

ΥΓΙΕΙΝΗ & ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ 52
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ- ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2012

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

- Ελληνικές
θαλασσοκαθλιέργειες:
τρέχουσα κατάσταση
εργατικών ατυχημάτων
- Κίνδυνοι κατά την εργασία
αποκομιδής απορριμμάτων.
Εργατικά ατυχήματα σε
απορριματοφόρα
- Υγεία και Ασφάλεια στην
Πράσινη Οικονομία.
Το πρόγραμμα THESEIS
- Πυξίδα: Λίστα ελέγχου
Πυροπροστασία - Σχέδιο
Διαφυγής

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Editorial	3
Τα νέα του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε	
• Εκδήλωση στο ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. με θέμα: «Η Υγεία και η Ασφάλεια στην Εργασία στον κλάδο της Ανακύκλωσης».....	4
• Η συμμετοχή του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. σε συνέδριο για την επαγγελματική υγεία και ασφάλεια.....	7
• Το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. υπεύθυνος έργου σε μελέτη του Ευρωπαϊκού Οργανισμού για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία με θέμα τις πολιτικές αντιμετώπισης της νόσου των λεγεωναρίων	8
• Νομοθετικοί ορισμοί εννοιών και όρων σχετικών με την Υ.Α.Ε.....	8
Άρθρα	
• Ελληνικές θαλασσοκαλλιέργειες: τρέχουσα κατάσταση εργατικών ατυχημάτων. Των: Δρ. Η. Τυλιγάδα, Δρ. Δ.Κ. Μουτόπουλου	9
• Κίνδυνοι κατά την εργασία αποκομιδής απορριμμάτων - Εργατικά ατυχήματα σε απορριματοφόρα. Των: Μ. Ρήγου, Κ. Σαπουντζάκη.....	15
• Υγεία και Ασφάλεια στην Πράσινη Οικονομία - Το πρόγραμμα THESEIS. Επιμέλεια: Χ. Χατζηγιάννου.....	31
Πυξίδα	
• Λίστα ελέγχου: Πυροπροστασία - Σχέδιο διαφυγής.....	23
Διεθνές Περισκόπιο	
• Ασφαλείς και Υγιείς Χώροι Εργασίας: Απονομή του βραβείου για το καλύτερο ντοκιμαντέρ με θέμα την εργασία	34
• 17 Δεκεμβρίου: Παγκόσμια Ημέρα Μεταναστών	35
Ξέρετε ότι... Επιμέλεια: Ε. Καταγή.....	35
Λόγος και Εικόνα	
• Οικονομία και οικονομολόγοι Επιμέλεια: Σ. Δοντάς	36
Επικαιρότητα	
• Ευρωπαϊκή Εκστρατεία για την ΑΥΕ 2012-2013. Ευρωπαϊκή Εβδομάδα 2012.....	38
• Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα: «Προαγωγή της υγιούς εργασίας για ανθρώπους με χρόνιες ασθένειες - Δημόσια Υγεία και Εργασία» (PHWork, 2011-2013).....	41
• Ημερίδα με θέμα «Ερευνητικός Σχεδιασμός στους τομείς της Υγείας και της Διατροφής»	41
Νομοθετικές εξελίξεις. Επιμέλεια: Α. Δαΐκου.....	42
Συνέδρια - Ημερίδες - Εκθέσεις Επιμέλεια: Κ. Καψάλη	43
Βιβλιογραφία	
• Ηθική παρενόχληση στην εργασία Επιμέλεια: Φ. Θωμαδάκη	45
Βιβλιοπαρουσίαση	
• Οδηγός Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας στις Υδατοκαλλιέργειες. Επιμέλεια: Σ. Δοντάς	46
• Health and Safety on Fishing Boats Επιμέλεια: Σ. Δοντάς.....	46
Εκπαιδευτικά προγράμματα που υλοποιούνται από το Κ.Ε.Κ. του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.....	47

Η φωτογραφία του εξωφύλλου είναι από την προσωπική συλλογή του κου Σ. Δρίβα, γιατρού εργασίας του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Τηλ.: 210 8200100

Φαξ: 210 8200222

E-mail: periodical@elinyae.gr

Διεύθυνση στο διαδίκτυο: <http://www.elinyae.gr>

Ταχ. διεύθυνση: Λιοσίων 143 και Θειρσίου 6,
104 45 Αθήνα

ISSN: 1108-5916

Ιδιοκτήτης

Ελληνικό Ινστιτούτο Υγιεινής
και Ασφάλειας της Εργασίας

Εκδότης

Θ.Κ. Κωνσταντινίδης

Συντακτική Επιτροπή

Μηνάς Αναλυτής, Εύη Γεωργιάδου, Σπύρος Δοντάς, Σπύρος Δρίβας,
Εβίτα Καταγή, Κωνσταντίνα Καψάλη, Δήμητρα Πινότης

Δ.Σ. ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.

Πρόεδρος: Θ.Κ. Κωνσταντινίδης

Αντιπρόεδρος: Ανδρέας Κολλάς

Μέλη: Ιωάννης Αδαμάκης, Θεόδωρος Δέδες,

Ευθύμιος Θεοκάρης, Ρένα Μπαρδάνη, Χρήστος Παπάζογλου,

Ευστάθιος Πολίτης

Γλωσσική και τεχνική επιμέλεια έκδοσης:
Εβίτα Καταγή, Εκδόσεις, Κέντρο Τεκμηρίωσης
και Πληροφόρησης ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.

Οι απόψεις και οι αναλύσεις των άρθρων
και των επιστολών δεν εκφράζουν απαραίτητα τις
θέσεις του περιοδικού.

Δεν επιτρέπεται η αναπαραγωγή μέρους
ή όλου του εντύπου, με οποιονδήποτε τρόπο,
χωρίς αναφορά της πηγής.

Υγιεινή και Ασφάλεια στην **Εργασία** μαζί με Υγιεινή και Ασφάλεια στην **Ανεργία**

Η τόση συζήτηση για την πιθανολογούμενη παράταση του ενεργού εργασιακού βίου στις χώρες της Ευρωζώνης, στηρίζεται σε δύο δημογραφικά φαινόμενα που προβάλλονται στην ελληνική πραγματικότητα, χωρίς να έχουν διερευνηθεί στην πληρότητά τους για τα ελληνικά δεδομένα. Πρώτον, αναφέρεται ότι η έντονη γήρανση του πληθυσμού, που οδηγεί σε έλλειψη εργατικού δυναμικού, επιτείνεται λόγω της αποχώρησης από τη ζωή της γενιάς της *δημογραφικής μεταπολεμικής έκρηξης γεννήσεων* (demographic post-World War II baby boom), φαινόμενο που καταγράφηκε σε ολόκληρη την Ευρώπη, αλλά και στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής. Ωστόσο, το φαινόμενο αυτό είχε ισχνή παρουσία στη δημογραφική ιστορία του ελληνικού πληθυσμού. Δεύτερον, παρατηρείται διαρκώς επιδεινούμενη μείωση των γεννήσεων, προσδοκώμενη άλλωστε και λόγω της εξέλιξης του φαινομένου της *δημογραφικής και επιδημιολογικής μετάβασης* (demographic and epidemiological transition) στον αναπτυγμένο κατά το βιομηχανικό πρότυπο κόσμο. Για την Ελλάδα και πάλη παρατηρήθηκε το παράδοξο της πρώιμης εμφάνισης του φαινομένου, λόγω του σχετικά αυξημένου *προσδόκιμου επιβίωσης* που σχετίζονταν κυρίως στο *κρητικό και μεσογειακό διατροφικό πρότυπο*. Ο συνδυασμός των δύο αυτών δημογραφικών φαινομένων έχει καταλυτικές επιπτώσεις στα πληθικά μεγέθη του ενεργού εργατικού δυναμικού με σαφείς δημοσιονομικές επιπλοκές στα ασφαλιστικά συστήματα. Αντιρροπιστικό ρόλο στην αγορά εργασίας φαίνεται ότι έχει η αυξημένη συμμετοχή του γυναικείου φύλου, καθώς και η ενσωμάτωση οικονομικών μεταναστών. Από τη θεώρηση της *Δημόσιας Υγείας* έχει επισημανθεί ο μετασχηματισμός του δημονοσολογικού προτύπου: περιορισμός των λοιμωδών και παρασιτικών νοσημάτων με ταυτόχρονη αύξηση των χρόνιων και εκφυλιστικών ασθενειών σε πληθυσμιακή βάση, ως απότοκο και της αύξησης του προσδόκιμου επιβίωσης και επομένως της παρατεταμένης έκθεσης σε παράγοντες επικινδυνότητας. (Προλαμβάνουν πλέον να σχετιθούν, αφού δεν μετατράπηκαν σε θανάτους οι επίνοσοι που απέφυγαν το θάνατο σε νεαρές σχετικά ηλικίες). Μια μηχανιστική προβολή της εικόνας αυτής στα ζητήματα της *Υγείας* και *Ασφάλειας στην Εργασία*, υπονοεί χρονικά εκτεταμένες εκθέσεις σε εργασιακούς παράγοντες κινδύνου. Η μεταστροφή της νοσηρότητας στην εργασιακή υγεία, σύμφωνα με εμπειρικές μελέτες της διεθνούς βιβλιογραφίας, δείχνει να σχετίζεται πρωτίστως με την ιδιαίτερη νοσηρότητα του γυναικείου φύλου, καθώς και με μεταφορά νοσηρότητας των μεταναστών από τις χώρες προέλευσης στις χώρες υποδοχής. Καίριο ζήτημα αποτελεί ο μετασχηματισμός του διεθνούς καταμερισμού εργασίας, που χαρακτηρίζεται από την αύξηση του τριτογενούς τομέα και του περιορισμού της πρωτογενούς και δευτερογενούς παραγωγικής διαδικασίας στις αναπτυγμένες, κατά το βιομηχανικό πρότυπο, χώρες. Ο γιγαντισμός του τομέα των υπηρεσιών συνοδεύεται από διαφορετικό πρότυπο νοσηρότητας σχετιζόμενης με την εργασία: σύνδρομο νοσογόνου κτιρίου, αλλεργίες, εργασιακό άγχος κ.λπ. Ο κρυφός κίνδυνος που ελλοχεύει, είναι η αύξηση της ανεργίας, ως αυτοτελούς παράγοντα κινδύνου για τους εν δυνάμει εργαζόμενους: πλειάδα μελετών για την περίοδο της οικονομικής και κοινωνικής κρίσης που διανύει η ανθρωπότητα, επισημαίνει αυξητικές τάσεις πληθυσμιακά και στα χρόνια εκφυλιστικά νοσήματα. Όπως ακριβώς νοείται και από την αναφορά του ορισμού της *Υγείας* στην *Κοινωνική Ευεξία*, από τον νεότευκτο μεταπολεμικό *Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας*. Η μόνη λύση για τα προβλήματα υγείας που περιγράφηκαν, είναι η επίταση των εφαρμογών *Προληπτικής Ιατρικής* τόσο σε επίπεδο *Δημόσιας Υγείας*, όσο και σε επίπεδο *Ιατρικής της Εργασίας*, αλλά και *Υγείας και Ασφάλειας στην Εργασία*. Σε κάθε περίπτωση πρόκειται για εφαρμογές της *Πρωτογενούς* και *Δευτερογενούς Πρόληψης*, που αποτελούν τις προληπτικές δράσεις (ιατρική και τεχνική πρόληψη) της λεγόμενης *Πληθυσμιακής Ιατρικής*, που διακονείται πολυεπιστημονικά στα πεδία της *Υγείας και Ασφάλειας στην Εργασία*.

Θ.Κ. Κωνσταντινίδης

Εκδήλωση στο ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. με θέμα: «Η Υγεία και η Ασφάλεια στην Εργασία στον κλάδο της Ανακύκλωσης»

Στις 4 Δεκεμβρίου πραγματοποιήθηκε με μεγάλη επιτυχία στην Αθήνα, στον 3ο όροφο του κτηρίου του Ινστιτούτου, η πρώτη μιας σειράς εκδηλώσεων που θα γίνονται ανά τακτά διαστήματα, στον ίδιο χώρο, και θα έχουν θέματα σχετικά με την επαγγελματική υγεία και ασφάλεια και το περιβάλλον. Την εκδήλωση διοργάνωσε το Κέντρο Τεκμηρίωσης Πληροφόρησης και το θέμα της ήταν «Η υγεία και η ασφάλεια στην εργασία στον κλάδο της ανακύκλωσης».

Τις εργασίες άνοιξε ο Πρόεδρος του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε., **κος Θ.Κ. Κωνσταντινίδης**, ενώ χαιρετισμό απήυθυνε η **κα Ρ. Μπαρδάνη**, μέλος του Δ.Σ. του Ινστιτούτου. Ο **κος Κωνσταντινίδης** σε συνέντευξη που έδωσε στο πλαίσιο της εκδήλωσης στην εφημερίδα «Ριζοσπάστης» επεσήμανε ότι «η βιομηχανία της ανακύκλωσης χειρίζεται εξαιρετικά επικίνδυνα υλικά και - παρότι συνδέεται με έννοιες όπως «αειφορία» και «πράσινη ανάπτυξη» - όλη η επικινδυνότητα μεταφέρεται στους εργαζόμενους. ... Στο μεταξύ δε γίνονται μελέτες, ούτε καταγραφή της νοσηρότητας στην εργασία. Παρότι στην ανακύκλωση είναι εγγενές το θέμα της προστασίας των εργαζομένων δεν γνωρίζουμε τίποτα, ούτε τι μέτρα προστασίας λαμβάνονται, ούτε αν αυτά επαρκούν, ούτε ακριβώς τι μέτρα χρειάζονται. Είναι πλέον επιτακτική ανάγκη για προστασία των εργαζομένων στην ανακύκλωση. Επιπλέον, όλο και περισσότεροι άνθρωποι είτε για διαβίωση, είτε λόγω της δουλειάς τους έρχονται σε επαφή με τα σκουπίδια και κινδυνεύουν».

και 58 εκατ. τόνοι επικίνδυνων αποβλήτων. Είναι εντυπωσιακό το στοιχείο ότι η μέση παραγωγή ανά κάτοικο είναι 524 κιλά το χρόνο. Στη συνέχεια ο ομιλητής έδωσε τις γενικές αρχές εναλλακτικής διαχείρισης που είναι η αρχή της πρόληψης, της επαναχρησιμοποίησης, της αξιοποίησης, «ο ρυπαίων πληρώνει», η αρχή της ευθύνης, της δημοσιότητας, και της μη-διάκρισης των υλικών. Επίσης, ανέπτυξε τα συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης που ακολουθούνται στη χώρα μας για διαφορετικές κατηγορίες αποβλήτων όπως χαρτί, γυαλί, αλουμίνιο, πλάστικά, μπαταρίες, ηλεκτρονικές συσκευές, ελαστικά οχημάτων, λιπαντικά έλαια κ.ά.

Συμπερασματικά ο **κος Σκορδίλης** τόνισε ότι τόσο η οικονομική κρίση όσο και η ανακύκλωση είναι δύο ζητήματα που υπερβαίνουν την επικαιρότητα και τα συνδέει η ανάπτυξη. Επιπλέον, ενώ χωρίς την ενεργειακή αξιοποίηση των αποβλήτων οι μέθοδοι ανακύκλωσης θα παρουσίαζαν θετικές τελικές εκπομπές, η ενεργειακή εκμετάλλευση μειώνει δραστικά τις εκπομπές αυτές. Τα οφέλη από την ανακύκλωση είναι εντυπωσιακά: εξοικονομείται ενέργεια ύψους 2,7 εκατ. GJ, θάβονται 5,5 εκατ. m³ λιγότερα και μειώνονται κατά 400.000 τόννους οι ετήσιες εκπομπές CO₂. Ακρογωνιαίος λίθος για την επιτυχία οποιουδήποτε συστήματος ανακύκλωσης είναι οι πληροφορημένοι και ενεργοί πολίτες που δραστηριοποιούνται για να υλοποιηθούν οι στόχοι του νόμου και να προστατευθεί αποτελεσματικά το περιβάλλον.

Εικ.1: *κα Ρ. Μπαρδάνη, κος Θ.Κ. Κωνσταντινίδης*

Τη σειρά των παρουσιάσεων άνοιξε ο **κος Α. Σκορδίλης**, Δρ. Χημικός Μηχανικός, Γεν. Δ/της του Ελληνικού Οργανισμού Ανακύκλωσης (Ε.Ο.ΑΝ.). Ο **κος Σκορδίλης** μίλησε για την «ανακύκλωση αποβλήτων στην Ελλάδα». Ανέφερε ότι στην Ε.Ε. συνολικά παράγονται 1,3 δις τόνοι αποβλήτων

Εικ.2: *κος Α. Σκορδίλης*

Το θέμα «Στοιχεία και αποτελέσματα ελέγχων σε επιχειρήσεις ανακύκλωσης στη Δυτική Αττική» ανέπτυξε ο **κος Π. Λιβανός** από το ΚΕΠΕΚ Δυτικής Αττικής και Πελοποννήσου. Ο **κος Λιβανός** παρουσίασε τα στοιχεία που προκύπτουν από τους ελέγχους που έχει πραγματοποιήσει την

τελευταία δεκαετία η Διεύθυνση του παραπάνω ΚΕ.Π.Ε.Κ. στην περιοχή της αρμοδιότητάς της, δηλαδή στη δυτική Αττική, σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ανακύκλωσης, ανάκτησης και διαχείρισης υλικών. Όπως είπε: «στην περιοχή έχουν δραστηριοποιηθεί την τελευταία δεκαετία 60 επιχειρήσεις σε αυτόν τον κλάδο, αριθμός που μεταβάλλεται καθώς νέες επιχειρήσεις δραστηριοποιούνται ή και άλλες κλείνουν. ... Στις επιχειρήσεις αυτές έχουν πραγματοποιηθεί συνολικά 216 έλεγχοι.» Στη συνέχεια ο κος Λιβανός ανέπτυξε τις συνήθειες παραβάσεις και τις επιβληθείσες κυρώσεις και έκανε μια ενδεικτική περιγραφή και ανάλυση των αιτιών των εργατικών ατυχημάτων. Όπως είπε «τα προβλήματα προέρχονται από τη διαχείριση των υλικών στους χώρους των επιχειρήσεων. Προκύπτουν λόγω της υπερβολικής συγκέντρωσης υλικών, της ανασφαλούς στοίβαξης ή αποθήκευσης ή από τον διασκορπισμό των υλικών πέρα από τους προβλεπόμενους χώρους κ.ά.»

Πολύ ενδιαφέρον στοιχείο της ομιλίας του ήταν το θέμα των αλλοδαπών εργαζομένων στις επιχειρήσεις του κλάδου: «Ένα στοιχείο που χαρακτηρίζει τα εργατικά ατυχήματα που δηλώνονται στον κλάδο αυτό είναι ότι στην πλειοψηφία τους οι παθόντες είναι αλλοδαποί. Ιδιαίτερα αυτό συμβαίνει στα σοβαρά ατυχήματα. Αυτό αντανακλά στο γεγονός ότι στον κλάδο αυτό και ιδιαίτερα στις βαριές εργασίες, απασχολούνται σε μεγάλο ποσοστό αλλοδαποί εργαζόμενοι οι οποίοι και πραγματοποιούν τις εργασίες όπου υπάρχει αυξημένος κίνδυνος πρόκλησης ατυχήματος. Επίσης η ύπαρξη πολλών ατυχημάτων σε βάρος αλλοδαπών εργαζομένων κατά την εκτέλεση εργασιών χρησιμοποίησης και συντήρησης του εξοπλισμού εργασίας, αλλά και κατά την κατεύθυνση ή χειρισμό φορτίων καταδεικνύει προβλήματα που δημιουργούνται από τις προφανείς δυσχέρειες στην εκπαίδευση, στην ενημέρωση και στο συντονισμό των εργασιών (δυσκολία συνεννόησης).»

«Ιδιαίτερα σημαντικά, σε αυτού του είδους τις επιχειρήσεις» χαρακτήρισε «τα υγειονομικά θέματα» και κατέληξε: «Για την προαγωγή της ασφάλειας και υγείας των εργαζομένων, ειδικά σε αυτόν τον κλάδο δραστηριότητας που παρουσιάζει ειδικούς κινδύνους, απαιτείται διαρκής προσπάθεια. ... Απαιτείται συνεχής επαγρύπνηση όλων, για τη διαρκή εφαρμογή των απαραίτητων μέτρων ασφάλειας και τη μείωση των κινδύνων στις επιχειρήσεις αυτές.»

Εικ.3: κος Π. Λιβανός

Το θέμα «Εργονομικοί παράγοντες στον κλάδο της Ανακύκλωσης Μετάλλων: Πρόκληση για Εργονομική Παρέμβαση» ανέπτυξε η κα Θ. Κουκουλάκη, Τοπογράφος Μηχανικός, Εργονόμος, Υπ. Κέντρου Ασφάλειας της Εργασίας του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.

Η παρουσίαση βασίστηκε σε εργασία που εκπόνησε το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. και αφορούσε στον κλάδο ανακύκλωσης μετάλλων και συγκεκριμένα στην ανακύκλωση των Αποβλήτων Ηλεκτρικού και Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού (Α.Η.Η.Ε.) και την ανακύκλωση scrap. Οι κλάδοι αυτοί χαρακτηρίζονται από ιδιαίτερα έντονο ρυθμό εργασίας, έκθεση των εργαζομένων σε μια σειρά επιβαρυντικών παράγοντες για τη δημιουργία μυοσκελετικών παθήσεων και από την απουσία εργονομικού σχεδιασμού.

Το αντικείμενο της παρουσίασης ήταν η διερεύνηση παραγόντων, όπως η υψηλή επαναληπτικότητα, οι επίπονες στάσεις εργασίας, η παρατεταμένη ορθοστασία, και η χειρωνακτική διακίνηση βαριών φορτίων, στους οποίους εκτίθενται οι εργαζόμενοι.

Συγκεκριμένα εξετάστηκαν οι θέσεις εργασίας που έχουν μυοσκελετική καταπόνηση, όπως οι θέσεις χειρωνακτικής εκφόρτωσης κοντέινερ, η χειρωνακτική φόρτωση σπαστήρα, οι γραμμές αποσυναρμολόγησης Α.Η.Η.Ε., οι γραμμές χειροδιαλογής μη σιδηρούχων μετάλλων (μονάδα χαλκού) κ.ά. Έγινε εργονομική ανάλυση εργασίας σε επιλεγμένες θέσεις εργασίας και εκτίμηση των κινδύνων για τα άνω άκρα με τις εργονομικές μεθόδους RULA και QEC και εκτίμηση κινδύνων από τη χειρωνακτική διακίνηση φορτίων με τη μέθοδο KIM. Ιδιαίτερα επιβαρυνμένες θέσεις εργασίας βρέθηκαν στη χειρωνακτική εκφόρτωση όπου οι εργαζόμενοι είχαν ανύψωση ογκωδών και βαριών φορτίων συνολικά 4 t/ημέρα/άτομο, στη χειρωνακτική φόρτωση του σπαστήρα με διακίνηση φορτίων συνολικού βάρους 6,5 t/ημέρα/άτομο καθώς και στη μονάδα χαλκού όπου ο μέσος όρος παραγωγής είναι 200 kg/ώρα ανά άτομο.

Τέλος, η κα Κουκουλάκη παρουσίασε εργονομικές προτάσεις για τη μείωση της καταπόνησης στις διάφορες μονάδες, όπως για παράδειγμα η διερεύνηση προτεμαχισμού του υλικού στη μονάδα χαλκού, η αλλαγή στο σχήμα των τραπεζιών εργασίας, στην τοποθέτηση των κάδων απόρριψης υλικών και η αλλαγή του γενικού layout στη γραμμή αποσυναρμολόγησης Α.Η.Η.Ε.

Εικ.4: κα Θ. Κουκουλάκη

«Η ανακύκλωση.....ποια ανακύκλωση;» ήταν το θέμα της παρουσίασης του κ. **Σ. Δρίβα**, Υπεύθυνου του Κέντρου Υγείας - Υγιεινής της Εργασίας του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. Μια σειρά από εξαιρετικά ενδιαφέρουσες φωτογραφίες, κυρίως ανθρώπων που μαζεύουν αντικείμενα από τους κάδους των σκουπιδιών αποτέλεσε τον προβληματισμό του γιατρού εργασίας του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. για το θέμα της ανακύκλωσης στην πόλη.

Εικ.5: κος Σ. Δρίβας

Ο κος **Α. Ταργουτζίδης**, Δρ. Μηχανολόγος Μηχανικός, Υπεύθυνος του Παραρτήματος Θεσσαλονίκης του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε., ο οποίος συμμετείχε στην εκδήλωση μέσω συστήματος τηλεδιάσκεψης, επεσήμανε τις «**Ανάγκες για την υγεία και ασφάλεια των ανθρώπων που ψάχνουν στους κάδους σκουπιδιών**».

Στην ομιλία του, ο κος Ταργουτζίδης, ανέφερε ότι «**Το πρόβλημα είναι πια τεράστιο και επιτακτικό και δεν μπορούμε, ακόμη και αν θέλουμε, να το αγνοήσουμε γιατί βρίσκεται πια έξω από την πόρτα όλων μας. ... Ενδεικτικά, στην Αττική υπάρχουν 700 καταγεγραμμένοι ρακοσυλλέκτες μέλη του σωματείου «Ερμής», ενώ ανεπίσημα οι άνθρωποι που ψάχνουν στους κάδους εκτιμώνται ακόμη και σε 100.000. ... Η βασικότερη αιτία που οδήγησε τη μεγάλη πληθιοψηφία στη χώρα μας στους κάδους είναι η οικονομική εξαθλίωση. ... Οι άνθρωποι αυτοί δεν έχουν «εργοδότη», δεν προστατεύονται από το Νόμο, δεν είναι ασφαλισμένοι και φυσικά δεν εκπαιδεύονται. ... Οι βασικότερες κατηγορίες επικίνδυνων παραγόντων για την υγεία και ασφάλειά τους είναι: επικίνδυνοι παράγοντες για την υγεία (μολυσματικοί παράγοντες, καιρικές συνθήκες, τοξικοί ατμοί, μυοσκελετική επιβάρυνση), κίνδυνοι για την ασφάλεια (κατάγματα, διαστρέμματα, εκδορές και καταστροφές μαλακών ιστών, ατυχήματα με απορριμματοφόρα, πυρκαγιές ή κατολισθήσεις) και ψυχοκοινωνικοί παράγοντες (στιγματισμός, παρενόχληση και βία, δημόσια αποδοκιμασία λόγω φτώχειας και υγιεινής, βία μεταξύ ομάδων).»**

«**Για τη βοηθητική δράση των πολιτών υπάρχουν δύο προϋποθέσεις:**» κατέληξε ο ομιλητής «**α) η ευαισθητοποίηση: να μπορούμε, όπου είναι δυνατόν, στη θέση των ανθρώπων αυτών και να σκεφτούμε πώς θα μπορούσαμε να βοηθήσουμε ή τουλάχιστο να μη δυσχεράνουμε αυτό**

που υπομένουν και β) η έρευνα/πληροφόρηση: Καταγραφή των βοηθητικών δράσεων και κατάλληλη ενημέρωση, ώστε η ευαισθητοποίηση αυτή να μπορέσει να μετατραπεί σε αποτέλεσμα.»

Την «**Παρουσίαση του προγράμματος THESEIS**» έκανε ο κος **Χ. Χατζηγιάννου**, Ηλεκτρολόγος Μηχανικός, Διευθυντής Κατάρτισης του ΚΕΚ του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. Ο κος Χατζηγιάννου αφού εξήγησε στους παρευρισκόμενους τι είναι το έργο και ποιοι είναι οι στόχοι του ανέφερε ότι «**Ο τομέας διαχείρισης της ρύπανσης της βιομηχανίας περιβάλλοντος περιλαμβάνει λειτουργίες και υπηρεσίες που σχετίζονται με τη διαχείριση των στερεών αποβλήτων, την ανακύκλωση, την επεξεργασία των λυμάτων, τον έλεγχο της ατμοσφαιρικής ρύπανσης, την αποκατάσταση του εδάφους και των υπόγειων υδάτων κ.λπ. Σύμφωνα με πρόσφατες μελέτες, στην ΕΕ-27, οι θέσεις άμεσης απασχόλησης που σχετίζονται με τον τομέα αυτό υπερβαίνουν τα 3,4 εκατομμύρια ισοδύναμα πλήρους απασχόλησης εργασίας. Οι ρυθμοί ανάπτυξης ήταν ισχυροί τα τελευταία χρόνια. Ο αντίστοιχος κύκλος εργασιών ήταν περίπου 300 δις € το 2008.»** Στη συνέχεια ο ομιλητής περιέγραψε τους επιμέρους στόχους-δράσεις που θα υλοποιηθούν για την επίτευξη του βασικού στόχου του έργου και τα παραδοτέα του. *(Περισσότερες*

Εικ.6: κος Χ. Χατζηγιάννου - Χατζηγιαννόγλου

πληροφορίες για το έργο ο αναγνώστης μπορεί να δει στη σελίδα του παρόντος τεύχους).

Μελέτες περιπτώσεων για την αντιμετώπιση των επικινδύνων χημικών ουσιών στον κλάδο της διαχείρισης απορριμμάτων και αποβλήτων παρουσίασε ο κος **Σ. Δοντάς**, Δρ Αναλυτικός Χημικός, Υπεύθυνος του Τμήματος Διασφάλισης Ποιότητας του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. στην ομιλία του με θέμα «**Καλές πρακτικές στον τομέα της διαχείρισης των αποβλήτων στην Ευρώπη**». Ο κος Δοντάς περιέγραψε το πρόβλημα λέγοντας ότι «**Η ποσότητα των αποβλήτων που παράγονται στην Ευρωπαϊκή Ένωση διαρκώς αυξάνει. Κατά τη δεκαετία του 1990 υιοθετήθηκαν εθνικές και ευρωπαϊκές οδηγίες οι οποίες είχαν ως κύριο στόχο την αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών προβλημάτων από τα απόβλητα. Τα θέματα υγείας και ασφάλειας στους χώρους επεξεργασίας αποβλήτων / απορριμμάτων δεν ενσωματώθηκαν στις οδηγίες αυτές σε ικανοποιητικό βαθμό. Σε κάποιες, μάλιστα, περι-**

πτώσεις οι νέες τεχνολογίες διαχείρισης και επεξεργασίας απορριμμάτων αύξησαν τους κινδύνους για τους εργαζομένους στην αποκομιδή, τη διαλογή, την επεξεργασία και τη διάθεσή τους. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι στον τομέα της ανακύκλωσης ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού οι εργαζόμενοι εκτίθενται συχνά σε σημαντικές συγκεντρώσεις μόλυβδου, καδμίου, υδραργύρου και πολυχλωριωμένων διφαινυλίων (PCBs). Ιδιαίτερη πρόκληση αποτελεί, επίσης, και η διαχείριση ιατρικών απορριμμάτων.» Στη συνέχεια παρουσίασε την πρωτοβουλία του Ευρωπαϊκού Οργανισμού για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία (EU-OSHA) να συλλέξει μελέτες περιπτώσεων απ' όλη την Ευρώπη που περιγράφουν και προτείνουν καλές πρακτικές για την αντιμετώπιση των σχετικών προβλημάτων. Στο έργο συμμετείχαν φορείς, υπηρεσίες και ιδρύματα από αρκετές ευρωπαϊκές χώρες μεταξύ των οποίων και η χώρα μας με εκπρόσωπο το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. Συμπερασματικά, ο κος Δοντάς είπε ότι: «Η συλλογή καλών πρακτικών δρα παραδειγματικά και προσφέρει τρόπους με τους οποίους οι απαιτήσεις της ισχύουσας νομοθεσίας ικανοποιούνται, και με το

Εικ.7: κος Σ. Δοντάς

παραπάνω, στην πράξη.»

Ακολούθησε συζήτηση μεταξύ των παρευρισκομένων. Στο χώρο της εκδήλωσης διανεμήθηκε έντυπο υλικό του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. Την ευθύνη της εκδήλωσης είχε η κα **Κ. Καψάλη**, υπεύθυνη του Κέντρου Τεκμηρίωσης - Πληροφόρησης του Ινστιτούτου. Τα πρακτικά της εκδήλωσης διατίθενται στον ιστοτόπο του Ινστιτούτου, στη διεύθυνση <http://www.elinyae.gr>

Η συμμετοχή του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. σε συνέδριο για την επαγγελματική υγεία και ασφάλεια

Με επιτυχία πραγματοποιήθηκε το συνέδριο που διοργάνωσε στις 21 Νοεμβρίου η εταιρεία Plant Management με θέμα «Οι πιο επιτυχημένες πρακτικές για ένα ασφαλές, ευχάριστο και παραγωγικό περιβάλλον εργασίας» με τη συνεργασία του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε., του Ινστιτούτου Οδικής Ασφάλειας, Πάνου Μυλωνάς, και του Ελληνικού Δικτύου για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη.

Την έναρξη των εργασιών του Συνεδρίου κήρυξε η κα Ρ. Μπαρδάνη, Διευθύντρια Τομέα Ανθρώπινου Δυναμικού του ΣΕΒ και μέλος του Δ.Σ. του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. Έντονη ήταν η συμμετοχή του Ινστιτούτου στο συνέδριο και ιδιαίτερα στον πρώτο κύκλο εργασιών όπου έλαβαν μέρος τρία από στελέχη του παρουσιάζοντας τα παρακάτω θέματα:

- Οι επιπτώσεις της αναδιάρθρωσης στην υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων - Το παράδειγμα της αναδιάρθρωσης «Καθηλικράτης» στην Τοπική Αυτοδιοίκηση (Θ. Κουκουλάκη)

- Στατιστικά εργατικών ατυχημάτων (Δ. Πινότσι)
- Νομοθετικές εξελίξεις για επαγγελματικές άδειες (Α. Δαϊκού)

ενώ τις εργασίες του τέταρτου κύκλου των εργασιών έκλεισε ο Δρ. Σ. Δοντάς, με παρουσίαση του θέματος «Γυναίκα και διαλύτες».

Σε συζήτηση στρογγυλής τραπέζης που πραγματοποιήθηκε πριν το κλείσιμο του σεμιναρίου τονίστηκε από όλους τους συμμετέχοντες η σπουδαιότητα τόσο του έργου του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. όσο και της ύπαρξής του ως θεσμού της ελληνικής κοινωνίας. Επισημάνθηκε η ανάγκη για την οικονομική στήριξή του ώστε να διατηρηθεί ο μη κερδοσκοπικός χαρακτήρας του και να παραμείνει σε λειτουργία.

Στο χώρο υποδοχής της εκδήλωσης στήθηκε ειδικό περίπτερο απ' όπου διανεμήθηκε έντυπο υλικό του Ινστιτούτου.

Το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. υπεύθυνος έργου σε μελέτη του Ευρωπαϊκού Οργανισμού για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία με θέμα τις πολιτικές αντιμετώπισης της νόσου των λεγεωναρίων

Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία (EU-OSHA) εξέδωσε μελέτη με τίτλο «Λεγιονέλλα και Νόσος των Λεγεωναρίων: Επισκόπηση Πολιτικών». Αντικείμενο της μελέτης ήταν η έρευνα και η παρουσίαση του κανονιστικού πλαισίου για την αντιμετώπιση της νόσου των λεγεωναρίων, τόσο στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όσο και σε άλλες ευρωπαϊκές και μη-ευρωπαϊκές χώρες. Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στο θέμα της πιθανής έκθεσης σε βακτηρίδια λεγιονέλλας στους εργασιακούς χώρους. Η μελέτη συμπληρώνεται με άφθονη βιβλιογραφία που παραπέμπει σε πρότυπα, οδηγίες και κώδικες πρακτικής που έχουν αναπτυχθεί από οργανισμούς, εταιρίες ή υπηρεσίες, και στόχο έχουν την προστασία των εργαζομένων από τη λεγιονέλλα.

Η μελέτη εκπονήθηκε από ομάδα Ινστιτούτων και φορέων χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Υπεύθυνος του έργου ήταν

Η έκδοση είναι διαθέσιμη στον διαδικτυακό τόπο του Ευρωπαϊκού Οργανισμού για την Ασφάλεια στην Εργασία: https://osha.europa.eu/en/publications/literature_reviews/legionella-policy-overview.pdf

το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. Συμμετείχαν, επίσης, το INCDPM (Ρουμανία), το ISPEL (Ιταλία), το KOOP (Γερμανία), το ZVD (Σλοβενία), το HSL (Μεγάλη Βρετανία) και το OMFI (Ουγγαρία). Τα στελέχη του Ινστιτούτου που συμμετείχαν στο έργο ήταν οι: Σ. Δοντάς, Α. Δασίκου, Ι. Ριζάκου, Ε. Καταγή, Ε. Μουρελάτου.

Νομοθετικοί ορισμοί εννοιών και όρων σχετικών με την Υ.Α.Ε.

Ολοκληρώθηκε μέσα στο 2012 και διατίθεται (ηλεκτρονικά) η νέα συμπληρωμένη έκδοση του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. «Νομοθετικοί Ορισμοί Εννοιών και Όρων σχετικών με την Υ.Α.Ε.». Τη συλλογή, την επεξεργασία και την επιμέλεια του υλικού έκανε η κα Α. Δασίκου από Κέντρο Τεκμηρίωσης και Πληροφόρησης. Το βιβλίο έχει 237 σελίδες και το προλογίζει ο Πρόεδρος του Ινστιτούτου, κος Θ.Κ. Κωνσταντινίδης:

«Η υγεία και η ασφάλεια στην εργασία είναι ένα πολύπλοκο σύνολο τεχνικών, ιατρικών και οργανωτικών δραστηριοτήτων, των οποίων το πλαίσιο καθορίζεται από την εκάστοτε νομοθεσία. Στο χώρο αυτό συνυπάρχουν εργαζόμενοι και εργοδότες, ειδικοί και ανειδίκευτοι. Είναι, λοιπόν, φανερό ότι η επικοινωνία μεταξύ των διαφόρων μερών δεν είναι εφικτή εάν δεν είναι σαφές το νόημα των χρησιμοποιούμενων λέξεων και εκφράσεων. Οι διχογνωμίες, π.χ. για το νόημα της έννοιας του 'κινδύνου', αποτελούν το γνωστότερο παράδειγμα.

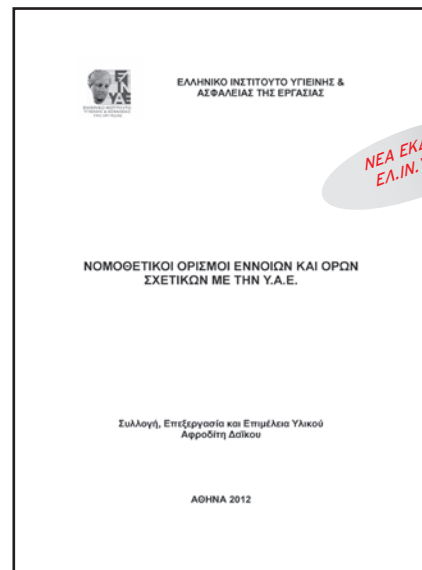
Οι νομοθετικοί ορισμοί θέτουν, ακριβώς, αυτό το πλαίσιο και αποτελούν τη βάση οποιασδήποτε ερμηνείας θα μπορούσε να προταθεί στη συνέχεια.

Η παρούσα έκδοση συγκεντρώνει τους βασικούς όρους και εκφράσεις βιομηχανικής υγιεινής και ασφάλειας και τους αντίστοιχους ορισμούς τους, χρησιμοποιώντας ως πηγή την ελληνική νομοθεσία. Αναγνωρίζοντας ότι το νόημα εξαρτάται από το πλαίσιο αναφοράς, παραπέμπει στις

Η έκδοση είναι διαθέσιμη στον διαδικτυακό τόπο του Ινστιτούτου:

http://www.elinyae.gr/el/lib_file_upload/NOMOUETIKOI%20ORISMOI%202012-1.1349437419218.pdf

σχετικές διατάξεις. Φιλοδοξεί να διευκολύνει το έργο ειδικών και μη, τη σύνταξη αξιόπιστων κειμένων και την ανταλλαγή σαφών επιχειρημάτων στο χώρο της επαγγελματικής υγείας και ασφάλειας.»

Ελληνικές Θαλασσοκαλλιέργειες: τρέχουσα κατάσταση εργατικών ατυχημάτων¹

των: Δρ. Η. Τυλιγάδα² και Δρ. Δ.Κ. Μουτόπουλου³

Περίληψη

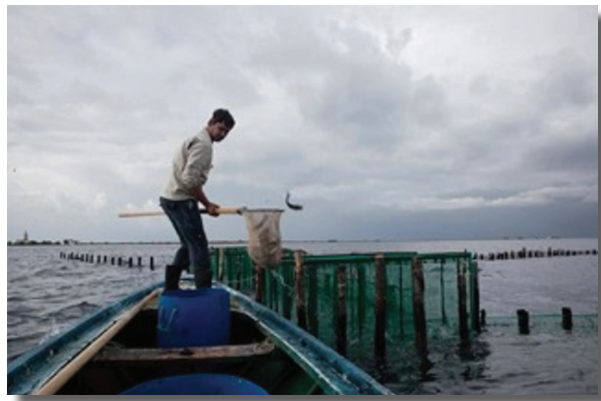
Η ανάλυση των εργατικών ατυχημάτων στις θαλασσοκαλλιέργειες, αποτελεί μια βάση αναφοράς της τρέχουσας κατάστασης και των προοπτικών βελτίωσης της ασφάλειας και της υγείας σε όλους τους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας με δείκτες κοινούς και κατάλληλους, όπου τεκμηριωμένες συγκρίσεις και επιπλέον αναλύσεις είναι αναγκαίες.

Τι είναι η υδατοκαλλιέργεια - θαλασσοκαλλιέργεια;

Οι υδατοκαλλιέργειες στη ΝΑ Μεσόγειο και συγκεκριμένα στο Αιγαίο Πέλαγος, το Ιόνιο Πέλαγος, καθώς και όλα τα νότια παράλια της ηπειρωτικής χώρας (θαλασσοκαλλιέργεια), έχουν αυξήσει ραγδαία τον όγκο της παραγωγής τους κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών, φθάνοντας περίπου τους 100.000 τόνους το 2011. Αναμένεται ακόμη μεγαλύτερη παραγωγή από το 2013 και σχεδόν τριπλή αύξηση μέσα στα επόμενα 10 χρόνια. Αυτό το είδος της ανάπτυξης φέρει τον κίνδυνο εργατικών ατυχημάτων κυρίως λόγω της εντατικοποίησης της παραγωγής. Το συνολικό εργατικό δυναμικό στον τομέα αντιπροσωπεύει περίπου το 0,2% του εθνικού εργατικού δυναμικού. Το εκτιμώμενο εργατικό δυναμικό στην υδατοκαλλιέργεια (εκτροφή σε πλωτούς κλωβούς μόνο) αντιπροσωπεύει περίπου το 20% του παραπάνω ποσοστού (Πανελλήνιος Σύλλογος Ιχθυολόγων ΤΕ Ανώτατης Εκπαίδευσης - ΠΑΣΤΙ). Στην παρούσα ανάλυση εξετάστηκαν τα στοιχεία που αφορούν στο συνολικό εργατικό δυναμικό του τομέα, μιας και η εποχιακή κινητικότητα των εργαζόμενων είναι μια κοινή πρακτική μεταξύ των εταιρειών του κλάδου.

Η επικινδυνότητα του τομέα για την Ελλάδα, τον μεγαλύτερο παραγωγό της Μεσογείου, έχει αναφερθεί και στην ετήσια έκθεση του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.ΕΠ.Ε.) του Υπουργείου Εργασίας (<http://www.ypakp.gr/>), όπου οι αναλύσεις των δεδομένων οδηγούν στις ακόλουθες εκτιμήσεις. Κατά τη διάρκεια της διετίας 2009 - 2011, η υποβολή εκθέσεων και η επακόλουθη αξιολόγηση έγινε με τα ίδια πρότυπα που καθορίζονται από την Eurostat (ESAW: Ευρωπαϊκές στατιστικές για τα εργατικά ατυχήματα, 2001). Οι αναλύσεις πριν το 2009 ακολούθησαν μια πιο τοπική προσέγγιση, η οποία δεν ήταν απολύτως συμβατή με τις μεθόδους και τα πρότυπα των άλλων χωρών, καθώς η αλιεία και η υδατοκαλλιέργεια εισήχθησαν στον ίδιο κωδικό μαζί με τη μεταποίηση και τη συσκευασία γεωργικών και αλιευτικών προϊόντων. Συνεπώς, οι αναλύσεις πριν από το 2009, αν είχαν διεξαχθεί, υπόκεινται σε παραδο-

χές και παράδοξα, τα οποία δημιουργούν ένα θολό τοπίο για τον τομέα των υδατοκαλλιεργειών.

Εξαλίευση εκτατικής καλλιέργειας - Ιβήρι - Μεσολόγγι.
Πηγή: www.facebook.com_mesologi.omorfipoli_photos

Τέλος, τα δεδομένα για τους επαγγελματικούς κινδύνους και τις ασθένειες δεν είναι ακόμη ικανά για την εξαγωγή αξιόπιστων αποτελεσμάτων, ώστε να αποτυπώσουν μια σαφή εικόνα, καθώς οι βιβλιογραφικές παραπομπές που χρησιμοποιούνται κατά την υποβολή εκθέσεων για τον κλάδο αναφέρονται σε διάφορες επιπτώσεις στην υγεία (π.χ. μυοσκελετικές παθήσεις, ηλιακή ακτινοβολία και επίδραση του υπερϊώδους τμήματός της κ.λπ.).

Τραυματισμοί

Την τριετία 2009 - 2011 στον τομέα των υδατοκαλλιεργειών (Σχήμα 1):

(α) συνέβησαν 3 θανάσιμοι τραυματισμοί εργαζομένων, οι οποίοι αντιπροσωπεύουν λιγότερο από το 1,5% του συνολικού αριθμού των θανατηφόρων τραυματισμών που αναφέρθηκαν στο Σ.ΕΠ.Ε., αλλά αντιπροσωπεύει το 25% όσον αφορά στον τομέα της γεωργίας, της δασοκομίας και της αλιείας (Τ8, Σ.ΕΠ.Ε. ετήσια έκθεση 2011)

(β) δεν τραυματίστηκε κανένας μη εργαζόμενος (ελεύθερος επαγγελματίας, επισκέπτης κ.λπ.). Μόνο εργαζόμενοι

¹ (Παράρτημα 3 – Λεπτομέρειες: Εκπαιδευτικό υλικό για το INTRANEMMA – Ευρωπαϊκή Ένωση, προγράμματος LEONARDO DA VINCI - Υποσύμβαση για το έργο "INTRANEMMA 2010-1-GR1-LEO 05-03986 – ΠΑ.Σ.Τ.Ι. (ΠΑ.Σ.Τ.Ι. αριθ. πρωτ. 340/20.7.2012)"

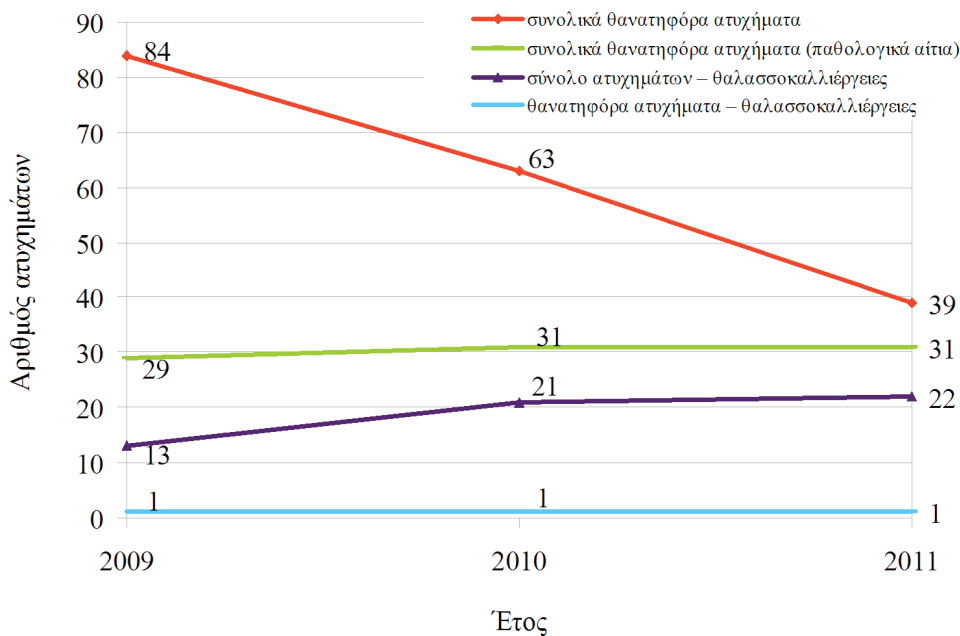
² Ο Δρ. Η. Τυλιγάδας είναι Επιθεωρητής Εργασίας – Ασφάλειας και Υγείας Υ.Ε.Κ.Α.Π.-Σ.ΕΠ.Ε.-Κ.ΕΠ.Ε.Κ. Πειραιά και Νοτίου Αιγαίου και Πρόεδρος Δ.Σ. Πανελληνίου Συλλόγου Τεχνολόγων Ιχθυολόγων (ΠΑ.Σ.Τ.Ι.).

³ Ο Δρ. Δ.Κ. Μουτόπουλος είναι καθηγητής Εφαρμογών στο ΤΕΙ Μεσολογγίου, Σχολή Τεχνολογίας Γεωπονίας, Τμήμα Υδατοκαλλιεργειών και Αλιευτικής Διαχείρισης.

(πλήρως ή μερικώς απασχολούμενοι) τραυματίστηκαν (γ) το ποσοστό των σοβαρών και μη, τραυματισμών (λιγότερο από τρεις ημέρες νοσηλείας) ανά έτος ήταν κυμαινόμενο και δεν δείχνει κάποια τάση. Εκτιμάται, όμως, ότι ήταν πολύ μεγαλύτερο από το ποσοστό του συνόλου των τραυματισμών που αναφέρονται ετησίως σε όλους τους τομείς εργασίας

(δ) υπάρχει πτωτική τάση στις αναφορές θανατηφόρων τραυματισμών (ετήσια έκθεση Σ.Ε.Π.Ε. 2011), αλλά μια αυξανόμενη τάση του συνόλου των ατυχημάτων στον τομέα.

(δ) υπάρχει πτωτική τάση στις αναφορές θανατηφόρων τραυματισμών (ετήσια έκθεση Σ.Ε.Π.Ε. 2011), αλλά μια αυξανόμενη τάση του συνόλου των ατυχημάτων στον τομέα.

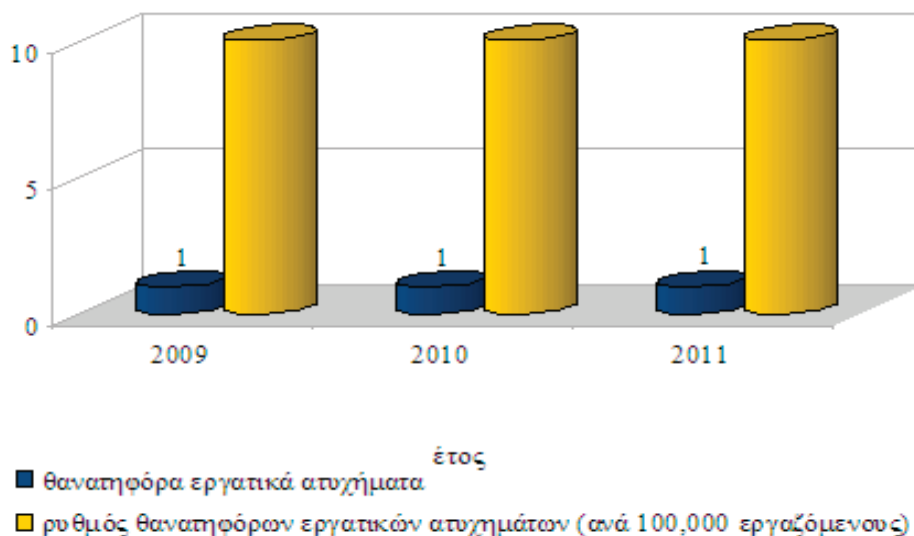

Σχήμα 1. Τάση ατυχημάτων στον τομέα των υδατοκαλλιιεργειών την περίοδο 2009-2011.

Θανατηφόροι τραυματισμοί

Κατά τη διετία 2009-2011 συνέβησαν 3 θανάσιμοι τραυματισμοί εργαζομένων (Σχήμα 2). Το ποσοστό θανατηφόρων τραυματισμών ήταν 10 ανά 100.000 εργα-

ζόμενους. Δεν υπάρχει κάποια τάση στο ποσοστό θανατηφόρων ατυχημάτων το οποίο παραμένει σταθερό τα τελευταία 3 χρόνια.

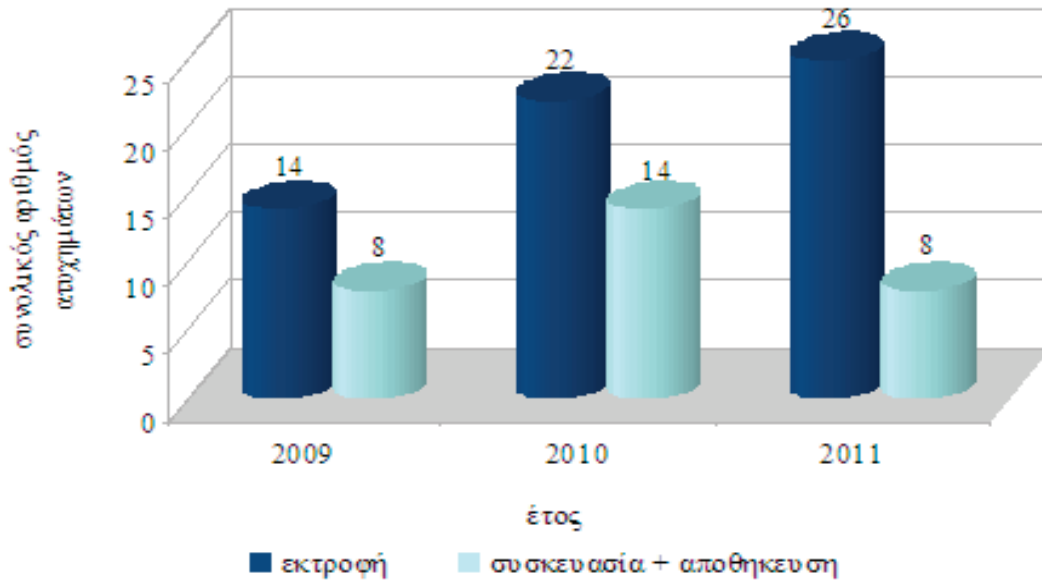
Σχήμα 2. Αριθμός και ρυθμός των θανατηφόρων τραυματισμών εργαζομένων στον τομέα των υδατοκαλλιιεργειών την περίοδο 2009 - 2011.

Σοβαροί τραυματισμοί

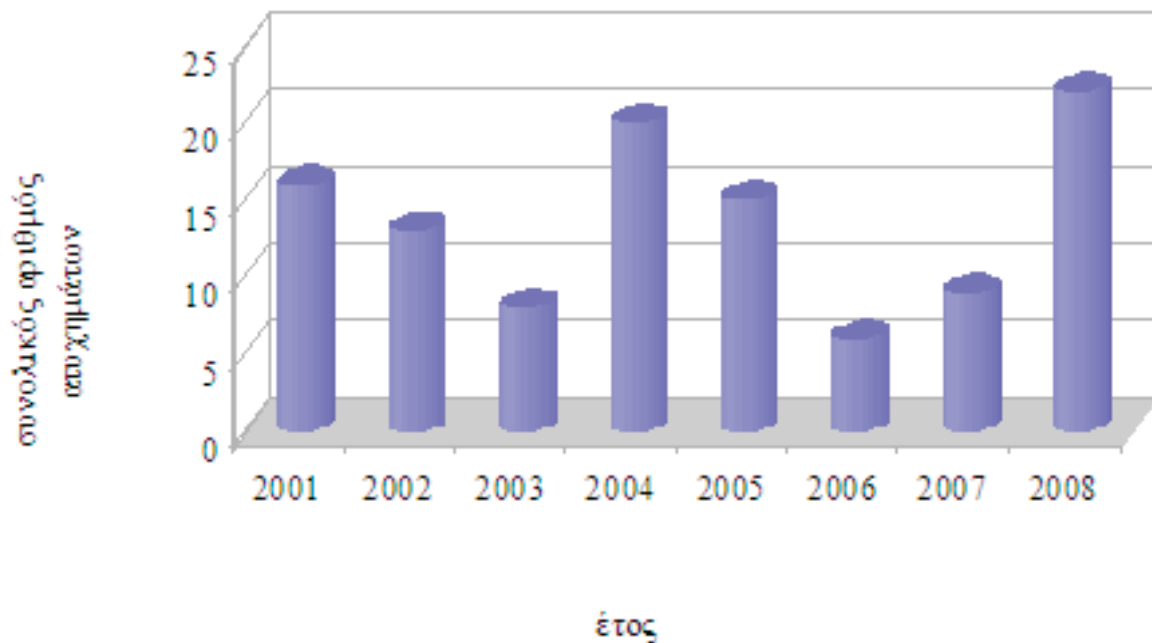
Υπάρχει μια θετική τάση, τόσο στον αριθμό των ατυχημάτων όσο και στο ποσοστό ανά 100.000 εργαζόμενους

για την περίοδο 2009 - 2011. Παρόμοια τάση φαίνεται να υπάρχει και στην περίπτωση των ετών 2001 - 2008.

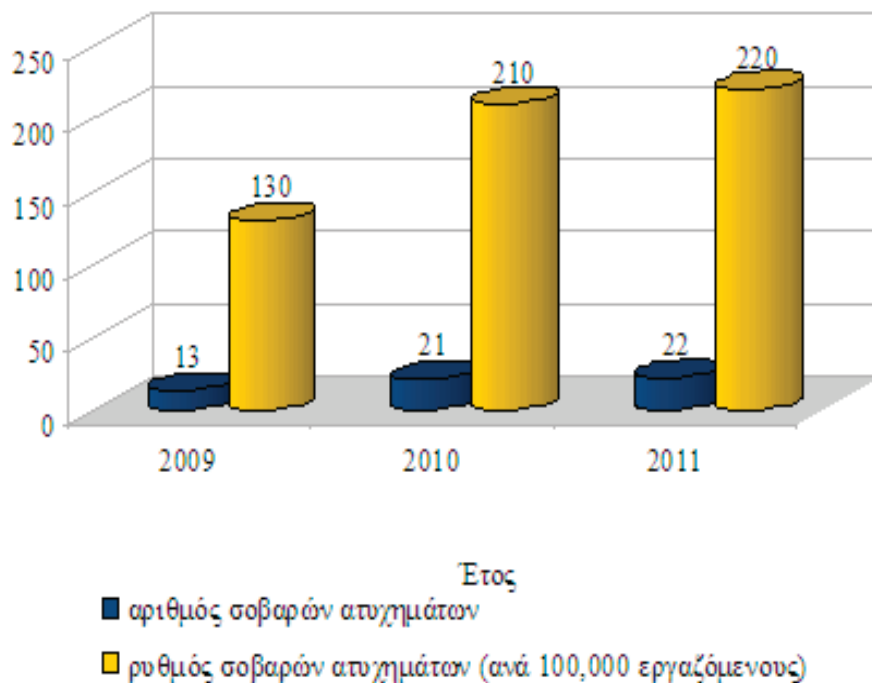
α)

β)

Σχήμα 3. (α) Εργατικά ατυχήματα στην αλιεία και υδατοκαλλιέργεια, κατά την επεξεργασία και την αποθήκευση στη θαλασσοκαλλιέργεια, για την περίοδο 2009 - 2011 και (β) συνολικός αριθμός ατυχημάτων στη θαλασσοκαλλιέργεια, για την περίοδο 2001 - 2008.

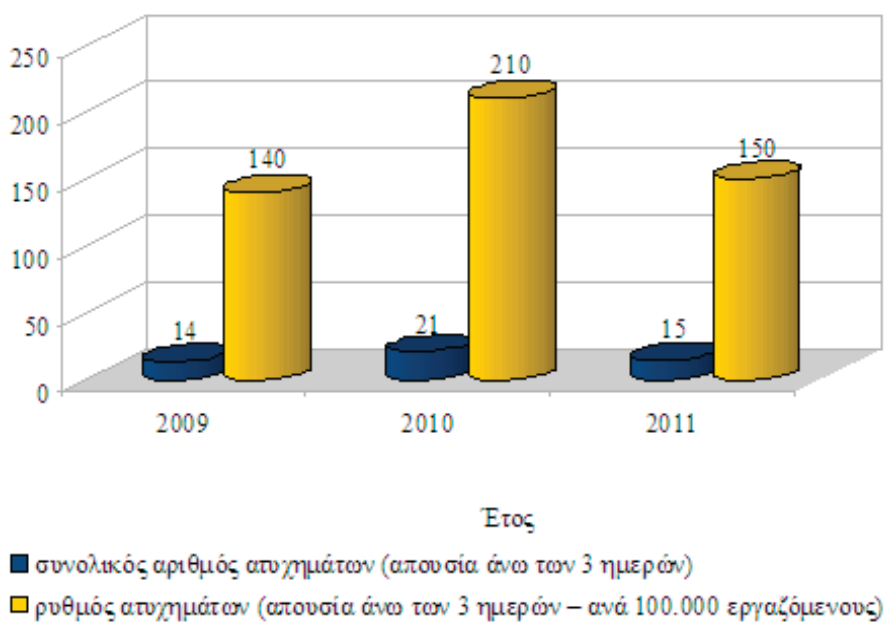

Σχήμα 4. Αριθμός και ρυθμός των αναφερόμενων σοβαρών τραυματισμών εργαζομένων στη θαλασσοκαλλιέργεια, για την περίοδο 2009 - 2011.

Τραυματισμοί άνω των 3 ημερών

Η μείωση των ποσοστών και του αριθμού των «άνω των 3-ημερών» τραυματισμών το 2011, σε σύγκριση με τις

αντίστοιχες τιμές του 2010, είναι δύσκολο ακόμη να αποσαφηνιστεί αν οφείλεται στη βελτίωση των συνθηκών εργασίας, καθώς απαιτούνται περισσότερα στοιχεία και επιπλέον αναλύσεις.

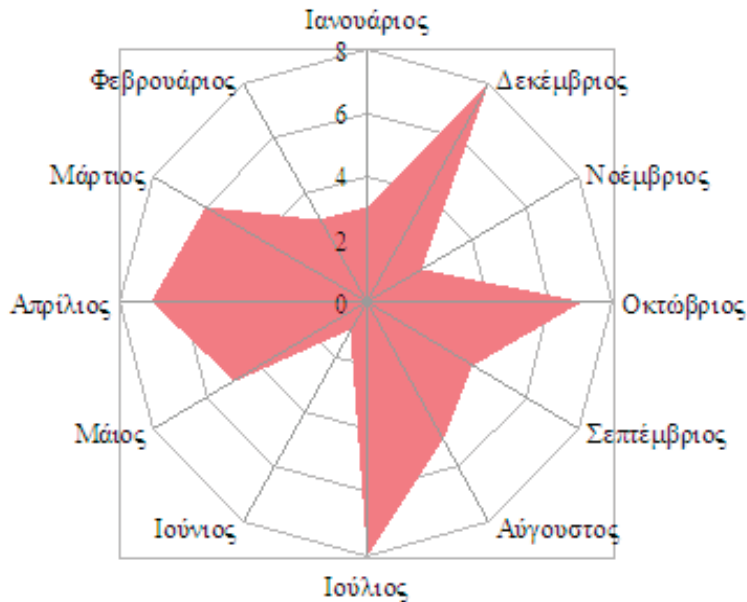

Σχήμα 5. Αριθμός και ρυθμός των «άνω των 3-ημερών» απουσίας των εργαζομένων μετά από εργατικό ατύχημα στη θαλασσοκαλλιέργεια, για την περίοδο 2009 - 2011.

Μηνιαία - εποχιακή κατανομή των εργατικών ατυχημάτων

Υπάρχει ένα πρότυπο που δείχνει ότι σε ορισμένους μήνες κατά τη διάρκεια του κύκλου παραγωγής αυξάνεται ο αριθμός των ατυχημάτων, ενώ σε άλλους μήνες είναι στα-

θερός ή σχεδόν μηδενικός. Είναι πρώιμο να συμπεράνουμε ότι ο κύκλος παραγωγής (εισαγωγή σε κλωβούς - εκτροφή - εξαίλιευση - εργασίες συντήρησης) από μόνος του, «ευθύνεται» για αυτό.

Σχήμα 6. Μηνιαία σωρευτική κατανομή εργατικών ατυχημάτων στη θαλασσοκαλλιέργεια για την περίοδο 2009 - 2011.

Προφίλ Βιομηχανίας

Αντίθετα με τους υψηλούς ρυθμούς θανατηφόρων και μη, εργατικών ατυχημάτων που παρατηρήθηκαν στις ευρωπαϊκές χώρες, ο τομέας των υδατοκαλλιιεργειών γενικότερα εμφανίζει χαμηλότερους ρυθμούς (λιγότεροι από έναν στους 400 εργαζόμενους). Λιγότεροι από ένας στους τετρακόσιους εργαζόμενους που εργάζονται σε υδατοκαλλιέργειες υπόκεινται σε ατυχήματα ενώ οι θανάσιμοι τραυματισμοί (δεν έχει ακόμα διαχωριστεί πλήρως από τη μεταποίηση, τη συσκευασία και τη μεταφορά εντός του τομέα σε ευρωπαϊκό επίπεδο) συμβαίνουν με χαμηλούς ρυθμούς.

Εξαίλιευση τόννου, καθηγητής Σπύρος Κλαουδατος.

Στις μεγάλες χώρες της Ευρώπης, η γεωργία, η δασοκομία και η αλιεία είναι οι πιο επικίνδυνοι τομείς της βιομηχανίας με υψηλούς αριθμούς και ποσοστά θανατηφόρων τραυματισμών για τους εργαζόμενους, όπως αναφέρονται και αναλύονται σύμφωνα με την Eurostat (ESAW).

Οι υδατοκαλλιέργειες, στο σύνολό τους, στην Ελλάδα αντιπροσωπεύουν λιγότερο από το 2 τοις χιλίοις των ερ-

γαζομένων, το 3 τοις χιλίοις του συνόλου των αναφερθέντων σοβαρών τραυματισμών και το 16 τοις χιλίοις των θανάτων στους εργαζόμενους την τριετία 2009 - 2011.

Προοπτικές

Μια μελλοντική ανάλυση των αποτελεσμάτων θα εστιασθεί στη σχέση μεταξύ των πολυάριθμων παραγόντων που οδηγούν στο να αναπτυχθεί ή/και να εκδηλωθεί μία επικίνδυνη κατάσταση σε ατύχημα. Οι τραυματισμοί λόγω χειρισμών, ολισθηρότητας και πτώσης αντιστοιχούν στο 5% και 39%, αντίστοιχα, όλων των αναφερθέντων τραυματισμών εργαζομένων κατά τη διετία 2009 - 2011 με ένα υψηλό ποσοστό αβεβαιότητας, λόγω ελλειψών αναφορών (παρόμοια ατυχήματα συνέβησαν σε ποσοστό 18% και 23% αντίστοιχα, σε όλους τους κλάδους το 2011). Επίσης, τραυματισμοί από την κίνηση και πτώση αντικειμένων αντιπροσωπεύουν ένα 16%, συγκρινόμενο με το 10% σε όλους τους κλάδους το 2011. Τέλος, σημαντικές αποκλίσεις υπάρχουν για τραυματισμούς που αναφέρθηκαν σε άλλες Αρχές εκτός του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας, όπως το Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ο Οργανισμός Γεωργικών Ασφαλίσεων, το Λιμενικό Σώμα κ.ά.

Λεπτομέρειες σχετικά με τα αρχικά δεδομένα, μετά από αίτημα, στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.ypakp.gr/>

Ιχθυοκαλλιέργεια σε πλωτούς κλωβούς.

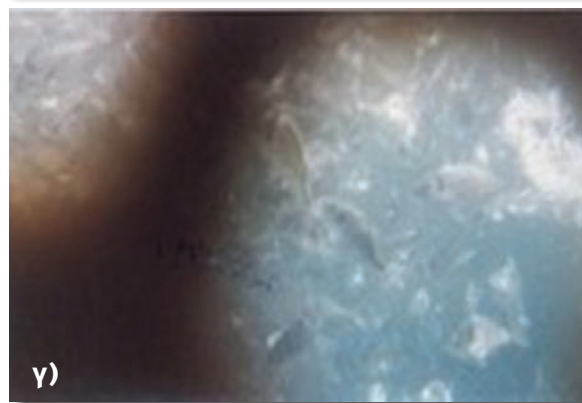
Ατομικό σωσίβιο εργασίας

α)

β)

γ)

α) Καθαρότητα των περιοχών.
β) Μέσα και έξω από τους πλωτούς ιχθυοκλωβούς
γ) Κατά τη διάρκεια του ταΐσματος.

Οι φωτογραφίες προέρχονται από την προσωπική συλλογή του κου Τυλιγάδα.

Ο Πανελλήνιος Σύλλογος Τεχνολόγων Ιχθυολόγων (ΠΑ.Σ.Τ.Ι.) με τη συγχρηματοδότηση του Ευρωπαϊκού Οργανισμού για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία εξέδωσε -σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή- έναν οδηγό με τίτλο: "Οδηγός Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας στις Υδατοκαλλιέργειες". (Δες στήλη βιβλιοπαρουσίασης παρόντος τεύχους.)

Η έκδοση διατίθεται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση:

http://www.elinyae.gr/el/lib_file_upload/aquaculture%20health%20and%20safety%20guide%202003%201355227970375.pdf

© Copyright Αν θέλτε να επαναχρησιμοποιήσετε αυτές τις πληροφορίες επισκεφτείτε/επικοινωνήστε στο www.intranemma.eu, URL: <http://homepages.pathfinder.gr/pasti>, για λεπτομέρειες.

Κίνδυνοι κατά την εργασία αποκομιδής απορριμμάτων - Εργατικά ατυχήματα σε απορριμματοφόρα

των: Μάκη Ρήγου¹ και Κώστα Σαπουντζάκη²

Εισαγωγή

Η διαχείριση των απορριμμάτων αποτελεί βασικό στοιχείο για τη διατήρηση ενός ικανοποιητικού περιβάλλοντος για την ανθρωπότητα. Υπάρχουν πάρα πολλές κατηγορίες απορριμμάτων, όπως αυτά της αγροτικής παραγωγής, τα βιομηχανικά, τα νοσοκομειακά, τα απορρίμματα των τεχνικών έργων κ.ά. Στο κείμενο αυτό γίνεται αναφορά στη διαδικασία αποκομιδής των οικιακών απορριμμάτων.

Η διαδικασία αυτή απαιτεί εργασία ιδιαίτερα χρήσιμη στην κοινωνία που, όμως, είναι εξαιρετικά υποτιμημένη: «σκουπιδιάρης...». Η υποτίμηση αυτή γίνεται αφενός λόγω του αντικειμένου της (σκουπίδια) και αφ' ετέρου λόγω της αντίληψης ότι δεν χρειάζεται εξειδίκευση για την εκτέλεσή της -όλοι μπορούν να την κάνουν...

Έτσι, σε ότι αφορά στη διαχείριση των απορριμμάτων, τόσο νομοθετικά όσο και κοινωνικά (τόπος εγκατάστασης, μέθοδος επεξεργασίας), ιδιαίτερο βάρος δίνεται στην προστασία του περιβάλλοντος και ελάχιστα ή καθόλου στην υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων στον τομέα αυτό.

Κίνδυνοι

Οι κίνδυνοι στους οποίους εκτίθενται οι εργαζόμενοι στον τομέα της συλλογής οικιακών απορριμμάτων προέρχονται από διάφορες πηγές:

- τη φύση των απορριμμάτων (χημικοί, βιολογικοί, καρκινογόνοι παράγοντες κ.λπ.)
- το χώρο που εκτελείται η εργασία
- τον εξοπλισμό εργασίας
- την οργάνωση της εργασίας περισυλλογής.

Οι κίνδυνοι που οφείλονται στη φύση των απορριμμάτων, εξαρτώνται από τη χημική σύνθεση διαφόρων απορριμμάτων (μπαταρίες, λάμπες κ.ά.), τους βιολογικούς παράγοντες που προέρχονται από τις ανθρώπινες λειτουργίες, πιθανούς καρκινογόνους παράγοντες κ.λπ.

Οι κίνδυνοι που προκύπτουν από το περιβάλλον εργασίας οφείλονται στις καιρικές συνθήκες, στον κίνδυνο τροχαίου ατυχήματος, στα κυκλοφοριακά προβλήματα και στις εντάσεις με το κοινό, στα καυσαέρια, στον θόρυβο και τον ανεπαρκή φωτισμό, που μπορεί να οδηγήσει σε πτώσεις ή σε κτυπήματα σε στοιχεία του περιβάλλοντος.

Οι κίνδυνοι που προέρχονται από τον εξοπλισμό εργασίας αφορούν στο όχημα περισυλλογής των απορριμμάτων και τους κάδους των απορριμμάτων.

Τέλος, οι κίνδυνοι που προέρχονται από την οργάνωση της εργασίας αφορούν στα ωράρια, τα οποία προκαλούν

διαταραχή των βιολογικών ρυθμών των εργαζομένων (με συνέπειες στον ύπνο, στην προσοχή και την ικανότητα επίβλεψης-παρακολούθησης του περιβάλλοντος), οικογενειακά προβλήματα και δυσκολίες στις μετακινήσεις προς τον χώρο έναρξης της εργασίας), στον ρυθμό εργασίας, στο στρες που οφείλεται στην κυκλοφορία και στα διάφορα απρόοπτα της εργασίας...

Εργασία αποκομιδής απορριμμάτων

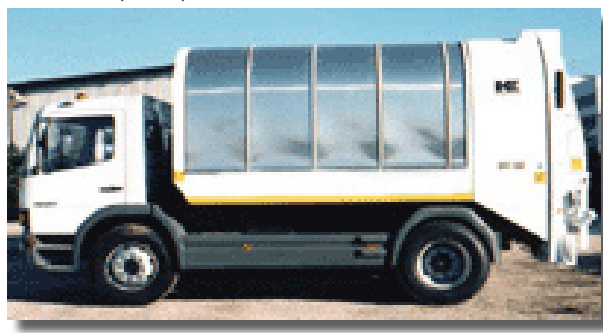
Η εργασία της αποκομιδής απορριμμάτων, αν και φαινομενικά είναι απλή, κατά την τέλεσή της απαιτεί ιδιαίτερη προσοχή και σωστό συγχρονισμό. Στη συνέχεια δίνεται μία σύντομη περιγραφή της εργασίας του πληρώματος ενός απορριμματοφόρου.

Στη χώρα μας τα απορριμματοφόρα είναι κυρίως οπίσθια φόρτωσης. Το απορριμματοφόρο προσεγγίζει τον προς φόρτωση κάδο. Το πλήρωμα (δύο άτομα) σπρώχνει τον κάδο στην πίσω πλευρά του οχήματος και τον τοποθετεί ώστε οι δύο προεξοχές που αυτός φέρει (αυτιά) να μπουκ εντός των βραχιόνων ανύψωσης του απορριμματοφόρου. Κατόπιν, και οι δύο εργαζόμενοι αφήνουν σχεδόν ταυτόχρονα τον κάδο ενώ ο ένας από αυτούς (χειριστής του συστήματος ανύψωσης) ενεργοποιεί το σύστημα ανύψωσης του κάδου από το αντίστοιχο χειριστήριο. Ο κάδος ανασκάνεται, το περιεχόμενό του αδειάζει εντός του οχήματος και κατόπιν επαναφέρεται στο έδαφος απ' όπου το πλήρωμα τον μεταφέρει άδαιο στη θέση του.

Περιγραφή απορριμματοφόρου οπίσθιας φόρτωσης

Τα απορριμματοφόρα οπίσθιας φόρτωσης, ανάλογα με τον μηχανισμό συμπίεσης των απορριμμάτων, εμφανίζονται σε δύο κατηγορίες:

- τύπου μύλου
- τύπου πρέσας.

Εικ. 1 Απορριμματοφόρο τύπου μύλου

¹ Ο κος Μ. Ρήγος είναι Τεχνικός Επιθεωρητής Εργασίας, Πολιτικός Μηχανικός.

² Ο κος Κ. Σαπουντζάκης είναι Τεχνικός Επιθεωρητής Εργασίας, Μηχανολόγος Μηχανικός.

Εικ. 2 Απορριματοφόρο τύπου πρέσας

Το απορριματοφόρο τύπου μύλου έχει έναν περιστρεφόμενο φορέα, ο οποίος συμπιέζει τα παρασυρόμενα -λόγω της καθοδικής κλίσης των τοιχωμάτων του οχήματος- απορρίμματα ανάμεσα στην εξωτερική του επιφάνεια και στα τοιχώματα του οχήματος (βλέπε επόμενη φωτογραφία).

χώρος περιστροφής κυλινδρικού φορέα

Εικ. 3

Στα απορριματοφόρα τύπου πρέσας κατάλληλα κινούμενη από υδραυλικό σύστημα μεταλλική πλάκα συμπιέζει τα απορρίμματα (βλέπε επόμενη φωτ.).

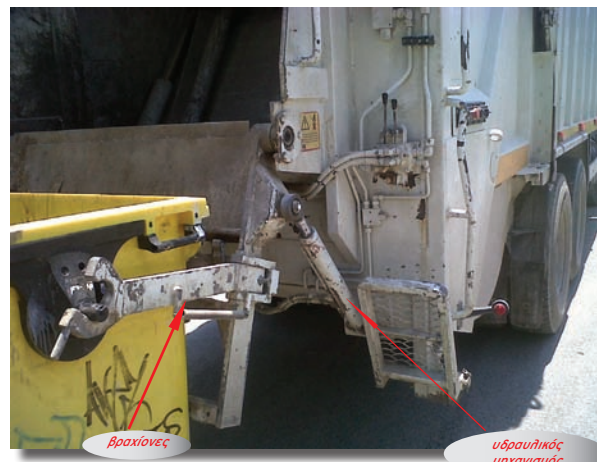
έμβολο κίνησης μεταλλικής πλάκας

μεταλλική πλάκα

Εικ. 4

Για την ανύψωση των κάδων και οι δύο τύποι απορριματοφόρων φέρουν στο πίσω μέρος τους υδραυλικά κινούμενους βραχίονες ή υδραυλικό μηχανισμό ανύψωσης κάδων μέσω υποδοχών μίας περιστρεφό-

μενης μεταλλικής πλάκας (μηχανισμός κτένι).

βραχίονες

υδραυλικός μηχανισμός

Εικ. 5

μηχανισμός "κτένι"

Εικ. 6

Για να ασφαλίζεται ο κάδος κατά την ανύψωσή του από τον βραχίονα, υπάρχει σε κάθε βραχίονα ένας πείρος, ο οποίος κινούμενος από το ίδιο του το βάρος ασφαλίζει τις προεξοχές του κάδου για την ασφαλή ανύψωση και καταβίβασή του.

πείρος

Εικ. 7

Παράγοντες ασφαλούς ανύψωσης/καταβίβασης κάδων

Σχετικά με τη λειτουργία των απορριμματοφόρων, τα οποία -όπως έχει ήδη ειπωθεί- είναι κυρίως οπίσθιας φόρτωσης, με βραχίονες ανύψωσης και πλάτη, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα:

1. Κατά την ανύψωση του κάδου ένας πείρος σε κάθε βραχίονα ασφαλίζει τον κάδο από το να γλιστρήσει όταν η γωνία του βραχίονα ως προς το οριζόντιο επίπεδο γίνει περίπου 60°.
2. Η λειτουργία του πείρου γίνεται από την επίδραση τού ίδιου του του βάρους. Η σωστή λειτουργία του πείρου αποτελεί βασική προϋπόθεση της ασφαλούς ανύψωσης και καταβίβασης του κάδου.

Παράγοντες που μπορεί να επηρεάσουν τη σωστή λειτουργία του πείρου είναι:

- η σκουριά που αυτός μπορεί να εμφανίσει
- η ύπαρξη μικρών σκουπιδιών που μπορεί να εμποδίσουν την κίνησή του.

Έτσι απαραίτητη είναι η επιθεώρησή του από το πλήρωμα του απορριμματοφόρου κάθε φορά πριν την ανάληψη της βάρδιας.

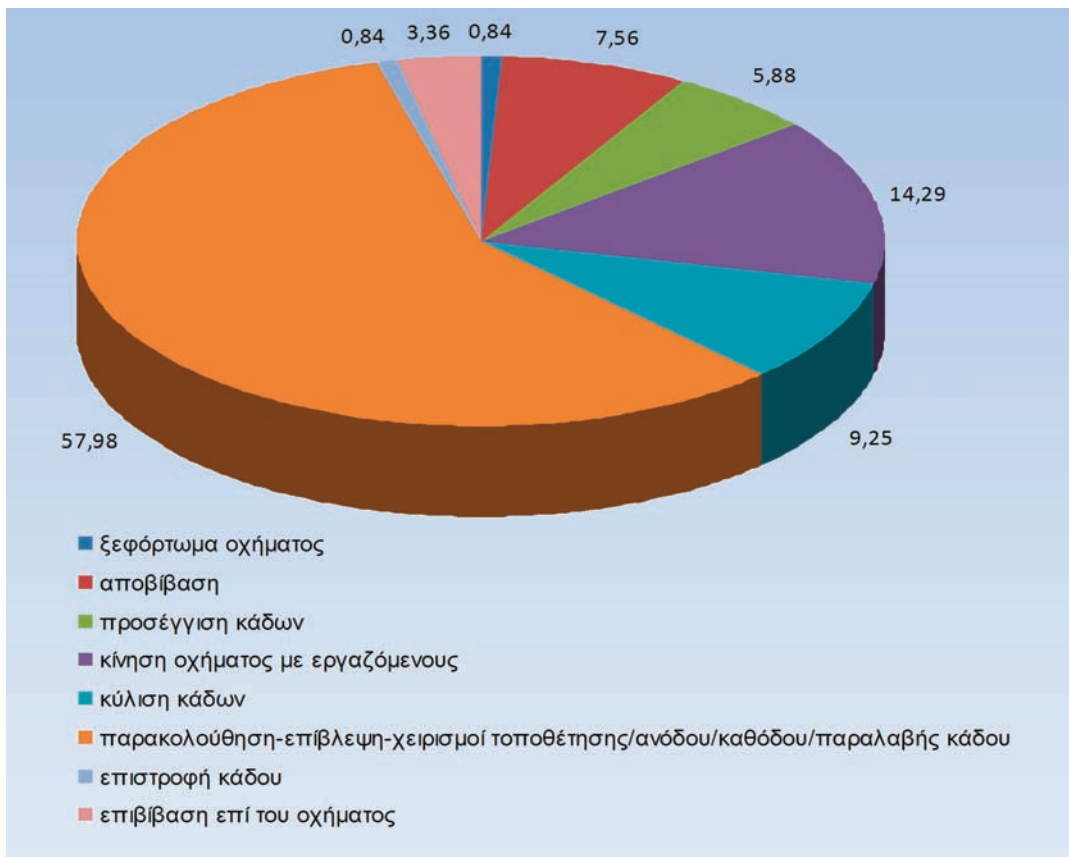
3. Ένας ακόμη παράγοντας που επηρεάζει την ασφαλή ανύψωση - καταβίβαση του κάδου είναι η διατήρηση της σωστής απόστασης μεταξύ των βραχιόνων και ο κατάλληλος συγχρονισμός της κίνησής τους.

Το πρώτο εξαρτάται από τη χαλαρότητα που μπορεί να εμφανίζει το σύστημα ελατηρίων - κοιλία που βρίσκεται στη βάση των βραχιόνων. Το δεύτερο επηρεάζεται, κυρίως, από την ύπαρξη ρύπων στο υδραυλικό κύκλωμα των βραχιόνων που ενδέχεται να φράξουν βαλβίδες ρύθμισης της ροής.

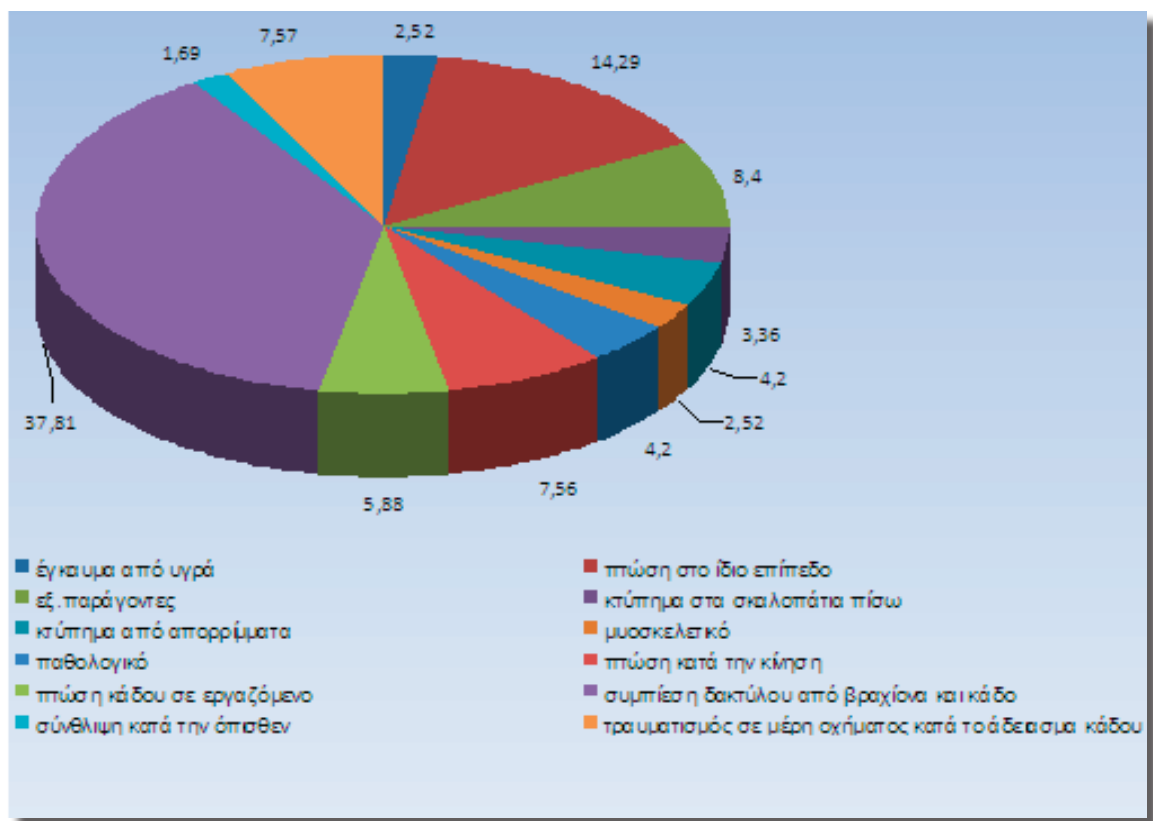
4. Επιπλέον, η κατάσταση των τροχών του τιμονιού και των φρένων επηρεάζει την ασφαλή οδήγηση - πέδηση του οχήματος και η καλή κατάσταση των οργάνων προειδοποίησης και ενδείξεων, καθρεπτών και emergency stop είναι βασικές προϋποθέσεις ασφαλούς εργασίας.

Στατιστική ανάλυση ατυχημάτων

Από στατιστική επεξεργασία των εργατικών ατυχημάτων που έλαβαν χώρα στην περιοχή αρμοδιότητας του Τμήματος Τεχνικής και Υγειονομικής Επιθεώρησης Αθηνών για την περίοδο 2001-2010 προέκυψαν τα ακόλουθα:

Σχ. 1: Ποσοστά ανά φάση εργασίας

Σχ. 2: Ποσοστά ανά είδος

Επισημαίνεται ότι στη Γαλλία και στον Καναδά οι δείκτες συχνότητας και σοβαρότητας ατυχημάτων στον το-

μέσα αυτό είναι δύο με τρεις φορές υψηλότεροι από τον μέσο όρο:

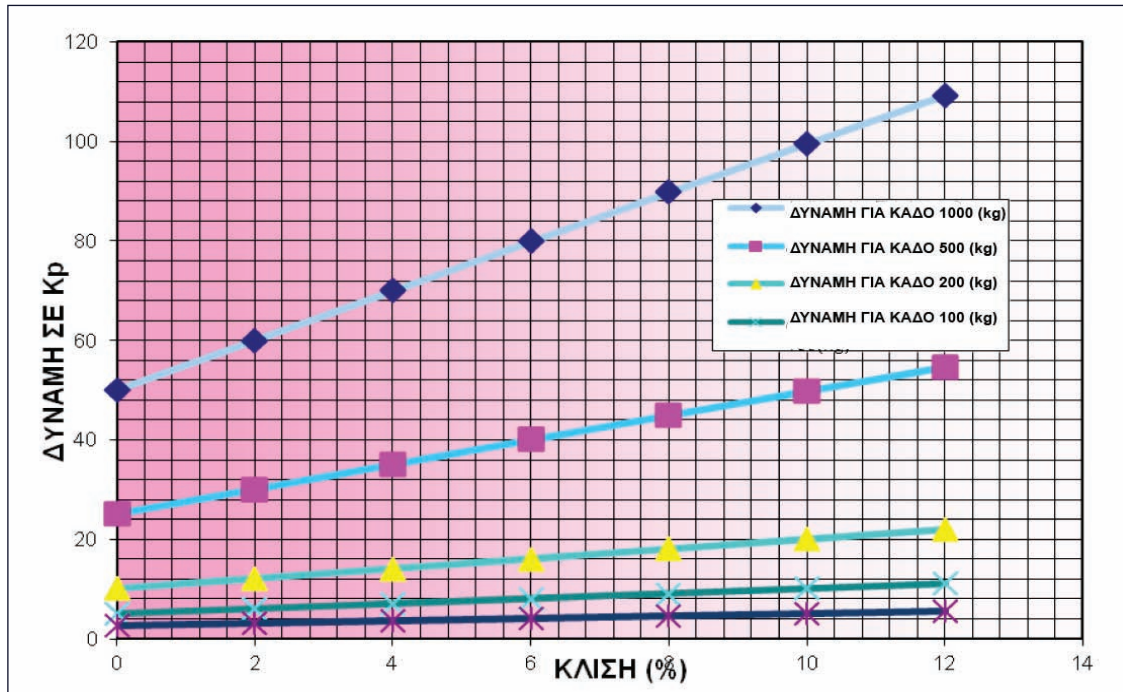
Πίνακας 1
Δείκτες συχνότητας ατυχημάτων στη Γαλλία

Έτος	2006	2005	2004
Συλλογή αστικών απορριμμάτων	80	86	86
Μέσος όρος	40	39	40

Μυοσκελετική καταπόνηση

Από την υπερβολική φόρτωση των κάδων, την ενδεχόμενη κακή κατάστασή τους και την κλίση των δρόμων προκύπτει ότι το πλήρωμα του απορριμματοφόρου υφίσταται μυοσκελετική καταπόνηση σπρώχνοντας τους κάδους προς το απορριμματοφόρο.

Το διάγραμμα που ακολουθεί παρουσιάζει την εκτίμηση της δύναμης που ασκεί το πλήρωμα για την κύλιση κάδου, όταν αυτός φέρει τροχούς σε καλή κατάσταση ανάλογα με την κλίση του οδοστρώματος και του φορτίου των κάδων:

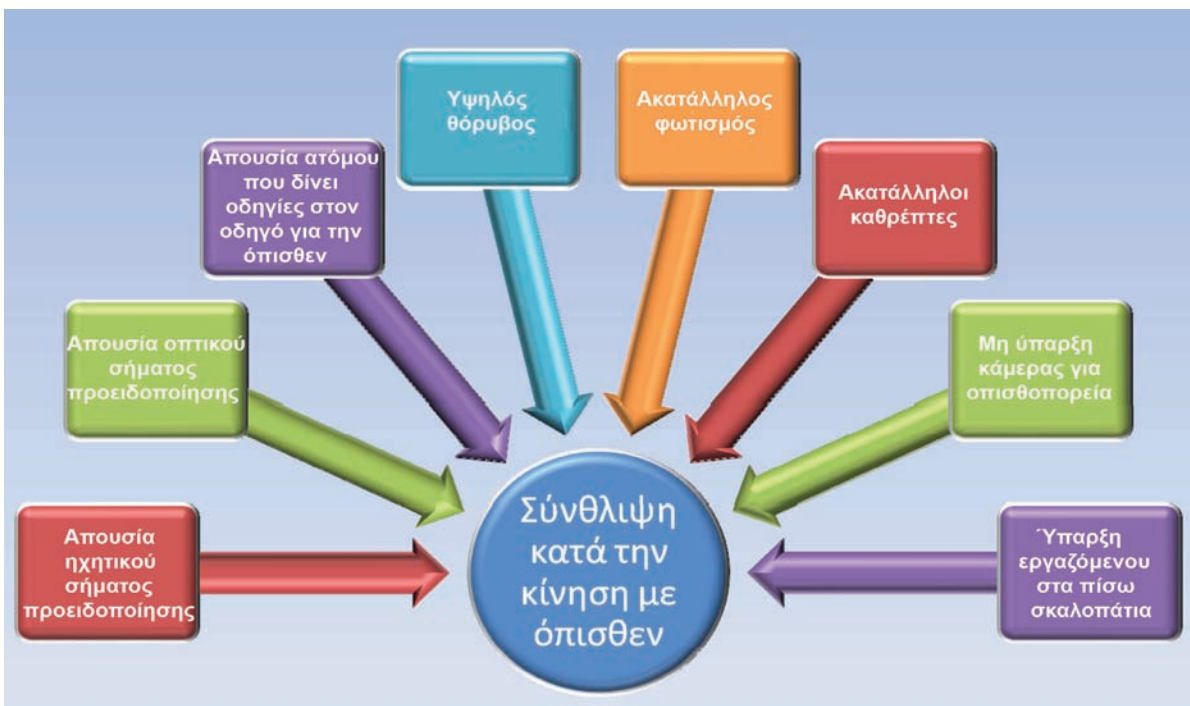
Σχ. 3: Δύναμη από κάθε εργαζόμενο για ανήψωση κάδου

Περιπτώσεις σοβαρών ατυχημάτων

Ακολουθεί η παρουσίαση των συχνότερων σοβαρών ατυχημάτων κατά την εργασία με απορριμματοφόρα οπίσθια φόρτωσης.

- **Σύνθλιψη εργαζόμενου κατά την κίνηση με όπισθεν.** Συνήθως το ατύχημα αυτό προκαλείται από ανεπαρκή εποπτεία του οδηγού του χώρου πίσω από το όχημα,

σε συνδυασμό με την παραμονή εργαζόμενου πίσω και κοντά σε αυτό ή την παραμονή του στο αντίστοιχο σκαλοπάτι που βρίσκεται στην πίσω πλευρά του οχήματος, κατά την κίνησή του με όπισθεν. Οι συνήθειες αιτίες που συντελούν στην πρόκληση αυτού του ατυχήματος φαίνονται στο σχήμα που ακολουθεί:

Σχ. 4

Μέτρα πρόληψης

Στο Ηνωμένο Βασίλειο, από την Υπηρεσία για την Υγεία και την Ασφάλεια (Health and Safety Executive - HSE), δίδονται έντυπα με σαφείς οδηγίες για την κίνηση με όπισθεν του απορριμματοφόρου, οι οποίες περιλαμβάνουν τη θέση που θα πρέπει, κατά περίπτωση, να έχει ο εργαζόμενος που θα δίνει οδηγίες στον οδηγό, όπως και τα χρησιμοποιούμενα σήματα. Ο ενδιαφερόμενος μπορεί να ανατρέξει στο έντυπο WASTE04 - "Waste and recycling vehicles in street collection" (HSE - <http://www.hse.gov.uk/pubns/waste04.pdf>).

Επιπλέον, στο πρότυπο ΕΛΟΤ που αφορά στα απορριμματοφόρα οπίσθιας φόρτωσης αναφέρεται ότι θα πρέπει αυτά να εξασφαλίζουν ότι δεν γίνεται κίνηση με όπισθεν όταν εργαζόμενος βρίσκεται στο

πίσω σκαλοπάτι του απορριμματοφόρου και ότι ο οδηγός θα πρέπει να έχει επαρκή ορατότητα, μέσω κάμερας, της πίσω πλευράς του οχήματος.

Στο Π.Δ. 57/2010 αναφέρεται ότι ο χειριστής μηχανήματος θα πρέπει να έχει επαρκή ορατότητα της επικίνδυνης ζώνης του μηχανήματος και, επιπλέον, αν αυτό δεν είναι δυνατό, υποδεικνύει τη χρήση οπτικού ή/και ηχητικού προειδοποιητικού σήματος πριν μπει σε κίνηση η μηχανή ή συστήματος που εμποδίζει την κίνηση της μηχανής, αν κάποιος βρίσκεται σε επικίνδυνη περιοχή.

• **Πτώση του εργαζόμενου από το όχημα, όταν αυτό κινείται.** Θύματα είναι κυρίως εργαζόμενοι που στέκονται στα πίσω σκαλοπάτια του οχήματος όταν αυτό κινείται με μεγάλη επιτάχυνση (επίδραση αδρανειακών δυνάμεων). Στο επόμενο σχήμα φαίνονται οι κύριες αιτίες του ατυχήματος:

Σχ. 5

Μέτρα πρόληψης

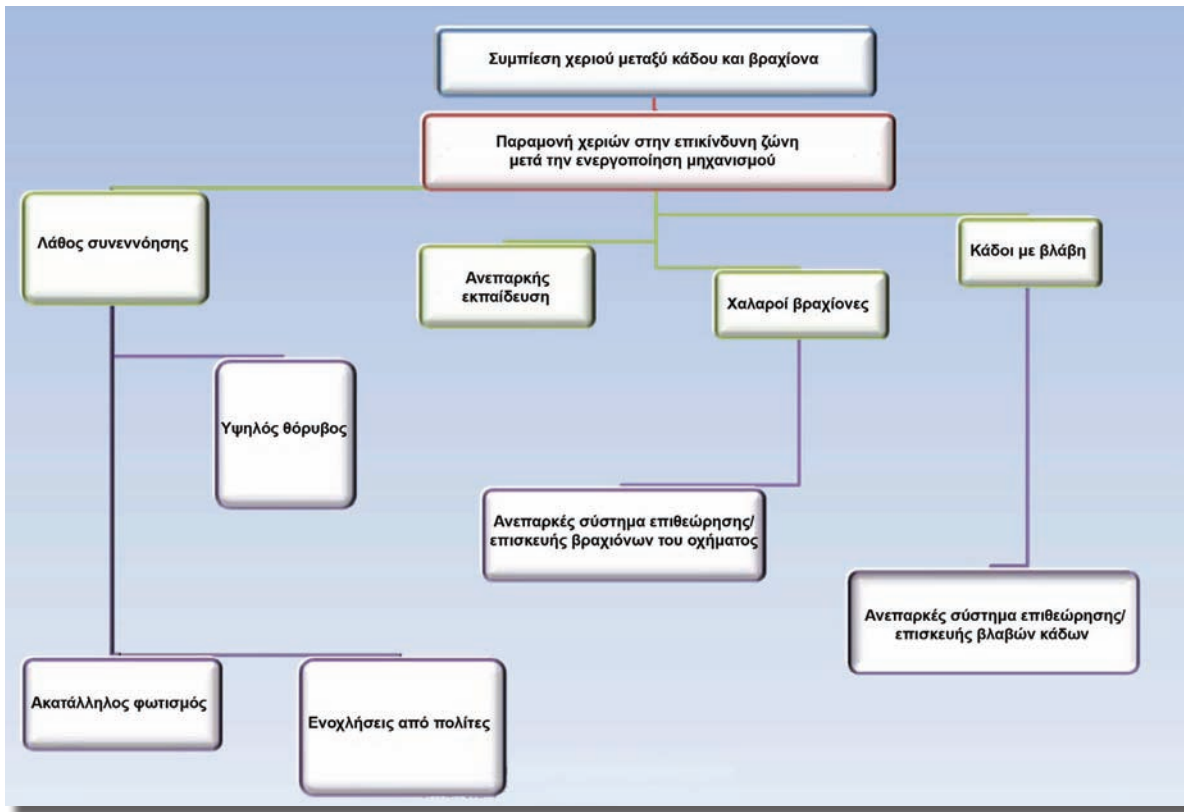
Το πρότυπο ΕΛΟΤ προδιαγράφει ότι: όταν στέκονται εργαζόμενοι στα πίσω σκαλοπάτια του, το απορριμματοφόρο θα πρέπει να εξασφαλίζει ταχύτητα μικρότερη των 30km/h. Ανάλογη είναι η πρόβλεψη κι άλλων ευρωπαϊκών φορέων τυποποίησης. Όμως, πολλοί ερευνητές εκτιμούν ότι η ταχύτητα του οχήματος δεν θα πρέπει να ξεπερνά τα 20km/h ή ακόμα και τα 17km/h, κι αυτό για απόσταση μέχρι 300m. Αν η διανυόμενη απόσταση ξεπερνά τα 300m, τότε οι εργαζόμενοι θα πρέπει να ανεβαίνουν στην καμπίνα του οδηγού και να φορούν τη ζώνη ασφαλείας.

Ως ισοδύναμος τρόπος προστασίας αναφέρεται η σχεδίαση κατάλληλου κλωβού για τους εργαζόμενους που βρίσκονται στο πίσω μέρος του οχήματος, ώστε αφενός να εξασφαλίζεται η άνεση και αφετέρου η ασφάλεια κατά τη μετακίνηση του οχήματος.

• **Τραυματισμός δακτύλου/ων κατά τη λειτουργία**

του συστήματος ανύψωσης. Συμβαίνει όταν το δάκτυλο/α ενός εκ των δύο του πληρώματος βρίσκονται στη ζώνη διάτμησης που σχηματίζει το σώμα του κάδου και οι βραχιόνες του οχήματος μετά την ενεργοποίηση της κίνησης των βραχιόνων.

Το ατύχημα αυτό προκαλείται κυρίως από λάθος συνεννόηση ή/και ανεπαρκή εκπαίδευση του πληρώματος. Άλλο αίτιο είναι η μη σωστή συντήρηση των κάδων ή των βραχιόνων του οχήματος -οι οποίοι μπορεί να είναι χαλαροί- σε συνδυασμό με την ανεπαρκή εκπαίδευση των εργαζόμενων για την αντιμετώπιση αυτού του προβλήματος, η οποία τους οδηγεί στο να μην αντιληφθούν και αξιολογήσουν σωστά το πρόβλημα. Έτσι, αναγκάζονται να εργάζονται κρατώντας τον κάδο για να μην πέσει, ακόμα και αφού έχουν θέσει σε λειτουργία το σύστημα ανύψωσης. Το αποτέλεσμα αυτής της πρακτικής είναι ότι ο κάδος πέφτει και προκαλείται ακρωτηριασμός ή άλλος σοβαρός τραυματισμός.

Σχ. 6

Μέτρα πρόληψης

Προτεινόμενα μέτρα οργάνωσης της εργασίας προς

αποφυγή τέτοιων ατυχημάτων δίνονται στο επόμενο σχήμα:

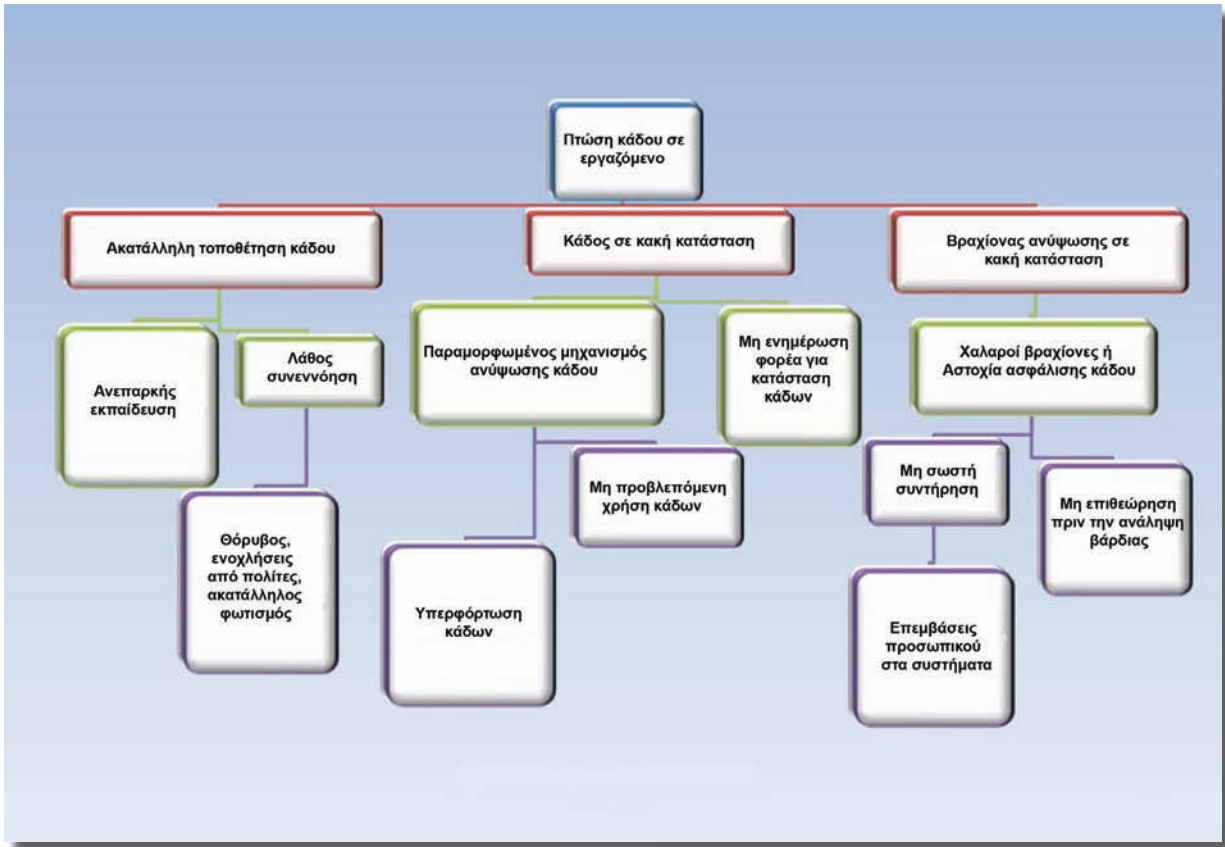
Σχ. 7

Συνεπώς για την αποφυγή αυτού του είδους των ατυχημάτων απαιτείται επαρκής εκπαίδευση των εργαζομένων, λειτουργία συστήματος αναφοράς προβλημάτων, κατάλληλος προγραμματισμός των δρομολογίων, σωστή συντήρηση οχημάτων κ.λπ.

• **Πτώση κάδου πάνω σε εργαζόμενο.** Υπάρχουν πολλοί παράγοντες που συνεργούν στην πτώση κάδου κατά τη διαδικασία ανύψωσης - καταβίβασής του. Για να έχουμε, όμως, πτώση κάδου πάνω σε εργαζόμενο πρέπει ο

τελευταίος να μην έχει μεγάλη ελευθερία κίνησης στη θέση εργασίας του.

Επειδή για το τελευταίο η επιχείρηση δεν μπορεί να λάβει μέτρα βελτίωσης της υφιστάμενης κατάστασης θα αναφερθούν οι αιτίες που προκαλούν την πτώση κάδου που αποτελεί αστοχία κατά την εργασία. Αν με κατάλληλα μέτρα περιορισθεί η συχνότητα πτώσης κάδων θα περιορισθούν και τα αντίστοιχα ατυχήματα.

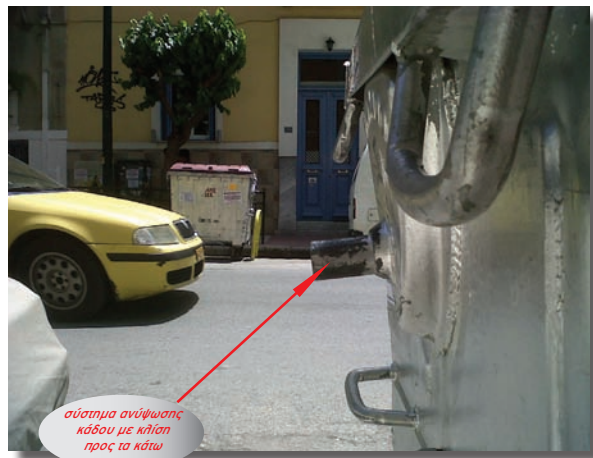

Σχ. 8

Η κατάσταση του κάδου αποτελεί βασικό παράγοντα που επιδρά στην ασφάλεια κατά την ανύψωση ή την καταβίβασή του. Κάδοι που έχουν φθαρμένα συστήματα ανύψωσης τείνουν να απελευθερωθούν από τους βραχίονες του οχήματος με αποτέλεσμα την πτώση τους στο έδαφος.

Κάδοι των οποίων τα συστήματα ανύψωσης έχουν κλίση προς τα κάτω τείνουν να πέσουν κατά την επιστροφή τους, ενώ αν η κλίση του συστήματος ανύψωσης είναι προς τα πάνω, οι κάδοι τείνουν να πέσουν κατά την άνοδό τους.

Η χαλαρότητα των βραχιόνων του οχήματος αναφέρεται στη χαλαρότητα που μπορεί να εμφανίζει το σύστημα ελατηρίων - κοχλία που βρίσκεται στη βάση των βραχιόνων, ενώ η αστοχία ασφάλισης κάδου αναφέρεται στην αστοχία λειτουργίας (κλεισίματος) του πείρου που φέρουν οι βραχίονες.

Εικ. 8

ΛΙΣΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΠΥΡΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑ – ΣΧΕΔΙΟ ΔΙΑΦΥΓΗΣ

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ/ΤΜΗΜΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.....

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ:.....

Σημείωση: Η λίστα ελέγχου είναι ενδεικτική. Ανάλογα με το είδος της δραστηριότητας και την εκτίμηση των κινδύνων πυρκαγιάς - έκρηξης, θα πρέπει να καταρτίζονται πιο αναλυτικές λίστες ελέγχου.

A/A	ΕΡΩΤΗΣΗ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
1	Έχει γίνει εκτίμηση των κινδύνων πυρκαγιάς ή έκρηξης και έχει ενσωματωθεί στη γραπτή εκτίμηση του επαγγελματικού κινδύνου;			
	Υπάρχουν και τηρούνται διαδικασίες ασφαλούς εργασίας για τα σχετικά θέματα;			
2	Αν απαιτείται, υπάρχει εγκεκριμένη μελέτη πυροπροστασίας (ΜΠ) σύμφωνα με τους κανονισμούς			
3	Έχουν γίνει σημαντικές αλλαγές στους χώρους ή/και την παραγωγική διαδικασία σε σχέση με τα αναφερόμενα στη ΜΠ;			
	Αν ναι, έχουν γίνει οι απαραίτητες ενέργειες για την επικαιροποίηση της ΜΠ;			
4	Υπάρχει εγκεκριμένο "πιστοποιητικό πυρασφάλειας" σύμφωνα με τις προβλέψεις της νομοθεσίας;			
5	Υπάρχουν στην επιχείρηση εγκαταστάσεις υγρών ή αέριων καυσίμων (π.χ. δεξαμενές υγρών καυσίμων, δεξαμενές υγραερίου, εγκαταστάσεις τροφοδοσίας με φυσικό αέριο);			
	Αν ναι, η κατασκευή, λειτουργία και συντήρηση τους γίνεται με βάση τους αντίστοιχους κανονισμούς;			
6	Το πυροθερμικό φορτίο βρίσκεται εντός των προβλεπόμενων από τη ΜΠ (π.χ. υπέρβαση ορίων αποθήκευσης υλικών);			
7	Υπάρχει κίνδυνος μετάδοσης πυρκαγιάς από τον εξωτερικό χώρο της εγκατάστασης (π.χ. γειτονικό κτήριο/επιχείρηση, εγκαταστάσεις φυσικού αερίου, γραμμές ηλεκτρικού ρεύματος κ.λπ.);			
8	Έχουν καταγραφεί ατυχήματα που σχετίζονται με πυρκαγιές - εκρήξεις;			
9	Υπάρχουν εύφλεκτα υλικά (υγρά, αέρια, στερεά); (συνοπτική αναφορά)			
10	Υπάρχουν πιθανές πηγές ανάφλεξης (στατικός ηλεκτρισμός, κάπνισμα, ηλ. εγκαταστ., θερμές επιφάνειες κ.λπ.); (συνοπτική αναφορά)			

A/A	ΕΡΩΤΗΣΗ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
11	Υπάρχει κίνδυνος έκρηξης (εκρηκτικές ουσίες, κλειστά δοχεία/εγκαταστάσεις με εύφλεκτα υλικά κ.λπ.);			
12	Υπάρχουν εργαζόμενοι ή επισκέπτες που βρίσκονται σε άμεσο κίνδυνο από εκδήλωση πυρκαγιάς - έκρηξης; (συνοπτική αναφορά)			
13	Υπάρχει κίνδυνος δημιουργίας τοξικών προϊόντων κατά την καύση των υλικών; Αν ναι, λαμβάνονται κατάλληλα μέτρα προστασίας (π.χ. σήμανση, ύπαρξη κατάλληλου εξοπλισμού ατομικής προστασίας);			
14	Έχει γίνει κατηγοριοποίηση ζωνών για την πιθανότητα δημιουργίας «εκρηκτικής ατμόσφαιρας»; Αν απαιτείται, έχει συνταχθεί «έγγραφο προστασίας από εκρήξεις»;			
15	Οι χώροι που είναι επικίνδυνοι για πυρκαγιά ή έκρηξη και τα επικίνδυνα υλικά είναι επισημασμένοι;			
16	Στις επικίνδυνες ζώνες, λαμβάνονται μέτρα αποφυγής δημιουργίας «εκρηκτικής ατμόσφαιρας»;			
17	Στις επικίνδυνες ζώνες χρησιμοποιείται κατάλληλος εξοπλισμός (αντιεκρηκτικού τύπου);			
18	Λαμβάνονται μέτρα για τον έλεγχο των πιθανών πηγών ανάφλεξης; Π.χ. σε χώρους επικίνδυνους; απαγορεύεται το κάπνισμα και κάθε χρήση ελεύθερης φλόγας;			
19	Οι αποθηκεύσεις υλικών για τα οποία υπάρχει κίνδυνος πυρκαγιάς ή και αυτανάφλεξης, έχουν επιλεγεί μακριά από τις εγκαταστάσεις και τις θέσεις παραγωγής;			
20	Έχουν απομακρυνθεί τελείως οι μη απαραίτητες ποσότητες εύφλεκτων;			
21	Τα εύφλεκτα υγρά αποθηκεύονται σε κατάλληλα καλά κλεισμένα δοχεία;			
22	Άχρηστα υλικά που δεν έχουν ακόμα απομακρυνθεί, βρίσκονται σε θέσεις ασφαλείς από άποψη μετάδοσης τυχόν πυρκαγιάς;			
23	Στρουπιά και ράκη λαδωμένα κ.λπ., τοποθετούνται σε ειδικά μεταλλικά δοχεία με κάπκι, που αδειάζουν σε ακίνδυνες θέσεις;			
24	Στις εγκαταστάσεις υπάρχει γενικά συνεχής μέριμνα καθαρισμών (θέσεων εργασίας, αποθηκών, καναλιών, καλωδίων-σωληνώσεων, χώρων κυκλοφορίας κ.α.);			
25	Διάφορες εγκαταστάσεις (ηλεκτρικές, θερμικές κ.ά.) τίθενται εκτός, τις ώρες που δεν λειτουργούν;			
26	Χώροι παραγωγής και αποθήκευσης αερίζονται κατάλληλα;			

A/A	ΕΡΩΤΗΣΗ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
27	Οι σωλήνες καυσίμων είναι στεγανοί;			
28	Σε περίπτωση διαρροής υπάρχουν συστήματα ασφαλείας (π.χ. βάνες διακοπής καυσίμου, κλίση στο έδαφος/λεκάνη κ.λπ.);			
29	Υπάρχει μέριμνα συντήρησης, τακτικές επιθεωρήσεις όλων των εγκαταστάσεων (και μετά το τέλος των εργασιών);			
30	Χρησιμοποιείται εξοπλισμός υπό πίεση;			
	Αν ναι, ακολουθούνται οι κανονισμοί (σήμανση CE, αποστάσεις ασφαλείας κ.λπ.);			
31	Σε περιοχές με κίνδυνο πυρκαγιάς/έκρηξης, εφαρμόζεται διαδικασία «Άδειας Θερμής Εργασίας», προκειμένου να γίνει κοπή, κόλληση κ.λπ.;			
32	Φορτοί πυροσβεστήρες (προβλεπόμενος αριθμός και είδος από τη ΜΠ, απαιτήσεις ασφαλείας ανάλογα με το είδος και τις ποσότητες των εύφλεκτων υλικών και τις δραστηριότητες, υπάρχουσα κατάσταση):			....
33	Πραγματοποιείται ο «οπτικός έλεγχος» των πυροσβεστήρων από τον ιδιοκτήτη, σύμφωνα με τις προβλέψεις της νομοθεσίας;			
34	Μόνιμες εγκαταστάσεις πυρόσβεσης (προβλεπόμενες από τη ΜΠ, απαιτήσεις ασφαλείας ανάλογα με το είδος και τις ποσότητες των εύφλεκτων υλικών και τις δραστηριότητες, υπάρχουσα κατάσταση):			....
35	Οι θέσεις των πυροσβεστικών μέσων είναι επισημασμένες και εύκολα προσβάσιμες;			
36	Οι παραπάνω εγκαταστάσεις, μέσα κ.λπ., είναι σε καλή κατάσταση λειτουργίας, κατάλληλα συντηρημένες σύμφωνα με τους κανονισμούς κ.λπ.;			
37	Σύστημα συναγερμού πυρκαγιάς χειροκίνητο; (τί προβλέπεται από ΜΠ, υπάρχουσα κατάσταση)			
38	Υπάρχουν μέσα για τη σήμανση συναγερμού αντιληπτού πρακτικά στο σύνολο των εγκαταστάσεων και είναι επαρκή, επισημασμένα και ελεύθερα από εμπόδια;			
39	Σύστημα συναγερμού αυτόματο, με εφεδρική ενέργεια;			
40	Σύστημα ανίχνευσης πυρκαγιάς; (κλειστού χώρου, εύφλεκτων αερίων κ.λπ., είδος, προβλεπόμενο ή όχι από ΜΠ, υπάρχουσα κατάσταση)			
41	Υπάρχουν τα κατάλληλα βοηθητικά εργαλεία (δύσφλεκτα κουβέρτα, πέλεκυς, μάσκα αερίων κ.λπ.);			
42	Υπάρχει σύστημα απαγωγής καπνού;			
43	Οι παραπάνω εγκαταστάσεις, μέσα κ.λπ., είναι σε καλή κατάσταση λειτουργίας, κατάλληλα συντηρημένες σύμφωνα με τους κανονισμούς κ.λπ.;			

A/A	ΕΡΩΤΗΣΗ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
44	Προβλέπεται ύπαρξη ομάδας πυρασφάλειας από τη νομοθεσία;			
	Αν ναι, υπάρχει και είναι εκπαιδευμένη;			
45	Γίνεται ενημέρωση και εκπαίδευση (ασκήσεις ετοιμότητας κ.λπ.) του προσωπικού για τους κινδύνους, τα μέτρα πρόληψης και αντιμετώπισης πυρκαγιάς ή έκρηξης;			
46	Υπάρχουν αναρτημένες σε εμφανείς θέσεις, οδηγίες για πρόληψη και αντιμετώπιση πυρκαγιάς ή έκρηξης;			
47	Υπάρχει σχέδιο διαφυγής ;			
48	Είναι αναρτημένο στο χώρο εργασίας;			
49	Είναι ελεύθερες οι οδοί διαφυγής (ΟΔ) και οι έξοδοι κινδύνου (ΕΚ);			
50	Υπάρχει επαρκής αριθμός ΕΚ;			
51	Υπάρχει κατάλληλη σήμανση ΟΔ και ΕΚ;			
52	Στα πολυώροφα κτήρια, υπάρχει εξωτερική σκάλα;			
53	Είναι εύκολη η πρόσβαση της Πυροσβεστικής;			
54	Υπάρχει κατάλληλος φωτισμός ασφαλείας;			
55	Μεταξύ των αποθηκευμάτων υπάρχουν διάδρομοι επαρκείς και για ασφαλή επέμβαση πυρόσβεσης;			
56	Σε περίπτωση διακοπής ηλεκτρικού ρεύματος, προβλέπονται μέτρα για την αποφυγή επικίνδυνων καταστάσεων που σχετίζονται με την απότομη διακοπή της παραγωγικής διαδικασίας;			

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

.....

.....

.....

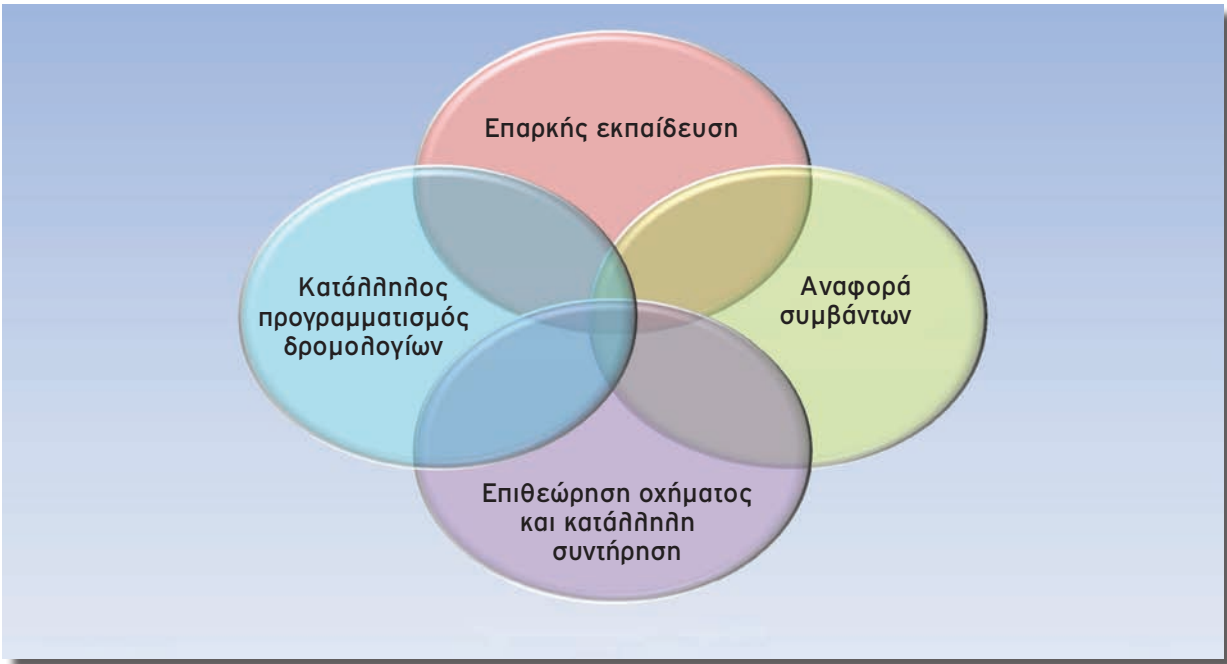
.....

Πηγή: «Εργαλεία διερεύνησης θεμάτων ασφάλειας και εργονομικών παραγόντων». Συλλογικό, ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε., 2008, σελ. 15, ISBN: 978-960-6818-06-6

Μέτρα πρόληψης

Για την αποφυγή τέτοιων ατυχημάτων η οργάνωση της

Υπηρεσίας Αποκομιδής Απορριμμάτων θα πρέπει να εξασφαλίζει τα ακόλουθα:

Σχ. 9

Και πάλι η επαρκής εκπαίδευση των εργαζομένων, η λειτουργία ενός συστήματος αναφοράς προβλημάτων, ο κατάλληλος προγραμματισμός των δρομολογίων και η συντήρηση των οχημάτων αποτελούν τις βασικές προϋποθέσεις για την αποφυγή των ατυχημάτων αυτών.

- **Τραυματισμός του εργαζόμενου από τον μηχανισμό συμπίεσης.** Συμβαίνει όταν ο εργαζόμενος πάρει ακατάλληλη θέση για να ωθήσει σφηνωμένα απορρίμματα σε κάδο εντός του απορριμματοφόρου. Το ακόλουθο σχήμα είναι ενδεικτικό:

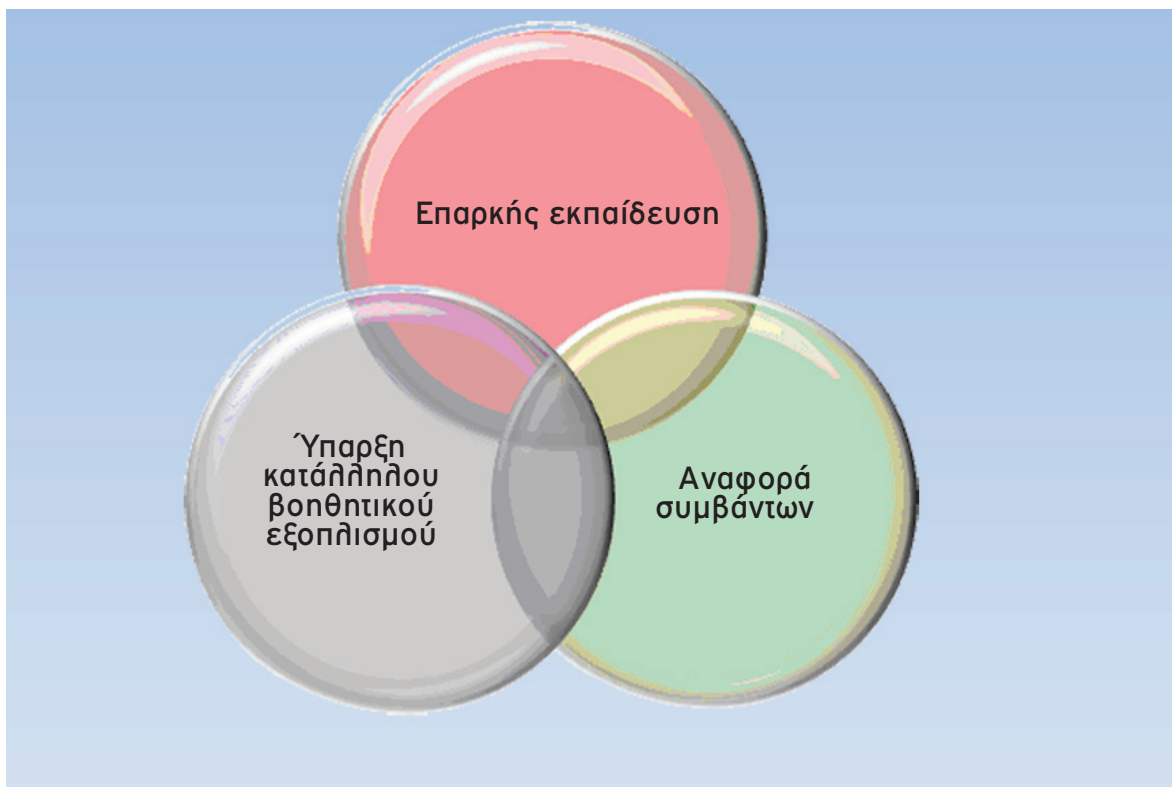

Σχ. 10

Μέτρα πρόληψης

Θα πρέπει να εξασφαλίζεται ότι κάθε εργαζόμενος κατά τη διάρκεια της θητείας του θα λαμβάνει -και στην αρχή και σε τακτά χρονικά διαστήματα, ανάλογα με την εξέλιξη που παρουσιάζεται στη σχεδίαση των απορριμματοφόρων- επαρκείς οδηγίες για την αντιμετώπιση του προβλήματος που προκαλείται από τη σφήνωση των

απορριμμάτων στους κάδους, όπως, επίσης, και να εφοδιάζεται με τον κατάλληλο βοηθητικό εξοπλισμό που θα του επιτρέπει να αντιμετωπίζει αυτό το πρόβλημα με ασφάλεια. Και σε αυτή την περίπτωση η λειτουργία συστήματος αναφοράς προβλημάτων αποτελεί προϋπόθεση που οδηγεί σε γρηγορότερη επίλυση του προβλήματος.

Σχ. 11

Οργάνωση της πρόληψης

Είναι κατανοητό ότι κατά την εργασία αποκομιδής απορριμμάτων υπάρχουν κίνδυνοι που οφείλονται είτε σε εξωτερικούς παράγοντες, των οποίων η επίδραση μπορεί να μετριασθεί με κατάλληλη οργάνωση της εργασίας και παροχή κάποιων μέτρων ασφαλείας από την επιχείρηση είτε σε οργανωτικές παραλήψεις που μπορούν, επίσης, να ελαχιστοποιηθούν άμεσα από την επιχείρηση.

Στην πρώτη κατηγορία μπορούμε να βάλουμε την ύπαρξη κάδων που παρουσιάζουν φθορές, τη μεγάλη κλίση των δρόμων, το μικρό πλάτος των δρόμων που δυσκολεύει τις κινήσεις του προσωπικού και των οχημάτων, την ακατάλληλη συμπεριφορά των πολιτών προς το προσωπικό καθαριότητας και τελικά την ύπαρξη πολύ φορτωμένων κάδων.

Επιπλέον, το γεγονός ότι τα απορρίμματα φέρουν απροσδιόριστους βιολογικούς παράγοντες κάνει επιτακτική τη χρήση μέσων ατομικής προστασίας κατά τη συλλογή τους.

Στη δεύτερη κατηγορία μπορούμε να βάλουμε την ανεπαρκή εκπαίδευση, τη χρήση οχημάτων που εν γένει πα-

ρουσιάζουν προβλήματα και την ακατάλληλη συντήρηση - επιθεώρηση των οχημάτων.

Δεδομένου ότι οι προαναφερόμενοι κίνδυνοι θα υπάρχουν πάντα, το μόνο που μπορεί να γίνει είναι να μετριασθεί η επίδρασή τους με κατάλληλη οργάνωση των δρομολογίων, κατάλληλο σύστημα επιθεώρησης των κάδων και αναφοράς συμβάντων, την παροχή κατάλληλων μέσων ατομικής προστασίας και με την πληροφόρηση του κοινού.

Συνοψίζοντας, είναι προφανές ότι από την πλευρά της επιχείρησης η διαχείριση υγείας και ασφαλείας του προσωπικού μπορεί να βελτιωθεί με την εφαρμογή της σχετικής νομοθεσίας (Ν. 3850/2010, Π.Δ. 395/94, Π.Δ. 89/99, Π.Δ. 396/94 κ.λπ.) σύμφωνα με την οποία σε κάθε Δήμο -όσον αφορά στην Υπηρεσία Καθαριότητας- πρέπει να υπάρχουν:

- Τεχνικός Ασφαλείας και Ιατρός Εργασίας
- Γραπτή Εκτίμηση Επαγγελματικού Κινδύνου
- Τήρηση Ειδικού Βιβλίου Ατυχημάτων
- Ιατρικοί φάκελοι, ιατρικές εξετάσεις και εμβολιασμοί του προσωπικού αποκομιδής

- Γραπτές οδηγίες χρήσης του εξοπλισμού εργασίας (απορριμματοφόρων)
- Παροχή και επίβλεψη της χρήσης των Μέσων Ατομικής Προστασίας
- Τακτική συντήρηση και έλεγχος των οχημάτων
- Επαρκής εκπαίδευση του προσωπικού.

Η ελαχιστοποίηση των κινδύνων που προέρχονται από τα οχήματα επιτυγχάνεται με κατάλληλους ελέγχους. Οι έλεγχοι στο όχημα θα πρέπει να περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

- υδραυλικά συστήματα
- κατάσταση των τροχών
- κατάσταση φώτων οργάνων ενδείξεων και προειδοποίησης
- τιμόνι και φρένα
- καθρέπτες, κάμερα emergency stop
- πυροσβεστήρας και κουτί πρώτων βοηθειών
- κατάσταση σώματος οχήματος
- κατάσταση συστήματος ανύψωσης
- εξοπλισμός καθαρισμού χειριών
- σύστημα εξαγωγής καυσαερίων.

Μέσα Ατομικής Προστασίας (Μ.Α.Π.)

Παρατηρείται ότι σε αρκετά συνεργεία τα Μ.Α.Π. δεν χρησιμοποιούνται γιατί δεν θεωρούνται βολικά και οι εργαζόμενοι δεν κάνουν χρήση της στολής εργασίας που εν γένει τους χορηγείται. Μετά τη λήξη του δρομολογίου τους πηγαίνουν απευθείας στο σπίτι φορώντας τα ρούχα με τα οποία δουλεύουν μεταφέροντας εκεί τους -ενδεχόμενα- μολυσματικούς παράγοντες της εργασίας τους. Η συμπεριφορά αυτή δεν μπορεί παρά να είναι αποτέλεσμα ανεπαρκούς γνώσης του κινδύνου που διατρέχουν από τους μολυσματικούς παράγοντες που φέρουν τα απορρίμματα.

Εκπαίδευση

Στη συνέχεια περιγράφεται η υφιστάμενη κατάσταση στους περισσότερους Δήμους της Νομαρχίας Αθηνών.

Η εργασία συλλογής απορριμμάτων στη χώρα μας εκτελείται από το προσωπικό των Διευθύνσεων Καθαριότητας των Δήμων. Το προσωπικό που εκτελεί αυτές τις εργασίες προσλαμβάνεται από τους Δήμους με συμβάσεις ορισμένου χρόνου -συνήθως εξαμήνου- οπότε με τη λήξη αυτών των συμβάσεων γίνεται ανανέωση του προσωπικού σε μικρό ή μεγαλύτερο βαθμό.

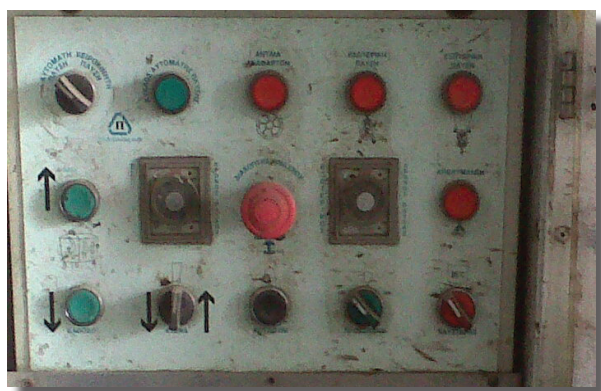
- Συνήθως, η εκπαίδευση των νέων υπαλλήλων γίνεται πρώτα σε επίπεδο αρχικών οδηγιών, με τη γνωστοποίηση σε αυτούς των ενεργειών που δεν θα πρέπει να κάνουν κατά την εργασία τους, και κατόπιν η εκπαίδευση γίνεται στην πράξη από τους παλαιότερους υπαλλήλους κατά τη διάρκεια της εργασίας.
- Η συχνή έλλειψη του Τεχνικού Ασφάλειας και γενικότερα οργάνωσης υγείας και ασφάλειας δεν κάνει δυνατή τη διανομή ενημερωτικών φυλλαδίων στους εργαζόμενους ή την επαναλαμβανόμενη σε

τακτικά χρονικά διαστήματα εκπαίδευση.

- Επιπλέον, η εκπαίδευση του προσωπικού στη χρήση κάποιου νέου τύπου απορριμματοφόρου από τον αντιπρόσωπο του οχήματος, η οποία κανονικά θα έπρεπε να συνοδεύει την εισαγωγή του στον Δήμο, μερικές φορές καθυστερεί για λόγους που έχουν να κάνουν με την έγκριση του αντίστοιχου κονδυλίου.

Γενικά, υπάρχει η άποψη ότι οι εργαζόμενοι στον τομέα της καθαριότητας -με το εν γένει χαμηλό μορφωτικό επίπεδο- δεν χρειάζονται άλλη εκπαίδευση από αυτή που ήδη έχουν. Όμως, η ανεπάρκεια της εκπαίδευσης του προσωπικού των Δήμων γίνεται φανερή, αν παρατηρήσει κανείς την εργασία αρκετών συνεργείων.

Η απαιτούμενη εκπαίδευση θα πρέπει να περιλαμβάνει τη διαχείριση όλων των προβλημάτων που ενδέχεται να εμφανιστούν κατά την εργασία των εργαζόμενων και που είναι πιθανόν να δημιουργήσουν επικίνδυνες καταστάσεις.

Εικ. 9

Ενδεικτικά, θα πρέπει να υπάρχει ενημέρωση των εργαζομένων για τα κάτωθι:

- μυοσκελετική καταπόνηση
- σειρά εργασιών, αρχή - μέθοδος - κουμάντο
- γνωστοποίηση κινδύνων, πληροφορίες για ασφαλή εργασία
- έλεγχοι οχήματος πριν την ανάληψη βάρδιας
- οδηγίες για την κίνηση με όπισθεν
- αναφορά συμβάντων
- χρήση Μ.Α.Π. και συντήρησή τους
- ενέργειες σε έκτακτες περιπτώσεις
- παροχή πρώτων βοηθειών.

Συμπεράσματα

Η υγεία και η ασφάλεια των εργαζόμενων σε απορριμματοφόρα μπορεί να εξασφαλιστεί σε μεγάλο βαθμό με τη χρησιμοποίηση κατάλληλων και σύμφωνων με τα πρότυπα οχημάτων (προδιαγράφονται από τα Π.Δ. 395/94, Π.Δ. 89/99 και Π.Δ. 57/2010) σε συνδυασμό με κατάλληλη οργάνωση εκπαίδευσης και αναφοράς -διερεύνησης των συμβάντων.

Το πλαίσιο στο οποίο θα γίνεται η εκπαίδευση και η εργασία του προσωπικού θα πρέπει να καθορίζεται σαφώς

Εικ. 10

με βάση τις προδιαγραφές που ορίζουν η νομοθεσία και τα ισχύοντα πρότυπα. Με αυτό τον τρόπο το όλο σύστημα της συλλογής απορριμμάτων θα γίνει πιο αποδοτικό, εξασφαλίζοντας ταυτόχρονα την υγεία και την ασφάλεια των εργαζόμενων σε αυτό.

Επισημαίνεται ότι η χρήση της «προφανούς λύσης» για την οργάνωση των διαδικασιών κατά την εργασία με τα απορριμματοφόρα -η οποία συνήθως γίνεται χωρίς τη συνεργασία/ύπαρξη αναγκαίων αρμόδιων προσώπων (Τεχνικού Ασφάλειας και Ιατρού Εργασίας)- μπορεί να καταστεί εξίσου επικίνδυνη με την μη αντιμετώπιση των προβλημάτων. Για παράδειγμα, η προσωρινή επισκευή βλάβης στο απορριμματοφόρο δεν μπορεί να γίνει από το πλήρωμά του, εκτός αν το τελευταίο έχει περάσει από κατάλληλη εκπαίδευση από αρμόδιους για αυτό τεχνικούς.

Βιβλιογραφία

1. "Waste and recycling vehicles in street collection". Health and Safety Executive.
2. "Waste and Recycling: Collection and Storage Facilities - Guidance for developers, owners and occupiers". Bristol City Council, January 2010.
3. "The safe use of refuse collection vehicle hoists and bins". Health and Safety Executive.
4. "Managing 'task and finish' to reduce safety risks". Health and Safety Executive.
5. "Safe waste and recycling collection services". Health and Safety Executive.
6. "Implications of Health and Safety Changes to the Refuse Collection Service". Perth and Kinross Council - Environment Committee - 13 June 2007.
7. "Appendix 6 - Storage and Collection of Waste and Recycling". Besingstoke and Deane - September 2008.
8. "Mapping health and safety standards in the U.K. waste industry". Prepared by BOMEL LIMITED for the Health and Safety Executive.
9. "ΥΔΡΟΣΤΑΤΙΚΕΣ ΜΕΤΑΔΟΣΕΙΣ ΚΙΝΗΣΗΣ". Νικόλαου Β. Παναγιωτόπουλου. Εκδόσεις ΖΗΤΗ.
10. "DESIGN OF MACHINERY third edition". Robert L. Norton. Mc Graw - Hill.
11. "Σημειώσεις Πιθανοτήτων και Στατιστικής". Γ. Κοκολάκης. ΕΜΠ.
12. La collecte des déchets ménagers RECOMMANDATION R 388 Caisse nationale de l'assurance maladie des travailleurs salariés - Département prévention des accidents du travail
13. Enlèvement des ordures menageres. Un salarié sur dix accidenté du travail. Travail et Securite 04-07
14. La sécurité pour les pros du chargement. Suva, Protection de la santé Lausanne novembre 2003.
15. La Collecte Des Déchets: Lignes directrices, Worksafe Travail sécuritaire NB, Canada
16. Les risques d'accident dans la collecte des ordures ménagères, IRSST, Institut de recherche en santé et en sécurité du travail du Québec.
17. La collecte des ordures ménagères: un risque d'accidents de circulation, Fiche pratique de sécurité, CSST Canada.

Υγεία και Ασφάλεια στην Πράσινη Οικονομία – Το πρόγραμμα THESEIS

Επιμέλεια: Χρήστος Χατζηγιάννου¹

Η Παγκόσμια Ημέρα για την Υγεία και την Ασφάλεια στην Εργασία, για το έτος 2012 ήταν αφιερωμένη στην προώθηση της επαγγελματικής υγείας και ασφάλειας στην πράσινη οικονομία.

Ο Διεθνής Οργανισμός για την Εργασία (ILO), στο αφιέρωμα που κάνει για την υγεία και ασφάλεια των εργαζομένων στους κλάδους της Πράσινης Οικονομίας, επισημαίνει ότι «οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, η ανακύκλωση και διαχείριση των αποβλήτων, καθώς και η περιβαλλοντική βελτίωση της λειτουργίας των βιομηχανιών θα πρέπει να προσεγγίζεται από την αρχή με γνώμονα την ελαχιστοποίηση των παθαιών, υφισταμένων κινδύνων και την πρόληψη εμφάνισης νέων σχετικά με την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων». Η πράσινη οικονομία θεωρείται σήμερα ως μία από τις σημαντικότερες δεξαμενές δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας, παγκοσμίως. Οι θέσεις εργασίας στην περιβαλλοντική βιομηχανία (πράσινες θέσεις εργασίας) καλύπτουν ευρύ πεδίο, από τις υψηλής τεχνολογίας εργασίες ανάκτησης ενέργειας μέχρι τις απλούστερες τεχνολογίες ανακύκλωσης και διαχείρισης αποβλήτων. Οι νέες πράσινες θέσεις εργασίας μπορεί να οδηγούν στη βελτίωση της κατάστασης του περιβάλλοντος και τη δημιουργία νέων ευκαιριών απασχόλησης, αλλά την ίδια στιγμή έχουν αναδείξει νέους κινδύνους που σχετίζονται με την επαγγελματική υγεία και ασφάλεια, ειδικότερα σε τομείς όπως είναι οι κατασκευές, η ανακύκλωση των αποβλήτων, η εκμετάλλευση της ηλιακής και της αιολικής ενέργειας, η επεξεργασία της βιομάζας. Για παράδειγμα, οι εργαζόμενοι στον τομέα της διαχείρισης και ανακύκλωσης των στερεών αποβλήτων αντιμετωπίζουν μια σειρά από νέους κινδύνους, όπως είναι η χρήση ειδικών χημικών σκευασμάτων στην ανάκτηση υλικών, η εισπνοή νανο-υλικών, η εκπεμπόμενη ακτινοβολία κ.λπ.

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ο τομέας της περιβαλλοντικής βιομηχανίας (eco-industry) είναι από τους πλέον οικονομικά αναπτυσσόμενους κλάδους. Το 2008, η απασχόληση ανήλθε περίπου σε 3,4 εκατομμύρια εργαζομένους, με το συνολικό κύκλο εργασιών να εκτιμάται ότι είναι πάνω από 300 δις ευρώ και ενώ η μέση αύξηση σε ονομαστικούς όρους για τα επόμενα χρόνια αναμενόταν περίπου στο 2% ετησίως, πρόσφατες μελέτες έδειξαν ότι η πραγματική ετήσια αύξηση προσέγγισε το 8%. Οι τέσσερις μεγαλύτεροι κλάδοι της ευρωπαϊκής περιβαλλοντικής βιομηχανίας καλύπτοντας περισσότερο από τα τρία τέταρτα του συνόλου της είναι η διαχείριση των στερεών αποβλήτων (30%), η παροχή και προμήθεια νερού (21%), η διαχείριση των υδατικών αποβλήτων (13%) και τα ανακυκλωμένα υλικά (13%). Όπως αποκαλύπτεται από πρόσφατες έρευνες, για τις ανάγκες επαγγελματικής

κατάρτισης των εργαζομένων, στην ευρωπαϊκή περιβαλλοντική βιομηχανία, τα θέματα υγείας και ασφάλειας, έλαβαν είτε την πρώτη ή τη δεύτερη υψηλότερη κατάταξη ανάμεσα σε όλες τις εκπαιδευτικές ανάγκες, τονίζοντας ιδιαίτερα την έλλειψη εξειδικευμένου εκπαιδευτικού υλικού, ειδικότερα σε νέους και άγνωστους στους εργαζόμενους κινδύνους καθώς και η εφαρμογή σύγχρονων τεχνικών παροχής επαγγελματικής κατάρτισης.

Το έργο THESEIS

Αυτές τις νέες αναδεικνυόμενες επαγγελματικές εκπαιδευτικές ανάγκες έρχεται να καλύψει το ευρωπαϊκό έργο THESEIS (Training in Health & Safety in Environment Industrial Sector), το οποίο με την υποστήριξη του προγράμματος Life Learning της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, στοχεύει στην ανάπτυξη και τη διάδοση μίας καινοτόμου συνεργατικής διαδικασίας για α) τη δημιουργία, και την αξιολόγηση νέου εκπαιδευτικού υλικού και β) την εκπαίδευση των εργαζομένων στον τομέα της διαχείρισης των στερεών και υγρών αποβλήτων, για την αντιμετώπιση

**Εκπαίδευση Εργαζομένων σε Θέματα
Υγείας και Ασφάλειας στον Τομέα
των Περιβαλλοντικών Επαγγελματιών**

των ειδικότερων κινδύνων που αντιμετωπίζουν σε θέματα υγείας και ασφάλειας, στη διάρκεια της εργασίας τους.

Στο έργο THESEIS συνεργάζονται 12 φορείς, διαφορετικών ειδικοτήτων, όπως σε θέματα επαγγελματικής κατάρτισης, προσδιορισμού και αντιμετώπισης κινδύνων υγείας και ασφάλειας στην εργασία, εργαλείων ανάπτυξης εκπαιδευτικού υλικού, επιμελητήρια και ενώσεις επιχειρήσεων από 8 ευρωπαϊκές χώρες (Ελλάδα, Βέλγιο, Γερμανία, Πολωνία, Τσεχία, Βουλγαρία, Σουηδία, Φιλανδία).

Η καινοτομία του έργου αναφέρεται στην ανάπτυξη και την εφαρμογή ενός εκπαιδευτικού μοντέλου, που προβλέπει:

¹ Ο κος Χ. Χατζηγιάννου είναι Ηλεκτρολόγος Μηχανικός, MSc, και εργάζεται στο ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. στο Παράρτημα Θεσσαλονίκης.

α) τη συνεχή διαδραστική συνεργασία διαφορετικών ευρωπαϊκών φορέων, όπου ο καθένας, με τις ειδικές γνώσεις που διαθέτει, συμβάλλει στη δημιουργία του απαιτούμενου εκπαιδευτικού υλικού και τη χρήση του για την εκπαίδευση των εργαζομένων

β) την εμπλοκή από την αρχή της υλοποίησης του έργου των άμεσα ενδιαφερομένων (εργαζομένων, φορέων) σε θέματα υγείας και ασφάλειας, στη διαχείριση υγρών και στερεών αποβλήτων, με σκοπό την καταγραφή των εκπαιδευτικών αναγκών τους, το σχεδιασμό και την επίτευξη των αντίστοιχων ειδικών μαθησιακών αποτελεσμάτων σε θέματα υγείας και ασφάλειας

γ) τη χρήση μίας διαδικτυακής εκπαιδευτικής πλατφόρμας (Virtual Community Platform - VCP) για τη διαμόρφωση, την παραγωγή και την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού υλικού σύμφωνα με την καταγραφή και την ανάλυση των αντίστοιχων μαθησιακών αναγκών των εργαζομένων. Η παρεχόμενη επαγγελματική εκπαίδευση θα γίνεται, επίσης διαδικτυακά, μέσω της ίδιας εκπαιδευτικής πλατφόρμας, με την ταυτόχρονη ενεργή, διαδραστική συμμετοχή των καταρτιζομένων.

Η εκπαιδευτική πλατφόρμα, όπως και η ιστοσελίδα του έργου χρησιμοποιούνται, επίσης, και ως κόμβοι πληροφόρησης των ενδιαφερόμενων φορέων, εργαζομένων, σε θέματα υγείας και υσφάλειας, που αφορούν στην περιβαλλοντική βιομηχανία, με αντίστοιχα άρθρα και πηγές που δημοσιεύονται από τους εταίρους του έργου και άλλους εμπλεκόμενους φορείς που δραστηριοποιούνται είτε στους τομείς της εκπαίδευσης είτε στους τομείς της περιβαλλοντικής βιομηχανίας είτε σε θέματα υγείας και ασφάλειας.

Πρόσβαση, με δωρεάν εγγραφή, στη διαδικτυακή εκπαιδευτική πλατφόρμα μπορεί να έχει οποιοσδήποτε ενδιαφερόμενος μέσω της ιστοσελίδας http://www.theseis-training.eu/main/?page_id=1696&lang=el απ' όπου μπορεί να αντλήσει περισσότερες πληροφορίες για το έργο THESEIS, καθώς και άλλο πληροφοριακό υλικό σε θέματα υγείας και ασφάλειας, Περιβαλλοντικής Βιομηχανίας κ.λπ.

Στο πλαίσιο της υλοποίησης του έργου έχει ήδη γίνει καταγραφή των εκπαιδευτικών αναγκών των εργαζομένων σε θέματα υγείας και ασφάλειας, στους τομείς διαχείρισης υγρών και στερεών αποβλήτων, με έρευνα που πραγματοποιήθηκε σε αντίστοιχες μονάδες επεξεργασίας αποβλήτων. Η έρευνα έγινε με τη χρήση ειδικών ερωτηματολογίων, που συντάχθηκαν από διακρατική ομάδα εργασίας του έργου, με τη συμβολή εργαζομένων που απασχολούνται σε:

- α) επεξεργασία λυμάτων και
- β) τις εγκαταστάσεις στερεών αποβλήτων.

Σε κάθε ερωτηματολόγιο περιλαμβάνονταν ερωτήσεις σχετικά με τις:

- Διαδικασίες ασφάλειας που υλοποιούνται στο χώρο των εγκαταστάσεων (π.χ. εγχειρίδια ασφάλειας της εταιρείας, τα σχέδια αντιμετώπισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης)

- Μέτρα και διαδικασίες ατομικής προστασίας των εργαζομένων, που αναφέρονται σε:

- ✓ Κινδύνους που σχετίζονται με τις δραστηριότητες που αναλαμβάνονται στις εγκαταστάσεις όπως κίνδυνοι ατυχημάτων που σχετίζονται με τις συνθήκες εργασίας, χρήση των υλικών και του εξοπλισμού κ.λπ.
- ✓ Χημικούς κινδύνους
- ✓ Φυσικούς κινδύνους
- ✓ Βιολογικούς κινδύνους
- ✓ Εργονομικούς, οργανωτικούς και ψυχολογικούς παράγοντες
- ✓ Κλειστούς χώρους (άδειες εισόδου και επικίνδυνες συνθήκες εργασίας)
- ✓ Επικίνδυνα υλικά, σχετικά με τη χρήση τους
- ✓ Πυρασφάλεια.

Ειδικότερα, το ερωτηματολόγιο για τους εργαζόμενους στην Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων διαχωρίζεται σε τρεις επιμέρους κατηγορίες, που αφορούν στους εργαζόμενους στη συλλογή και αποκομιδή σκουπιδιών, τους εργαζόμενους σε εγκαταστάσεις υγειονομικής ταφής και εργαζόμενους σε εγκαταστάσεις καύσης απορριμμάτων (δεν εφαρμόζεται στην Ελλάδα).

Στην Ελλάδα, τα δύο ερωτηματολόγια μοιράστηκαν, είτε ηλεκτρονικά είτε σε έντυπη μορφή, και αποστάληκαν συνολικά σε 750 δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς, που είτε δραστηριοποιούνται άμεσα στην επεξεργασία υγρών και στερεών αποβλήτων, όπως είναι οι Δημοτικές Επιχειρήσεις Καθαριότητας, οι Δημοτικές Επιχειρήσεις Ύδρευσης και Αποχέτευσης, είτε διαθέτουν εγκαταστάσεις επεξεργασίας, κυρίως, υγρών αποβλήτων, π.χ. βιομηχανίες. Ο συνολικός αριθμός των απαντημένων ερωτηματολογίων που παρελήφθησαν, μέχρι τη συγγραφή του παρόντος, ήταν 236 και αφορούσαν στην πλησιονότητα τους εγκαταστάσεις επεξεργασίας υγρών αποβλήτων. Οι απαντήσεις προέρχονταν από εργαζομένους σε όλες τις θέσεις εργασίας στην ιεραρχία του προσωπικού (υπεύθυνους μονάδων, εργάτες) στις μονάδες αυτές.

Όπως προκύπτει από την ανάλυση των απαντήσεων των ερωτηματολογίων των εργαζομένων στις εγκαταστάσεις επεξεργασίας υγρών αποβλήτων, οι σημαντικότερες εκπαιδευτικές ανάγκες, με σειρά προτεραιότητας, αναφέρονται:

1. Στη χρήση και τη γενικότερη διαχείριση (μεταφορά, αποθήκευση) των επικίνδυνων χημικών ουσιών, με συνολικό ποσοστό 42% για τις απαντήσεις που δόθηκαν για πολύ λίγες ή/και καθόλου γνώσεις.
2. Στην αντιμετώπιση των βιολογικών κινδύνων με ποσοστό 40%. Αξίζει να σημειωθεί εδώ ότι ποσοστό 7% απάντησε ότι οι βιολογικοί κίνδυνοι δεν βρίσκουν εφαρμογή στην εγκατάσταση, όπου εργάζονται. Σημαντικό ποσοστό, 39%, εργαζομένων απάντησε, επίσης, ότι δεν γνωρίζει ή γνωρίζει πολύ λίγο τις διαδικασίες υγείας και ασφάλειας που εφαρμόζονται στην εγκατάσταση, απόρροια συνήθως της έλλειψης αρχικής εκπαίδευσης των εργαζομένων στις διαδικασίες λειτουργίας της

εγκατάστασης.

Αντίθετα κοντά στο 60% των εργαζομένων δηλώνει ότι ενημερώνει τους προϊσταμένους του για τις καθημερινές του εργασίες, χρησιμοποιεί μέσα ατομικής προστασίας, όταν απαιτείται, και αναφέρει τι θεωρεί επικίνδυνο στην καθημερινή εργασία του.

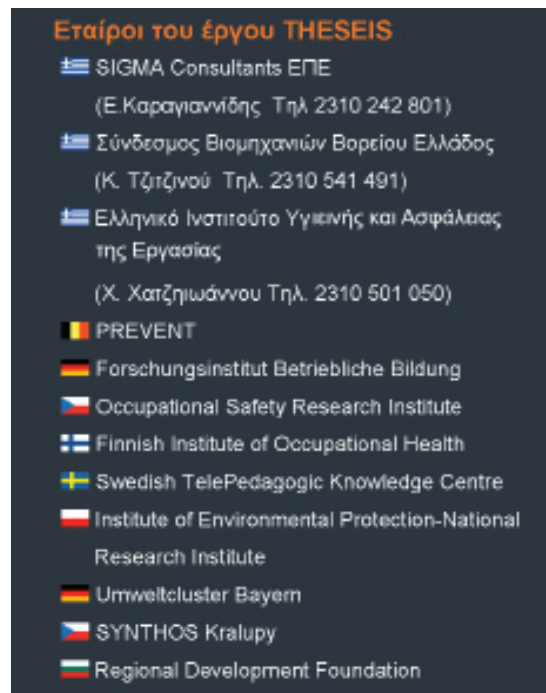
Όπως προκύπτει από τα παραπάνω αποτελέσματα είναι σημαντική η ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού και η εκπαίδευση των εργαζομένων σε θέματα που αφορούν σε:

- Βιολογικούς κινδύνους, όπως μπορεί να είναι ασθένειες που προκαλούνται από μολυσματικούς παράγοντες που είναι παρόντες στα ανεπεξέργαστα αστικά λύματα και γεωργικά απόβλητα, ασθένειες που προκαλούνται από έντομα, τρωκτικά που βρίσκονται και αναπαράγονται στις κλίνες ξήρανσης ή/και σε άλλες διαδικασίες της μονάδας επεξεργασίας αποβλήτων.
- Τη χρήση και την ασφαλή αποθήκευση χημικών ουσιών. Σημαντικό ρόλο, στην περίπτωση αυτή, έχει η γνώση της χρήσης των νέων Δελτίων Δεδομένων Ασφαλείας των χημικών ουσιών, όπως αυτά διαμορφώνονται από τους νέους ευρωπαϊκούς κανονισμούς που αναφέρονται στην ασφαλή χρήση και διαχείριση των χημικών σκευασμάτων, όπως είναι:
  - ✓ η Οδηγία για την Καταχώρηση, Αξιολόγηση Αδειοδότηση και Περιορισμό των Χημικών Σκευασμάτων, γνωστότερη και ως Οδηγία REACH (Registration, Evaluation, Authorisation and Restriction of Chemical substances)
  - ✓ ο Κανονισμός για την ταξινόμηση, επισήμανση και συσκευασία ουσιών και μιγμάτων, γνωστότερος και ως Κανονισμός CLP (Classification, Labelling and Packaging), με την απαίτηση για τη δημιουργία των νέων Δελτίων Δεδομένων Ασφαλείας, σύμφωνα με το Παγκόσμια Εναρμονισμένο Σύστημα Ταξινόμησης και Επισήμανσης των Χημικών Ουσιών (Globally Harmonised System of Classification and Labelling of Chemicals - GHS).

Σε κάθε μία από τις οκτώ ευρωπαϊκές χώρες, που συμμετέχουν στο έργο THESEIS, έχει συνταχθεί μία μελέτη, στην οποία αναφέρονται οι εκπαιδευτικές ανάγκες των εργαζομένων, σε θέματα υγείας και ασφάλειας, στους τομείς διαχείρισης υγρών και στερεών αποβλήτων, με

σκοπό να καταγραφούν ομοιότητες και διαφορές, ενώ ταυτόχρονα προσδιορίστηκαν οι δομές και το προτεινόμενο εκπαιδευτικό υλικό επαγγελματικής κατάρτισης, που προτείνεται στους ενδιαφερόμενους. Στην Ελλάδα έχει αναπτυχθεί και πιστοποιηθεί από το πρώην Εθνικό Κέντρο Πιστοποίησης, τώρα Εθνικός Οργανισμός Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού, το Επαγγελματικό Περίγραμμα του Τεχνικού Διαχείρισης και Ελέγχου (Συστημάτων) Προστασίας Περιβάλλοντος, που περιλαμβάνει τις ακόλουθες τέσσερις ειδικότητες

1. Τεχνικός Διαχείρισης και Ελέγχου Συστημάτων Επεξεργασίας Αποβλήτων.
2. Τεχνικός Διαχείρισης και Ελέγχου Συστημάτων Συλλογής, Μεταφοράς, Αποθήκευσης και Διάθεσης Αποβλήτων.
3. Τεχνικός Διαχείρισης και Ελέγχου Εναλλακτικών Συστημάτων Διαχείρισης Αποβλήτων (Διαλογή στην Πηγή και Ανακύκλωση).
4. Τεχνικός Διαχείρισης Και Ελέγχου Κινητών Μονάδων Αντιμετώπισης και Αποκατάστασης (Εκτακτης Ρύπανσης).

Οι εταίροι που συμμετέχουν από την Ελλάδα, στο έργο THESEIS είναι ο Σύνδεσμος Βιομηχανιών Βορείου Ελλάδας (ΣΒΒΕ) - <http://www.sbbe.gr>, το Ελληνικό Ινστιτούτο Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.) (Παράρτημα Θεσσαλονίκης)- <http://www.elinyae.gr> και η εταιρία μελετών και έργων ανάπτυξης SIGMA Consultants - <http://www.sigmaconsultants.gr>, η οποία είναι και ο επικεφαλής εταίρος του συνόλου του έργου.

Λεπτομέρειες για το έργο μπορεί να βρει κανείς στην ιστοσελίδα <http://www.theseis-training.eu>

«Το σχέδιο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση (ανακοίνωση) δεσμεύει μόνο τον συντάκτη της και η Επιτροπή δεν ευθύνεται για τυχόν χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν»

Co-funded by the Lifelong Learning Programme of the European Union

Ασφαλείς και Υγιείς Χώροι Εργασίας: Απονομή του βραβείου για το καλύτερο ντοκιμαντέρ με θέμα την εργασία

Το βραβείο καλύτερης ταινίας για τους ασφαλείς και υγιείς χώρους εργασίας 2012 απονεμήθηκε στο ντοκιμαντέρ «Pablo's Winter» («Ο χειμώνας του Πάμπλο») του Chico Pereira από την Ισπανία (Εικ. 3). Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία (EU-OSHA) απένειμε για τέταρτη φορά βραβείο καλύτερης ταινίας για τους ασφαλείς και υγιείς χώρους εργασίας στο πλαίσιο του 55ου Διεθνούς Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ και Ταινιών Κινουμένων Σχεδίων της Λειψίας (DOK Leipzig) (Εικ. 1).

Εικ. 1

Το βραβείο καλύτερης ταινίας προάγει τη σημασία της υγείας και της ασφάλειας στον χώρο εργασίας σε όλη την Ευρώπη, μέσα από την κινητοποίηση και την ενθάρρυνση των κινηματογραφιστών να δημιουργήσουν και να προβάλουν ντοκιμαντέρ σχετικά με την εργασία. «Ο χειμώνας του Πάμπλο», που αναδείχθηκε μεταξύ των 10 υποψηφίων ταινιών, αφηγείται την ιστορία ενός συνταξιούχου εργάτη ορυχείου, «εκπροσώπου» της τελευταίας γενιάς εργατών που δούλεψαν σε ένα αρχαίο ορυχείο υδραργύρου ηλικίας 2.000 ετών στην Ισπανία, το οποίο δεν λειτουργεί πια. (Εικ. 2)

Εικ. 2

Ο Peter Rimmer, εκπρόσωπος του EU-OSHA και μέλος της κριτικής επιτροπής, δήλωσε ότι «Ο χειμώνας του Πάμπλο» κέρδισε επάξια το βραβείο. Κατά την απονομή του βραβείου στη Λειψία, δήλωσε τα ακόλουθα: «Αυτό το αισθαντικό και ωραία γυρισμένο ασπρόμαυρο ντο-

κιμαντέρ αφηγείται την ιστορία της οριστικής παρακμής μιας μικρής πόλης και ενός κατοίκου της. Χρησιμοποιώντας με έξυπνο τρόπο τις τεχνικές της μυθοπλασίας, το ντοκιμαντέρ καταδεικνύει τις σοβαρές επιβλαβείς επιπτώσεις που έχουν στον άνθρωπο οι κακές συνθήκες εργασίας και οι κακές καθημερινές συνήθειες».

Το ντοκιμαντέρ καταδεικνύει ακόμη την ανάγκη ενίσχυσης της λειτουργικότητας και της απασχολησιμότητας όλων των εργαζομένων, ώστε να αποτρέπεται η πρόωρη συνταξιοδότηση ή η απόλυση εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας, θέματα τα οποία θα αποτελέσουν αντικείμενο εξέτασης ενός νέου, μεγάλου έργου με θέμα την επαγγελματική ασφάλεια και υγεία των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας, το οποίο θα εκπονήσει ο EU-OSHA ανταποκρινόμενος στη βούληση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Εικ. 3

Προτάθηκαν δέκα ταινίες διεθνών κινηματογραφιστών που πρόβαλλαν την καθημερινή ζωή ανθρώπων σε όλα τα στάδια του εργασιακού τους βίου, ενθαρρύνοντας έτσι τον προβληματισμό γύρω από το θέμα. Οι προτεινόμενες ταινίες προέβαλλαν διάφορα περιβάλλοντα εργασίας και εστίαζαν στις εμπειρίες εργαζομένων που απασχολούνται σε μονάδες παραγωγής μεγάλης κλίμακας αλλά και σε μικρές επιχειρήσεις.

Οι υποψήφια ταινίες επελέγησαν από 2.850 ντοκιμαντέρ που υποβλήθηκαν φέτος στο φεστιβάλ της Λειψίας. Ο νικητής αναδείχθηκε από διεθνή κριτική επιτροπή στην οποία συμμετείχαν εμπειρογνώμονες σε θέματα παραγωγής ταινιών και επαγγελματικής ασφάλειας και υγείας.

Πηγή: https://osha.europa.eu/el/press/press-releases/healthy-workplaces-best-work-related-documentary-film-of-the-year-awarded?utm_source=oshmail&utm_medium=email&utm_campaign=oshmail-125

17 Δεκεμβρίου: Παγκόσμια Ημέρα Μεταναστών

Η διεθνής μετανάστευση έχει συνεισφέρει στην ανάπτυξη και την ευημερία τόσο των χωρών υποδοχής όσο και των χωρών προέλευσης. Σύμφωνα με την Διεθνή Οργάνωση Εργασίας, οι μετανάστες αποτελούν μια πολύτιμη πηγή ημειδικευμένης και ανειδίκευτης εργασίας σε πολλές εκβιομηχανιζόμενες χώρες και μια πηγή υψηλά ειδικευμένης εργασίας σε προηγμένες χώρες, συμβάλλοντας στη διατήρηση της οικονομικής ανταγωνιστικότητας των τελευταίων.

Ο ρυθμός ανάπτυξης του μεταναστευτικού πληθυσμού υπερδιπλασιάστηκε μεταξύ της δεκαετίας του 1960 και του 1990, αγγίζοντας το 2,6 τοις εκατό την περίοδο 1985-1990, και αναμένεται ότι πιθανότατα αυτή η τάση θα αυξηθεί τον 21ο αιώνα.

Ο όρος «διακινούμενοι εργαζόμενοι» καλύπτει ένα ευρύ φάσμα ανθρώπων που μεταναστεύουν για διαφορετικούς λόγους και διαθέτουν διάφορα επίπεδα προσόντων. Δεν διατρέχουν όλοι «κίνδυνο» όσον αφορά στην ασφάλεια και την υγεία στην εργασία (ΑΥΕ), αλλά υπάρχουν τρία ζητήματα που προκαλούν ανησυχία.

- Τα υψηλά ποσοστά απασχόλησης διακινούμενων εργαζόμενων σε τομείς υψηλού κινδύνου·
- Οι γλωσσικοί και πολιτισμικοί φραγμοί που τίθενται στην επικοινωνία και την κατάρτισή τους σε θέματα

Πηγή: https://osha.europa.eu/el/priority_groups/migrant_workers/index_html

ΑΥΕ

- Οι διακινούμενοι εργαζόμενοι συχνά εργάζονται πολλές ώρες υπερωριακά ή/και δεν είναι υγιείς, συνεπώς είναι πιο επιρρεπείς σε τραυματισμούς και ασθένειες στην εργασία.

Απαιτείται περαιτέρω έρευνα σχετικά με τους επαγγελματικούς κινδύνους που αντιμετωπίζουν, καθώς παρόλο που υπάρχει βιβλιογραφία σχετικά με την μετανάστευση, την υγεία και τις συνθήκες εργασίας, λίγες είναι οι έρευνες που συνδέουν όλα αυτά τα ζητήματα. Το θέμα περιπλέκεται λόγω των ποικίλων ορισμών της έννοιας «μετανάστης», της χρήσης διαφορετικής ορολογίας, της απουσίας αξιόπιστων στατιστικών στοιχείων και του γεγονότος ότι μεγάλο μέρος του υλικού σχετικά με το θέμα προέρχεται από τις ΗΠΑ και δεν μπορεί απαραίτητα να μεταφερθεί στην πραγματικότητα της Ε.Ε.

Παράλληλα, απαιτούνται περισσότερες καλές πρακτικές για να διασφαλιστεί ότι οι εργοδότες, οι εκπρόσωποι ασφάλειας των εργαζομένων και άλλοι ενδιαφερόμενοι είναι σε θέση να βρουν πρακτικές λύσεις για να αποτρέψουν τυχόν βλάβες σε διακινούμενους εργαζόμενους.

ΞΕΡΕΤΕ ΟΤΙ...

Επιμέλεια: Εβίτα Καταγή

- 5,1 δις ανθρώπων στερούνται κατάλληλης κοινωνικής ασφάλισης και προστασίας.
- Μόνο το 15% των ανέργων του κόσμου λαμβάνει κάποιας μορφής αποζημίωση για την ανεργία.
- Υπάρχουν ως και 100 εκατ. οικιακοί βοηθοί παγκοσμίως με το 83% αυτών να είναι γυναίκες.
- Κάθε χρόνο 2,3 εκατ. εργαζόμενοι πεθαίνουν από εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες. Ένας κάθε 15 δευτερόλεπτα.
- Το 2011 υπήρξαν 105 εκατ. "διακινούμενοι εργαζόμενοι" (μετανάστες).
- Κάθε χρόνο, η οικονομική επιβάρυνση από τα επαγγελματικά ατυχήματα και ασθένειες εκτιμάται στο 4% του ΑΕΠ.

Πηγή: *Protecting the most vulnerable and making work more secure* <http://www.ilo.org/legacy/english/pardev/development-results/2010-2011/pdf/04.pdf>

- 200 εκατ. άνθρωποι είναι άνεργοι σήμερα.
- 600 εκατ. νέες θέσεις εργασίας πρέπει να δημιουργηθούν κατά τη διάρκεια της επόμενης δεκαετίας ώστε να καλυφθεί η ζήτηση.
- 900 εκατ. άνθρωποι εργάζονται χωρίς να κερδίζουν αρκετά ώστε να ξεφύγουν από τη φτώχεια.
- Το 2011 υπήρχαν 200 εκατ. άνεργοι.
- 42 εκατ. άνθρωποι μπαίνουν στην αγορά εργασίας κάθε χρόνο.
- 1,52 δις άνθρωποι απασχολούνται σε εργασίες που πιθανόν να εκλείψουν στο μέλλον.
- Το 2011 75 εκατ. νέοι ηλικίας 15 - 24 ήταν άνεργοι, δηλαδή 4 εκατ. περισσότεροι από το 2007.
- 152 εκατ. φτωχοί εργαζόμενοι νέοι αποτελούν το 28% της παγκόσμιας απασχόλησης νέων. Το 60% είναι γυναίκες.
- Παγκοσμίως, οι νέοι είναι σχεδόν 3 φορές πιθανότερο να μείνουν άνεργοι από ό,τι οι ενήλικες.
- Αυτό αποτελεί απειλή για την ειρήνη τη σταθερότητα και την ευημερία.
- Σχεδόν 785 εκατ. άνθρωποι σε ηλικία εργασίας είναι άνθρωποι με αναπηρίες.
- Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) αποτελούν περίπου τα δύο τρίτα του συνόλου των θέσεων εργασίας στις βιομηχανικές χώρες. Η αναλογία αυτή είναι ακόμα υψηλότερη στον αναπτυσσόμενο κόσμο. Οι ΜΜΕ είναι η κύρια πηγή των πρόσφατα δημιουργημένων θέσεων εργασίας τις τελευταίες δεκαετίες, αλλά η παραγωγικότητα και η ποιότητα της εργασίας σε αυτές είναι συχνά χαμηλές.

Πηγή: *Employment: Working out of poverty*, <http://www.ilo.org/legacy/english/pardev/developmentresults/2010-2011/pdf/03.pdf>

ΛΟΓΟΣ ΚΑΙ ΕΙΚΟΝΑ

Επιμέλεια: Σπύρος Δοντάς

Οικονομία και οικονομολόγοι

Απόσπασμα από το βιβλίο του Χα-Τζουν Τσανγκ (Ha-Joon Chang) «23 αλήθειες που δεν μας λένε για τον καπιταλισμό», μετάφραση Τάσου Σαμουηλίδη, πρόλογος Γιώργου Καληπαδάκη, Εκδόσεις Καστανιώτη, 2011, σελίδες 312 - 315.

Ο συγγραφέας είναι καθηγητής Πολιτικής Οικονομίας και Ανάπτυξης στο Πανεπιστήμιο του Κέμπριτζ (Cambridge).

Το Νοέμβριο του 2008, η βασίλισσα Ελισάβετ της Αγγλίας επισκέφθηκε το London School of Economics, το οποίο διαθέτει έναν απ' τους πλέον διάσημους οικονομικούς τομείς στον κόσμο. Όταν παρακολούθησε την παρουσίαση ενός από τους καθηγητές της σχολής, του κου Λούις Γκαρισάνο, σχετικά με την οικονομική κρίση που είχε μόλις κυριεύσει τον κόσμο, η βασίλισσα ρώτησε: «Πώς είναι δυνατόν να μην το 'χε προβλέψει κανείς;» Η Αυτή Μεγαλειότης έθεσε μια ερώτηση που πληνίσταν στο μυαλό των περισσότερων ανθρώπων απ' το πρώτο ξέσπασμα της κρίσης το φθινόπωρο του 2008.

Στη διάρκεια των τελευταίων είκοσι ετών, ένα σωρό διακεκριμένοι ειδήμονες -από νομπελίστες οικονομολόγους μέχρι παγκοσμίου κύρους οικονομικούς ρυθμιστές και τρομαχτικά ευφυείς νεαρούς τραπεζίτες με πτυχία οικονομικών απ' τα κορυφαία πανεπιστήμια του κόσμου- μας είχαν πει κατ' επανάληψιν πως όλα έβαιναν καλώς στην παγκόσμια οικονομία. Μας είχαν πει πως οι οικονομολόγοι είχαν επιτέλους βρει τη μαγική συνταγή που επέτρεπε στις οικονομίες μας να αυξάνονται ραγδαία και με χαμηλό πληθωρισμό. Πολλοί μιλούσαν για «οικονο-

μία της Χρυσομαλλούσας», όπου, όπως στο ομώνυμο παραμύθι, όλα είναι όπως πρέπει: ούτε πολύ κρία, ούτε πολύ ζεστά. Ο Άλαν Γκρίνσπαν, πρώην πρόεδρος της Ομοσπονδιακής Τράπεζας των ΗΠΑ, που προϊστάτο των μεγαλύτερων και (οικονομικά και ιδεολογικά) των πλέον emblematicών οικονομιών του κόσμου επί δύο δεκαετίες, υμνήθηκε ως «μαέστρος», σύμφωνα με τον τίτλο του βιβλίου που έγραψε γι' αυτόν ο δημοσιογράφος Μπομπ Γούντγουορντ, διάσημος για την υπόθεση Γουότεργκαϊτ. Ο διάδοχός του, Μπεν Μπερνάνκι, έκανε λόγο για τον «μεγάλο μετριασμό» που επήλθε με την τιθάσευση του πληθωρισμού και την εξαφάνιση των βίαιων οικονομικών κύκλων.

Συνεπώς, ήταν μεγάλο αίνιγμα για τους περισσότερους ανθρώπους, συμπεριλαμβανομένης και της βασίλισσας, το πώς ήταν δυνατόν τα πράγματα να στραβώσουν τόσο θεαματικά σ' έναν κόσμο όπου έξιπνοι οικονομολόγοι υποτίθεται πως είχαν ξεδιαλύνει όλα τα μείζονα προβλήματα. Πώς είναι δυνατόν όλα αυτά τα ξεφτέρια με πτυχία απ' τα καλύτερα πανεπιστήμια, που έζησαν υπερ-μαθηματικές εξισώσεις και στον ύπνο

τους, να έσφαλαν τόσο;

Πληροφορούμενη τον προβληματισμό της ηγεμόνας, η Βρετανική Ακαδημία οργάνωσε μια συνάντηση κορυφαίων οικονομολόγων του ακαδημαϊκού χώρου, του χρηματοοικονομικού τομέα και της κυβέρνησης στις 17 Ιουνίου του 2009. Το πόρισμα αυτής της συνάντησης μεταβιβάστηκε στη βασίλισσα γραπώς, με ημερομηνία αποστολής 22 Ιουλίου 2009, και έφερε την υπογραφή του Τιμ Μπέσλεϊ, διακεκριμένου καθηγητή οικονομικών στο LSE, και του καθηγητή του Πίτερ Χένεσι, έγκριτου ιστορικού της βρετανικής κυβέρνησης στο Πανεπιστήμιο Queen Mary του Λονδίνου.

Στο γράμμα, οι Μπέσλεϊ και Χένεσι ανέφεραν ότι μεμονωμένοι οικονομολόγοι ήταν καθ' όλα ικανοί κι ότι «έκαναν τη δουλειά τους με συνέπεια ανάλογη της αξίας της», αλλά «κοιτώντας το δέντρο, έχασαν το δάσος». Αυτό συνιστούσε, κατά τη γνώμη τους, «αποτυχία της συλλογικής φαντασίας πολλών ευφυέστατων ατόμων, τόσο στη Μεγάλη Βρετανία όσο και στον υπόλοιπο κόσμο, να κατανοήσουν τους κινδύνους του συστήματος εν όλω».

Αποτυχία της συλλογικής φαντασίας; Αφού οι περισσότεροι οικονομολόγοι, συμπεριλαμβανομένων (έστω και όχι όλων) των παρευρισκομένων στη συνάντηση της Βρετανικής Ακαδημίας, είχαν πει σ' όλους εμάς ότι οι ελεύθερες αγορές λειτουργούν ιδανικά, επειδή είμαστε όντα λογικά και ατομιστικά και, ως εκ τούτου, ξέρουμε τι θέλουμε για τον εαυτό μας (και για κανέναν άλλο, με μόνη πιθανή εξαίρεση τον στενό οικογενειακό μας κύκλο) και πώς να το αποκτήσουμε με τον πιο αποτελε-

σματικό τρόπο! Εγώ δεν θυμάμαι να συζητιόταν πολύ στους κύκλους της οικονομίας η φαντασία, πολλώ δε μάλλον η συλλογική, και είμαι στο επάγγελμα είκοσι χρόνια. Δεν είμαι καν βέβαιος κατά πόσο μια σύλληψη σαν τη φαντασία, συλλογική ή μη, έχει θέση στην κυρίαρχη ορθολογιστική πραγματεία των οικονομικών. Οι κορυφές του βρετανικού οικονομικού χώρου, με άλλα λόγια, παραδέχονταν ότι δεν ήξεραν τι είχε φταίξει.

Κι αυτή είναι η συγκρατημένη άποψη. Οι οικονομολόγοι δεν είναι ένα μάτσο αγαθιάρηδες τεχνικοί που έκαναν μια τίμια δουλειά μες στα στενά περιθώρια της αυθεντίας τους ώσπου τους βρήκε ένα συλλογικό στραβοπάτημα εξαιτίας μιας μοναδικής στα χρονικά καταστροφής που κανείς δεν μπορούσε να προβλέψει.

Κατά τις τρεις τελευταίες δεκαετίες, οι οικονομολόγοι έχουν παίξει σημαντικό ρόλο στη δημιουργία των συνθηκών που οδήγησαν στην κρίση του 2008 (και σε δεκάδες μικρότερες οικονομικές κρίσεις που συνέβησαν προ αυτής, από τις αρχές της δεκαετίας του '80, όπως η χρεωστική κρίση του Τρίτου Κόσμου το 1982, η κρίση του μεξικάνικου πέσο το 1995, η ασιατική κρίση του 1997 και η ρωσική κρίση του 1998), παρέχοντας θεωρητικές δικαιολογίες για την οικονομική απορρύθμιση και το αχαλίνωτο κυνήγι βραχυπρόθεσμων κερδών. Σε πιο αδρές γραμμές, προήγαγαν θεωρίες που δικαιολογούσαν τις πολιτικές που έχουν οδηγήσει στην επιβράδυνση της ανάπτυξης, μεγαλύτερες ανισότητες, εκσεσημασμένη εργασιακή ανασφάλεια και ολοένα συχνότερες κρίσεις που πλήττουν τον κόσμο εδώ και τριάντα χρόνια. Και σαν να μην έφταναν όλα αυτά, ασκούσαν

Στιγμιότυπα από την κατασκευή του καναλιού του Πατσαστάν, Ινδία, 1990 (φωτογραφίες του Sebastião Salgado)

πιέσεις για πολιτικές που εξασθénιζαν τις προοπτικές μακροπρόθεσμης ανάπτυξης σε χώρες του αναπτυσσόμενου κόσμου. Στις πλούσιες χώρες, οι ίδιοι αυτοί οικονομολόγοι ενθάρρυναν τον κόσμο να υπερεκτιμά τις δυνατότητες των νέων τεχνολογιών, έκαναν τις ζωές των ανθρώπων ολόένα και πιο ασταθείς, κρατούσαν τον κόσμο σε άγνοια ως προς την απώλεια του εθνικού ελέγχου της οικονομίας και καλλιεργούσαν τη μακαριότητα με την οποία ο κόσμος αντιμετώπιζε την αποβιομηχάνιση. Επιπλέον, υποστήριζαν με επιμονή, βάσει επιχειρημάτων, ότι όλες οι οικονομικές εκβάσεις που

πολλοί άνθρωποι θεωρούσαν αμφιβόλου ηθικής –όπως η αυξημένη ανισότητα, οι εξόφθαλμα υψηλοί μισθοί των διευθυντικών στελεχών ή η ακραία ένδεια σε φτωχές χώρες- είναι στην ουσία αναπόφευκτες, δεδομένης της (εγωιστικής και λογικής) ανθρώπινης φύσης και της ανάγκης να επιβραβεύουμε τους ανθρώπους ανάλογα με την παραγωγικότητα και τη συνεισφορά τους.

Με άλλα λόγια, τα οικονομικά δεν ήταν απλώς όσχετα –όπως έχουν τεθεί σε εφαρμογή τις τελευταίες τρεις δεκαετίες, υπήρξαν καθ' όλα επιβλαβή για τους περισσότερους ανθρώπους.

ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ

Ευρωπαϊκή Εκστρατεία για την ΑΥΕ 2012–2013. Ευρωπαϊκή Εβδομάδα 2012

Ευρωπαϊκή Εβδομάδα για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία 2012 ορίστηκε, η εβδομάδα από τις **22 έως τις 26 Οκτωβρίου**. Στο πλαίσιο της εβδομάδας, η οποία διοργανώνεται από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία (EU-OSHA) και τους εταίρους του, πραγματοποιήθηκαν εκδηλώσεις σε ολόκληρη την Ευρώπη με στόχο τη στήριξη της

εκστρατείας για τους ασφαλείς και υγιείς χώρους εργασίας με θέμα «Πρόληψη των κινδύνων στην εργασία με τη συμμετοχή όλων» (**Ευρωπαϊκή Εκστρατεία 2012-2013**). Στόχος είναι να γίνει κατανοητό ότι για τη βελτίωση των συνθηκών της επαγγελματικής ασφάλειας και υγείας απαιτείται η στενή συνεργασία της διοίκησης και των εργαζομένων, για την από εξεύρεση λύσεων σε κοι-

νά προβλήματα.

Η Ελλάδα συμμετείχε ενεργά στην Εκστρατεία υλοποιώντας σε εθνικό επίπεδο σειρά δράσεων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης, οι οποίες απευθύνονται αφενός σε όσους εμπλέκονται άμεσα ή έμμεσα με τα θέματα Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία (ΑΥΕ) και αφετέρου στο ευρύτερο κοινωνικό σύνολο.

Το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας και ο Εθνικός Εστιακός Πόλος Πληροφόρησης για θέματα ΑΥΕ, σε συνεργασία με τα μέλη του Εθνικού Δικτύου Πληροφόρησης για θέματα ΑΥΕ και τους κοινωνικούς εταίρους, κατά το τελευταίο τρίμηνο του 2012 υλοποίησαν μια κεντρική ημερίδα στη Θεσσαλονίκη (7-11-12) και τρεις επιμέρους ημερίδες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) για θέματα ΑΥΕ, σε συνεργασία με το Enterprise Europe Network - Hellas σε τρεις άλλες πόλεις: την Πάτρα (8-10-12), την Αθήνα (29-10-12) και τη Χαλκίδα (9-11-12).

Στην 2η Σύσκεψη του Εθνικού Δικτύου Πληροφόρησης για την ΑΥΕ με τη συμμετοχή εταίρων σε θέματα ΑΥΕ για το έτος 2012, που πραγματοποιήθηκε στην Πάτρα με τίτλο «Πρόληψη των κινδύνων στην εργασία με τη συμμετοχή όλων» αναπτύχθηκαν τα παρακάτω θέματα:

- Η ανάδειξη της σπουδαιότητας των θεμάτων ΑΥΕ [Α. Χριστοδούλου, Α. Σερκεδάκης, Β. Γιαννακόπουλος, Γενική Δ/ση Συνθηκών και Υγιεινής της Εργασίας, Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Πρόνοιας (ΥΠ.Ε.Κ.Α.Π.)]
- Ευρωπαϊκή Εκστρατεία «Ασφαλείς και Υγιείς Χώροι Εργασίας» 2012-2013: Πρόληψη των κινδύνων στην εργασία με τη συμμετοχή όλων (Ι. Κωνσταντακόπουλος, Εθνικός Εστιακός Πόλος Πληροφόρησης για θέματα ΑΥΕ, ΥΠ.Ε.Κ.Α.Π.)
- Όλοι μαζί μπορούμε. Από τη θεωρία στην πράξη [Ν. Σαραφόπουλος, ΚΕΠΕΚ/ΣΕΠΕ (συνεργασία με Α. Ρόσσο, MSc in HR)]
- Προαγωγή της επαγγελματικής ασφάλειας και υγείας με τη συμμετοχή όλων (Θ. Μπαλτάς, Τ.Α. εργοστασίου Πατρών της «ΤΙΤΑΝ Α.Ε.»)
- Η συμμετοχή της Διοίκησης, των Επιστημόνων και των Εργαζομένων στην ανάπτυξη μιας ολοκληρωμένης εργοστασιακής πρακτικής πρόληψης κινδύνων (Ι. Σταθόπουλος, Τ.Α. εργοστασίου Πατρών της «ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΖΥΘΟΠΟΙΪΑ ΑΕ»)
- Πρόληψη των κινδύνων στην κατασκευή σπράγγων, μια σειρά καλών πρακτικών (Β. Σεϊντή, Παύλος Β., ΚΕΠΕΚ/ΣΕΠΕ)
- Η ασφάλεια των ηλεκτρικών εγκαταστάσεων, ο ρόλος και ο συντονισμός των τεχνικών στην πρόληψη

των ατυχημάτων (Β. Ζούπας, Κ. Κασπίρης, ΚΕΠΕΚ/ΣΕΠΕ)

- Η χρήση των μέσων ατομικής προστασίας, ως δέσμευση στην πρακτική και τις συμπεριφορές όλων (Ι. Ντόντορος, ΚΕΠΕΚ/ΣΕΠΕ)
- Πρόληψη των επαγγελματικών κινδύνων, με τη συμμετοχή όλων, σε μια νοσοκομειακή μονάδα (Δ. Τριανταφύλλου, Ιατρός Εργασίας).

Στην κεντρική ημερίδα (3η Σύσκεψη του Εθνικού Δικτύου Πληροφόρησης για την ΑΥΕ με τη συμμετοχή εταίρων σε θέματα ΑΥΕ για το έτος 2012) που πραγματοποιήθηκε στη Θεσσαλονίκη σε συνεργασία με τον Σύνδεσμο Βιομηχανιών Βορείου Ελλάδος (ΣΒΒΕ) αναπτύχθηκαν τα παρακάτω θέματα:

- Η ανάδειξη της σπουδαιότητας των θεμάτων ΑΥΕ (Α. Χριστοδούλου, Α. Σερκεδάκης, Μ. Μπασσιούκα - Γενική Δ/ση Συνθηκών και Υγιεινής της Εργασίας, ΥΠ.Ε.Κ.Α.Π.)
- Ευρωπαϊκή Εκστρατεία «Ασφαλείς και Υγιείς Χώροι Εργασίας» 2012-2013: Πρόληψη των κινδύνων στην εργασία με τη συμμετοχή όλων (Ι. Κωνσταντακόπουλος, Εθνικός Εστιακός Πόλος Πληροφόρησης για θέματα ΑΥΕ, ΥΠ.Ε.Κ.Α.Π.)
- Κατανοώντας τη σημασία της συμμετοχής των εργαζομένων στη διαχείριση της ΥΑΕ (Ν. Μαργακός, ΚΕΠΕΚ Μακεδονίας & Θράκης / ΣΕΠΕ)
- Υγεία και ασφάλεια στα Τεχνικά Έργα με τη συμμετοχή όλων. Μπορούμε; (Μ. Δόση, ΣΕΠΕ)
- Προαγωγή της επαγγελματικής ασφάλειας και υγείας με τη συμμετοχή όλων (Α. Κυριακόπουλος, Τ.Α. εργοστασίου Θεσσαλονίκης της «ΤΙΤΑΝ Α.Ε.»)
- Διαχείριση υγείας και ασφάλειας στο έργο του ΜΕΤΡΟ Θεσσαλονίκης (Δ. Σαμοηλάς, ΜΕΤΡΟ Θεσσαλονίκης, της ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ)
- Πρόληψη των επαγγελματικών κινδύνων, με τη συμμετοχή όλων, σε νοσοκομειακές μονάδες (Κ. Βαλλογιάννη, ΚΕΠΕΚ Μακεδονίας & Θράκης / ΣΕΠΕ)
- Η υποχρέωση του εργοδότη για την εξασφάλιση υγείας και ασφάλειας ως προς όλες τις πτυχές της εργασίας και η συμμετοχή των εργαζομένων (Κ. Μέκος, ΚΕΠΕΚ Μακεδονίας & Θράκης / ΣΕΠΕ)
- Διασφαλίζοντας την υγεία και ασφάλεια στα

¹ Το δίκτυο αυτό αποτελεί τον εθνικό κλάδο του αντίστοιχου πανευρωπαϊκού δικτύου και είναι μια κοινοπραξία 12 φορέων οι οποίοι παρέχουν υποστηρικτικές υπηρεσίες σε ελληνικές μικρομεσαίες επιχειρήσεις, ερευνητικούς φορείς και οργανισμούς.

έργα φωτοβολταϊκών συστημάτων (Π. Ασπρούλη, Ηλεκτρολόγος Μηχανικός και Μηχανικός Η/Υ, Global-Energy Solutions Ltd).

Ακολούθησε συζήτηση και κλείσιμο της εκδήλωσης.

Στην εκδήλωση για την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) σε θέματα ΑΥΕ που πραγματοποιήθηκε στο Βιοτεχνικό Επιμελητήριο Αθήνας με θέμα «Ασφάλεια και υγεία στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις» παρουσιάστηκαν εισηγήσεις με θέματα:

- Η ανάδειξη της σπουδαιότητας των θεμάτων Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία (Α. Χριστοδούλου, Γενική Δ/ση Συνθηκών και Υγιεινής της Εργασίας, ΥΠ.Ε.Κ.Α.Π.)
- Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την ΑΥΕ - Πρωτοβουλίες και εργαλεία για την προαγωγή των θεμάτων ΑΥΕ στον χώρο των ΜΜΕ (Γ. Κωνσταντακόπουλος, Εθνικός Εστιακός Πόλος Πληροφόρησης για θέματα ΑΥΕ, ΥΠ.Ε.Κ.Α.Π.)
- Νομοθετικό πλαίσιο για την Ασφάλεια και Υγεία στην Εργασία (Α. Σερκεδάκης, Γενική Δ/ση Συνθηκών Εργασίας, ΥΠ.Ε.Κ.Α.Π.)
- Ευρωπαϊκή εκστρατεία της SLIC για τους ψυχοκοινωνικούς κινδύνους στην εργασία (Χ. Τουφεκούλα, ΣΕΠΕ)
- Καλή πρακτική για την ΑΥΕ [Δ. Σγουρός, Μέλος Δ.Σ. Ανώτατης Συνομοσπονδίας Κουρέων-Κομμωτών Ελλάδας (ΑΣΚΟΚΚΕ)]
- Πρόγραμμα OiRA: Διαδικτυακό Διαδραστικό εργαλείο για τη διενέργεια εκτίμησης κινδύνου στις ΜΜΕ

(Μ. Σουβλής, Γενική Δ/ση Συνθηκών Εργασίας, ΥΠ.Ε.Κ.Α.Π.).

Στις 9-11-12 διοργανώθηκε η εκδήλωση στο Επιμελητήριο Ευβοίας, στη Χαλκίδα, με στόχο την ενημέρωση και την ευαισθητοποίηση εκπροσώπων συλλογικών φορέων μικρομεσαίων επιχειρήσεων καθώς και εργοδοτών και εργαζομένων στον ίδιο χώρο, για θέματα ΑΥΕ.

Την εκδήλωση, διοργάνωσαν από κοινού ο Εθνικός Εστιακός Πόλος Πληροφόρησης για θέματα ΑΥΕ της Γενικής Δ/σης Συνθηκών και Υγιεινής της Εργασίας, το Τμήμα Τεχνικής και Υγειονομικής Επιθεώρησης Χαλκίδας του ΣΕΠΕ και ο Σύνδεσμος Βιομηχάνων Θεσσαλίας και Κεντρικής Ελλάδας (ΣΒΘΚΕ) ως τοπικό μέλος του Enterprise Europe Network-Hellas, με την ευγενική υποστήριξη και φιλοξενία του Επιμελητηρίου Ευβοίας.

Τα θέματα που αναπτύχθηκαν ήταν:

- Η ανάδειξη της σπουδαιότητας των θεμάτων ΑΥΕ (Α. Χριστοδούλου, Γενική Δ/ση Συνθηκών και Υγιεινής της Εργασίας, ΥΠ.Ε.Κ.Α.Π.)
- Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και Υγεία στην Εργασία - Πρωτοβουλίες και εργαλεία για την προαγωγή των θεμάτων ΑΥΕ στον χώρο των ΜΜΕ (Γ. Κωνσταντακόπουλος, Εθνικός Εστιακός Πόλος Πληροφόρησης για θέματα ΑΥΕ, ΥΠ.Ε.Κ.Α.Π.)
- Νομοθετικό πλαίσιο για την ΑΥΕ (Α. Σερκεδάκης, Γενική Δ/ση Συνθηκών Εργασίας, ΥΠ.Ε.Κ.Α.Π.)
- Ο ρόλος της Επιθεώρησης Εργασίας στα θέματα ΑΥΕ (Μ. Μπουρλήδης, ΣΕΠΕ)
- Η δέσμευση της Διοίκησης το τηλείδι στην ασφάλεια, χρήσιμα εργαλεία (Ν. Μανώλης, Δ/ντής Λειτουργιών Εργοστασίου Χαλκίδας, Κ. Ντούσηλατσης, Συντονιστής Υ&Α Εργοστασίου Χαλκίδας ΑΓΕΤ Ηρακλής - Lafarge, Εργοστάσιο Χαλκίδας)
- Καλή πρακτική ΑΥΕ στα συνεργεία επισκευής αυτοκινήτων (Η. Θαλάσσης, Πρόεδρος Ένωσης Επισκευαστών Συντηρητών Αυτοκινήτων Οχημάτων Εύβοιας)
- Πρόγραμμα OiRA: Διαδικτυακό, διαδραστικό εργαλείο για τη διενέργεια εκτίμησης κινδύνου στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (Μ. Σουβλής, Γενική Δ/ση Συνθηκών Εργασίας, ΥΠ.Ε.Κ.Α.Π.)

Ανάλογες δράσεις προγραμματίζονται και για το 2013, δεύτερο έτος της δίχρονης Ευρωπαϊκής Εκστρατείας 2012-2013 «Πρόληψη των κινδύνων στην εργασία με τη συμμετοχή όλων».

Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα: «Προαγωγή της υγιούς εργασίας για ανθρώπους με χρόνιες ασθένειες - Δημόσια Υγεία και Εργασία» (PHWork, 2011-2013)

Το Εθνικό Δίκτυο Προαγωγής Υγείας στους Χώρους Εργασίας (ΕΔΠΥΧΕ, www.edpyxe.gr) υλοποιεί, υπό το συντονισμό του European Network for Workplace Health Promotion (ENWHP, www.enwhp.org) και με τη συγχρηματοδότηση της Ε.Ε., το ευρωπαϊκό πρόγραμμα με τίτλο «Προαγωγή της υγιούς εργασίας για ανθρώπους με χρόνιες ασθένειες - Δημόσια Υγεία και Εργασία» (PHWork, 2011-2013). Στο πλαίσιο του προγράμματος υλοποιούνται εθνικές εκστρατείες με τίτλο «Εργασία Κατάλληλη για Όλους» σε 17 ευρωπαϊκές χώρες.

Ο κύριος στόχος του προγράμματος είναι να ενισχύσει την υλοποίηση αποτελεσματικών δράσεων, οι οποίες θα υποστηρίζουν τους χρόνια ασθενείς προκειμένου να παραμένουν στην εργασία τους (retention) ή να επιστρέφουν ομαλά και με ασφάλεια σε αυτή, μετά από μεγάλη απουσία λόγω ασθένειας (return-to-work), όταν μπορούν και επιθυμούν να εργαστούν. Η προαγωγή και η διαχείριση της υγείας στο εργασιακό περιβάλλον προσφέρει μία ολοκληρωμένη προσέγγιση, που συνδυάζει ατομικές και οργανωτικές παρεμβάσεις για τη στήριξη των εργαζομένων με χρόνιες ασθένειες.

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να βρουν περισσότερες πληροφορίες για το πρόγραμμα στην ιστοσελίδα www.neahygeia.gr

Στο πλαίσιο του προγράμματος δημιουργήθηκε ένας **Οδηγός Καλής Πρακτικής¹** για

την υλοποίηση προγραμμάτων για τους χρόνια ασθενείς στο εργασιακό περιβάλλον. Παράλληλα, γίνεται προσπάθεια για τη συλλογή **Παραδειγμάτων Καλής Πρακτικής** από χώρους εργασίας και φορείς που υλοποιούν τέτοιες δράσεις. Οι οργανισμοί/επιχειρήσεις που υλοποιούν προγράμματα για τους εργαζομένους με χρόνιες ασθένειες, οι πάροχοι υπηρεσιών αποκατάστασης που συνεργάζονται με χώρους εργασίας για την υλοποίηση τέτοιων προγραμμάτων, οι ομάδες συνεργαζόμενων φορέων ή οι ατομικοί φορείς (π.χ. σύλλογοι ασθενών, ασφαλιστικοί φορείς κ.λπ.), που έχουν υλοποιήσει κάποια σχετική δράση ή εκστρατεία, μπορούν να επικοινωνήσουν με το ΕΔΠΥΧΕ, ώστε να παρουσιάσουν τις δράσεις τους και να διαπιστωθεί εάν μπορούν να αναδειχθούν ως Παραδείγματα Καλής Πρακτικής.

Ημερίδα με θέμα «Ερευνητικός Σχεδιασμός στους τομείς της Υγείας και της Διατροφής»

Στις 19 Νοεμβρίου πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα ημερίδα με τίτλο «Ερευνητικός Σχεδιασμός στους τομείς της Υγείας και της Διατροφής (Research Programming in Food & Health)». Την ημερίδα διοργάνωσε το Ίδρυμα Τεχνολογίας και Έρευνας στο πλαίσιο του έργου «INPROFOOD: Προς ένα περιεκτικό ερευνητικό προγραμματισμό για βιώσιμες καινοτομίες τροφίμων» (7ο Πρόγραμμα Πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, «Επιστήμη στην Κοινωνία»).

Η ημερίδα εντασσόταν σε ένα σύνολο δραστηριοτήτων, οι οποίες πραγματοποιούνται σε 13 ευρωπαϊκές χώρες με κύριο στόχο να φέρουν σε επαφή φορείς διαφορετικών αντικειμένων ώστε να ανταλλάξουν απόψεις και ιδέες πάνω σε ένα κοινό θέμα: τη χάραξη ερευνητικού σχεδιασμού σε θέματα διατροφής και υγείας. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει δείξει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τις δραστηριότητες και τα αποτελέσματα που θα προκύψουν από αυτές. Το σύνολο των αποτελεσμάτων θα καταγραφεί και θα κοινοποιηθεί σε μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς, κυβερνητικούς φορείς και ενώσεις επιχειρήσεων, με σκοπό την ανάπτυξη προβληματισμού και διαλόγου.

Οι συμμετέχοντες είχαν την ευκαιρία να συνομιλήσουν

και να ανταλλάξουν ιδέες που σχετίζονταν με το αντικείμενό τους, δηλαδή τη διατροφή, τον καταναλωτή, την υγεία και το περιβάλλον, με απώτερο σκοπό την ανάδειξη προβλημάτων, κοινών σημείων ερευνητικού ενδιαφέροντος και τον προσδιορισμό κοινών λύσεων. Τα θέματα που αναδείχθηκαν μπορούν να παίξουν σημαντικό ρόλο στην χάραξη πολιτικής και ερευνητικού σχεδιασμού στους τομείς της υγείας και της διατροφής σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Η επιλογή των συμμετεχόντων έγινε τυχαία μέσα από μια διαδικασία κλήρωσης, η οποία περιελάμβανε όλους τους οργανισμούς στην Ελλάδα, από τον ιδιωτικό και τον δημόσιο τομέα, καθώς και τις Μη Κερδοσκοπικές Οργανώσεις (ΜΚΟ), ώστε να έχουν όλοι τις ίδιες πιθανότητες να συμμετέχουν στην ημερίδα.

Το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. εκπροσωπήθηκε στην παραπάνω εκδήλωση από την κα Ε. Μουρελάτου, Τεχνολόγο Τροφίμων, από το Κέντρο Υγείας και Υγιεινής της Εργασίας.

¹ Ο Οδηγός διατίθεται στην ιστοσελίδα <http://www.neahygeia.gr/page.asp?p=1148>

Επιμέλεια: Αφροδίτη Δαϊκού

Προεδρικό Διάταγμα 113/2012 (ΦΕΚ 198/Α/17.10.2012): Καθορισμός ειδικοτήτων για την επαγγελματική δραστηριότητα του χειρισμού μηχανημάτων τεχνικών έργων, καθορισμός κριτηρίων για την κατάταξη των μηχανημάτων σε ειδικότητες και ομάδες, καθορισμός επαγγελματικών προσόντων και προϋποθέσεων για την άσκηση της επαγγελματικής αυτής δραστηριότητας από φυσικά πρόσωπα και άλλες ρυθμίσεις.

Στο άρθρο 2§1γ ορίζονται ως μηχανήματα έργου, τα μηχανήματα που χρησιμοποιούνται για την εκτέλεση εργασιών οι οποίες διακρίνονται στις ακόλουθες εννέα (9) ειδικότητες: 1) εκσκαφής και εν γένει χωματουργιές, 2) ανύψωσης και μεταφοράς φορτίων ή προσώπων, 3) οδοστρωσίας, 4) εξυπηρέτησης οδών και αεροδρομίων, 5) υπόγειων έργων και μεταλλείων, 6) έλξης, 7) διάτρησης και κοπής εδαφών, 8) ειδικές εργασίες ανύψωσης, και 9) πολλαπλές εργασίες.

Εντός της κάθε ειδικότητας τα μηχανήματα έργου διακρίνονται, στα μηχανήματα με κινητήρες εσωτερικής καύσης ή με ηλεκτρικούς κινητήρες συνολικής ισχύος άνω των 120KW (ομάδα Α) και στα έως 120KW (ομάδα Β).

Στο άρθρο 3§1 ορίζεται ως χειριστής μηχανημάτων έργου, το φυσικό πρόσωπο, το οποίο ασκεί τις επαγγελματικές δραστηριότητες του χειρισμού και της απλής προληπτικής συντήρησης, καθώς και της επιτήρησης της λειτουργίας των μηχανημάτων έργου, τα οποία καλύπτει η άδεια την οποία κατέχει και αναλόγως, χορηγεί πιστοποιητικά προϋπηρεσίας σε βοηθούς χειριστές.

Διακρίνονται τρεις βαθμίδες επαγγελματικών προσόντων:

- βοηθός χειριστή μηχανημάτων έργου, που ανήκει στην 1η βαθμίδα,
- χειριστής μηχανημάτων έργου ομάδας Β που ανήκει στη 2η βαθμίδα και
- χειριστής μηχανημάτων έργου ομάδας Α που ανήκει στη 3η βαθμίδα

Προεδρικό Διάταγμα 126/2012 (ΦΕΚ 227/Α/16.11.2012): Καθορισμός των προσόντων των επιθεωρητών που θα διενεργούν περιοδικές επιθεωρήσεις σε μεταποιητικές ή συναφείς εγκαταστάσεις, σύμφωνα με το ν. 3982/2011, θέσπιση των κανόνων που διέπουν την εκτέλεση του έργου των επιθεωρητών και ρύθμιση των ζητημάτων που αφορούν στη διαδικασία πιστοποίησής τους για την εγγραφή τους στο μητρώο.

Προεδρικό Διάταγμα 115/2012 (ΦΕΚ 200/Α/17.10.2012): Καθορισμός ειδικοτήτων και βαθμίδων για τις επαγγελματικές δραστηριότητες: α) της εκτέλεσης, συντήρησης, επισκευής και επιτήρησης της λειτουργίας μηχανολογικών εγκαταστάσεων σε βιομηχανίες και άλλες μονάδες, β) του χειρισμού και της επιτήρησης ατμολεβήτων και γ) της εκτέλεσης τεχνικού έργου και της παροχής τεχνικής υπηρεσίας για εργασίες ηλεκτροσυγκόλλησης και οξυγονοκόλλησης, καθορισμός επαγγελματικών προσόντων και προϋποθέσεων για την

άσκηση των δραστηριοτήτων αυτών από φυσικά πρόσωπα και άλλες ρυθμίσεις.

Προεδρικό Διάταγμα 114/2012 (ΦΕΚ 199/Α/17.10.2012): Καθορισμός ειδικοτήτων και βαθμίδων επαγγελματικών προσόντων για την επαγγελματική δραστηριότητα της κατασκευής, συντήρησης, επισκευής και επιτήρησης της λειτουργίας των εγκαταστάσεων καύσης υγρών και αερίων καυσίμων για την παραγωγή ζεστού νερού, καθορισμός επαγγελματικών προσόντων και προϋποθέσεων για την άσκηση της δραστηριότητας αυτής από φυσικά πρόσωπα και άλλες ρυθμίσεις.

Προεδρικό Διάταγμα 112/2012 (ΦΕΚ 197/Α/17.10.2012): Καθορισμός ειδικοτήτων και βαθμίδων επαγγελματικών προσόντων για την επαγγελματική δραστηριότητα της κατασκευής, συντήρησης και επισκευής υδραυλικών εγκαταστάσεων και προϋποθέσεις για την άσκηση της δραστηριότητας αυτής από φυσικά πρόσωπα.

Νόμος 4097/2012 (ΦΕΚ 235/Α/3.12.2012): Εφαρμογή της αρχής ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών κατά την άσκηση αυτοτελούς επαγγελματικής δραστηριότητας - Εναρμόνιση της νομοθεσίας με την οδηγία 2010/41/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Υπουργική Απόφαση οικ. 10735/651/2012 (ΦΕΚ 2656/Β/28.9.2012): Εγκατάσταση, Λειτουργία και Έλεγχος Ατμολεβήτων. (Καταργεί το β.δ 277/63, ΦΕΚ 65/Α).

Αριθμός γνωμοδότησης 26/VII/2012/2012 (ΦΕΚ 2875/Β/26.10.2012): Γνωμοδότηση επιτροπής ανταγωνισμού βάση Ν. 3959/11 επί του αιτήματος εξαιρέσεως από τις διατάξεις του Ν. 3919/11 «Αρχή της επαγγελματικής ελευθερίας, κατάρτιση αδικαιολόγητων περιορισμών στην πρόσβαση και άσκηση επαγγελμάτων» των επαγγελμάτων σχετικά με την παραγωγή, εμπορία και διάθεση πετρελαιοειδών προϊόντων, των εταιρειών παροχής αερίου και της ειδικότητας του γομωτή - πυροδότη, αρμοδιότητας του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

Υπουργική Απόφαση Π/112/305/2012 (ΦΕΚ 2877/Β/26.10.2012): Βασικές απαιτήσεις - αρχές πυρηνικής ασφάλειας και ρυθμιστικός έλεγχος ερευνητικών πυρηνικών αντιδραστήρων.

Υπουργική Απόφαση οικ. 41020/819/2012 (ΦΕΚ 2776/Β/15.10.2012): Καθορισμός των τεχνικών προδιαγραφών για τα εσωτερικά δίκτυα ηλεκτρονικών επικοινωνιών και τροποποίηση του άρθρου 30 (εσωτερικές ηλεκτρικές εγκαταστάσεις) του κτιριοδομικού κανονισμού.

Υπουργική Απόφαση Υ1γ/Γ.Π/ οικ. 96967/2012 (ΦΕΚ 2718/Β/8.10.2012): Υγειονομικοί όροι και προϋποθέσεις λειτουργίας επιχειρήσεων τροφίμων και ποτών και άλλες διατάξεις.

Υπουργική Απόφαση οικ. 48963/2012 (ΦΕΚ 2703/Β/5.10.2012): Προδιαγραφές περιεχομένου Αποφά-

σεων Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (Α.Ε.Π.Ο.) για έργα και δραστηριότητες κατηγορίας Α της υπ αριθμ. 1598/13.1.12 απόφασης του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (21/Β), όπως ισχύει σύμφωνα με το άρθρο 2 §7 του Ν. 4014/11 (209/Α).

Υπουργική Απόφαση 25149/525/2012 (ΦΕΚ 3050/Β/16.11.2012): Ρύθμιση όρων, προϋποθέσεων και διαδικασίες για την εφαρμογή των διατάξεων του ν. 4052/2012 που αφορούν τις Επιχειρήσεις Προσωρινής Απασχόλησης.

Απόφαση 661/2012 (ΦΕΚ 2529/Β/17.9.2012): Κανονισμός Αδειών Κατασκευών Κεραίων στην Ξηρά.

Υπουργική Απόφαση 17227/32/2012 (ΦΕΚ 2346/

Β/22.8.2012): Όροι και προϋποθέσεις ηλεκτρονικής υποβολής εντύπων αρμοδιότητας Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (ΣΕΠΕ) και Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ).

Υπουργική Απόφαση ΔΙΠΑΔ/ΟΙΚ/273/2012 (ΦΕΚ 2221/Β/30.7.2012): Έγκριση τετρακοσίων σαράντα (440) ελληνικών τεχνικών προδιαγραφών (ΕΤΕΠ) με υποχρεωτική εφαρμογή σε όλα τα δημόσια έργα.

Υπουργική Απόφαση 21697/2012 (ΦΕΚ 224/ΥΟΔΔ/3.5.2012) Συγκρότηση κεντρικού συμβουλίου περιβαλλοντικής αδειοδότησης (ΚΕΣΠΑ) σύμφωνα με την §1 του άρθρου 13 του Ν. 4014/2011 (209/Α).

Τα πλήρη κείμενα των νομοθετημάτων και των ευρωπαϊκών οδηγιών είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα του Ινστιτούτου, στη διεύθυνση: <http://www.elinyae.gr>.

Συνέδρια - Ημερίδες - Εκθέσεις >

Επιμέλεια: Κωνσταντίνα Καψάλη

January 8-10, 2013, The Grand Hotel, Taipei, Taiwan
2013 International Congress on, Chemical, Biological and Environmental Sciences

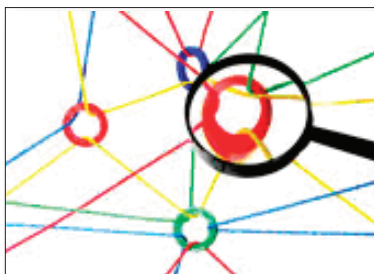
Sponsor: International Conference on Chemical, Biological and Environmental Sciences (ICCBES)

Contact: ICCBES

Phone: +886-2-2886-8888

Email: iccbes@iccbes.org

Web: <http://www.iccbes.org/>

6-8 February 2013, Dresden, DGUV Congress, Congress Centre of the German Social Accident Insurance

3rd International Strategy Conference on Occupational Health and Safety: Networking as a driving force for a culture of prevention

The conference is being organised

by the DGUV in cooperation with the World Health Organization (WHO), the International Labour Organisation (ILO), the International Social Security Association (ISSA), the European Agency for Safety and Health at Work (EU-OSHA), the International Association of Labour Inspection (IALI), the International Commission on Occupational Health (ICOH) and the International Occupational Hygiene Association (IOHA).

Contact: Dr. Ulrike Bollmann, IAG

Phone: +49 351 457 1510

Email: ulrike.bollmann@dguv.de

Dr. Sven Timm, DGUV

Phone: +49 2241 231 1316

Email: sven.timm@dguv.de

Organisational issues

Conference secretariat, IAG

Phone: +49 351 457 1612 and

Phone: +49 351 457 1517

Email: strategyconference@dguv.de

de

26-27 February 2013, ExCeL London

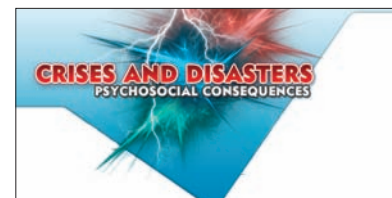
IOSH 2013, Health and Safety: fit for the future

Tel: +44 (0)20 7921 8039

Contact: enquiries@ioshconference.co.uk

co.uk

Web: <http://www.ioshconference.co.uk/>

ΑΙΓΙΔΑΣ:

- Υπουργείο Υγείας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης
- Παγκόσμια Ψυχιατρική Εταιρεία
- Ευρωπαϊκή Ψυχιατρική Εταιρεία
- Ψυχιατρική Εταιρεία Ανατολικής Ευρώπης & Βαλκανίων

6-9 Μαρτίου 2013, Royal Olympic Hotel, Athens

Διεθνές Συνέδριο: Κρίσεις και Καταστροφές, Ψυχοκοινωνικές Επιπτώσεις

Ελληνική Ψυχιατρική Εταιρεία, Εταιρεία Προληπτικής Ιατρικής, Παγκόσμια Ομοσπονδία Ψυχικής Υγιεινής

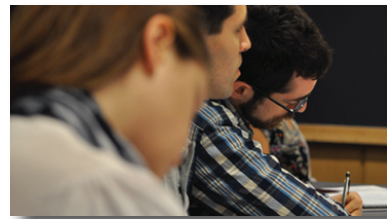
Θέματα

1. Εξαρτήσεις & Ψυχική Υγεία
2. Συναισθηματικές Διαταραχές
3. Αγχώδεις & Ιδιοψυχαναγκαστικές Διαταραχές
4. Τέχνη & Ψυχική Υγεία
5. Βιολογική Ψυχιατρική
6. Παιδική & Εφηβική Ψυχική Υγεία

7. Ταξινόμηση & Διάγνωση
8. Κλινική Ψυχοπαθολογία
9. Διαχείριση Συγκρούσεων
10. Κρίσεις & Ψυχική Υγεία
11. Καταστροφές & Ψυχική Υγεία
  - α) Καταστροφές : Ενωσιολογικά ζητήματα
  - β) Καταστροφές : Ψυχολογικές συνέπειες
  - γ) Καταστροφές : Ψυχοπαθολογικές συνέπειες
  - δ) Καταστροφές : Ψυχοβιολογικές συνέπειες
  - ε) Καταστροφές : Ψυχοκοινωνικές συνέπειες
  - στ) Καταστροφές : Παράγοντες κινδύνου
  - ζ) Καταστροφές : Προστατευτικοί παράγοντες
  - η) Καταστροφές : Ανθεκτικότητα (resilience)
  - θ) Καταστροφές : Ψυχιατρική νοσηρότητα
  - ι) Καταστροφές : Επιδημιολογία
  - κ) Καταστροφές : Οξείες αντιδράσεις stress
  - λ) Καταστροφές : PTSD
  - μ) Καταστροφές : Ψυχολογικές παρεμβάσεις
  - ν) Καταστροφές : Βιολογικές παρεμβάσεις
  - ξ) Καταστροφές : Ψυχοφαρμακολογία
  - ο) Καταστροφές : Ψυχοκοινωνικές παρεμβάσεις
  - π) Καταστροφές : Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας
  - ρ) Καταστροφές : Εκπαίδευση Ψυχικής Υγείας
  - σ) Καταστροφές : Εκπαίδευση επαγγελματιών
  - τ) Καταστροφές : Εκπαίδευση προσωπικού
  - υ) Καταστροφές : Πρόληψη
  - φ) Καταστροφές : Προαγωγή Ψυχικής Υγείας
  - χ) Καταστροφές : Αποκατάσταση & Επανένταξη
12. Διαταραχές πρόσληψης τροφής
13. Οικολογία & Ψυχική Υγεία
14. Οικονομικές κρίσεις
  - α) Ψυχολογικές επιπτώσεις
  - β) Ψυχοπαθολογικές επιπτώσεις
  - γ) Ψυχοκοινωνικές επιπτώσεις
  - δ) Παράγοντες κινδύνου
  - ε) Προστατευτικοί παράγοντες
  - στ) Ανθεκτικότητα (resilience)
  - ζ) Ψυχιατρική νοσηρότητα
  - η) Επιδημιολογία
  - θ) Κατάθλιψη
  - ι) Αυτοκτονία
  - κ) Ψυχολογικές παρεμβάσεις
  - λ) Βιολογικές παρεμβάσεις
  - μ) Ψυχοφαρμακολογία
  - ν) Ψυχοκοινωνικές παρεμβάσεις
  - ξ) Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας
  - ο) Εκπαίδευση στην Ψυχική Υγεία
  - π) Εκπαίδευση επαγγελματιών
  - ρ) Εκπαίδευση προσωπικού
  - σ) Πρόληψη
  - τ) Προαγωγή Ψυχικής Υγείας
  - υ) Υπηρεσίες Τηλεφωνικής Βοήθειας
  - φ) Ανεργία
  - χ) Αποκατάσταση
15. Εκπαίδευση στην Ψυχική Υγεία
16. Επείγουσα Ψυχιατρική
17. Επιδημιολογία & Ψυχική Υγεία
18. Έρευνα & παρέμβαση σε οικογένειες
19. Θέματα οικογενειών (φροντιστών)

- ατόμων με ψυχολογικά προβλήματα
  20. Ψυχιατροδικαστική
  21. Ψυχιατρική Γενετική
  22. Ιστορία της Ψυχικής Υγιεινής
  23. Ανθρωπιστικές επιστήμες και Ψυχική Υγιεινή
  24. Μετανάστευση & Ψυχική Υγεία
  25. Ανοσολογία & Ψυχική Υγεία
  26. Παρορμητικότητας & Διαταραχές ελέγχου των παρορμήσεων
  27. Πληροφορική & Τηλεπικοινωνίες στην Ψυχική Υγεία
  28. Διεπιστημονική συνεργασία
  29. Λογοτεχνία & Ψυχική Υγεία
  30. Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας & Ψυχική Υγεία
  31. Όργανα μέτρησης και Ψυχική Υγεία
  32. Οικονομία & Ψυχική Υγεία
  33. Διανοητική Καθυστέρηση
  34. Στρατιωτική Ψυχική Υγιεινή
  35. Νευροαπεικόνιση στην Ψυχιατρική
  36. Επαγγελματική απασχόληση & Ψυχική Υγιεινή
  37. Τρίτη ηλικία & Ψυχική Υγεία
  38. Θέματα ασθενών (χρηστών υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας)
  39. Διαταραχές προσωπικότητας
  40. Ψυχοφαρμακολογία
  41. Φιλοσοφία & Ψυχική Υγεία
  42. Προληπτική Ψυχιατρική
  43. Ιδιωτική Ψυχιατρική
  44. Ψυχική Υγεία & Αποκατάσταση
  45. Ψυχική Υγεία & Σεξουαλικότητα
  46. Ψυχική Υγεία & Διαταραχές Ύπνου
  47. Ψυχική Υγεία & Ηθική
  48. Ψυχική Υγεία, Ιατρική & Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας
  49. Ψυχική Υγεία & Ψυχανάλυση
  50. Ψυχολογικές επιπτώσεις των βασανισμών & των διώξεων
  51. Ψυχονευροβιολογία
  52. Ψυχοενδοκρινολογία
  53. Ψυχο-ογκολογία
  54. Ψυχοσωματική Ιατρική
  55. Ψυχοφυσιολογία
  56. Ψυχοθεραπεία
  57. Ψυχική Υγεία & Δημόσιος Τομέας
  58. Παροχή ποιοτικής φροντίδας Ψυχικής Υγείας
  59. Θρησκεία, Πνευματικότητα & Ψυχική Υγεία
  60. Μέθοδοι έρευνας στην Ψυχιατρική
  61. Σχιζοφρένεια
  62. Ψυχική Υγεία & Άθληση
  63. Στίγμα
  64. Αυτοκτονική συμπεριφορά
  65. Διαπολιτισμική Ψυχιατρική
  66. Αστική Ψυχική Υγιεινή
  67. Ψυχική Υγεία & Γυναίκες
- Γραμματεία Συνεδρίου:** Era Ltd
Τηλ: 210 36 34 944
Email: info@era.gr

Web: <http://www.psychcongress2013.gr>

March 11-14, 2013
Analyzing Risk: Principles, Concepts, and Applications

Harvard School of Public Health
 FXB Building, 651 Huntington Ave.
 Boston, MA 02115

Sponsors: Harvard School of Public Health Center for Continuing Professional Education

Contact: Enrollment

Phone: (617) 384-8692

Email: contedu@hsph.harvard.edu

Web: <https://ecpe.sph.harvard.edu/programs.cfm?CSID=RISK0000&pg=cluster&CLID=1>

March 18-21, 2013
International Laser Safety Conference

DoubleTree by Hilton, Orlando, FL

Sponsor: Laser Institute of America (LIA)

Web: <http://www.lia.org/conferences/ilsc/contact>

April 3-4, 2013
Isocyanates & Health: Past, Present and Future

Bolger Conference Center, Potomac, MD

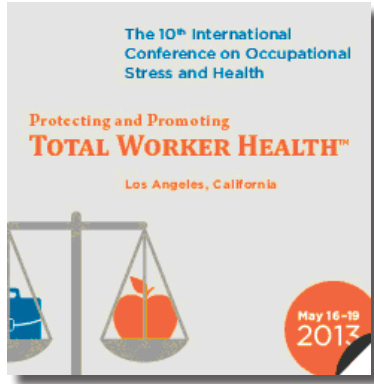
Sponsors: <http://secure.cirpd.org/isocyanates2012/content/index.cfm?service=main&page=sponsors>

Web: <http://www.cirpd.org/contact/Pages/Default.aspx>

April 3-5, 2013, Palais des Congrès, 17/19 rue du Grand Rabbin Haguenauer

54000 Nancy, France
INRS Occupational Health Research Conference 2013: Occupational Allergies
Sponsor: INRS & PEROSH
Email: allergiepro2013@inrs.fr
Web: <http://www.inrs-allergiepro2013.fr/>

16-19 May 2013, Westin Bonaventure Hotel and Suites, Los Angeles
The 10th International Conference

on Occupational Stress and Health Work, Stress and Health 2013: Protecting and Promoting Total Worker Health™

This conference is convened by the American Psychological Association, the National Institute for Occupational Safety and Health (NIOSH) and the Society for Occupational Health Psychology (SOHP).

Web: <http://www.apa.org/wsh/index.aspx>

16-18 September 2013 at the DGUV Academy Dresden
3rd University Conference:

Safe and healthy university OSH culture in universities and research establishments: dealing with new technologies

Contact: Dr. Christoph Matthias Paridon

Tel.: +49 351 457-1816

Email: christoph-matthias.paridon@dguv.de

Jutta Busch
 (dept. SIGE, DGUV)

Tel.: +49 89 62272-178

Email: jutta.busch@dguv.de

Organisational issues / registration

Paul Krönert

Tel.: +49 351 457-1929

Email: paul.kroenert@dguv.de

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ηθική παρενόχληση στην εργασία

Επιμέλεια: Φανή Θωμαδάκη

Η βιβλιογραφία που ακολουθεί είναι ενδεικτική. Τα παρακάτω ντοκουμέντα (βιβλία και άρθρα) υπάρχουν στη βιβλιοθήκη του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.

Beyond tolerance / Rebecca Bunn, Health and safety at work, 2006, 28(1), σ. 11-12

The bullying culture : cause, effect, harm reduction / Ruth Hadikin, Muriel O'Driscoll.- Oxford : BfM, c2000.- 179 σ. ISBN: 0-7506-5201-2 (6423)

Bullying in schools / Jeanie Civil.- Clevedon, UK : Salix Publishing, c2005.- 6 σ. (5139)

Mobbing in the library workplace : what it is and how to prevent it / Reba Leiding, College and research libraries news, July/August, 2010, σ. 364-384

Organizzazione del lavoro disfunzionale e mobbing : quattro casi emblematici / Maria Grazia Cassito, ...[et.al.], La medicina del lavoro, 2003, 94(5), σ. 440-449

Preventing and responding to violence at work / Kimberly Ann Rogers, Duncan Chappell.- Geneva : ILO, 2003.- xi, 139 σ. ISBN: 92-2-113374-5 (4740, 4831, 5914)

Psychological workload and stress in the workers' representative / Martin Rabe, Salvatore Giacomuzzi, Matthias Nubbling, BMC public health, 2012, 11 σ.

Responsibility of a frontline manager regarding staff bullying / Carol F. Rucker, The online journal of issues in nursing, 2012, 18(2), 9 σ.

Treating violence : a guide to risk management in mental health / Tony Maden.- Oxford : Oxford University Press, c2007.- 189 σ. ISBN: 978-0-19-852690-2 (6234)

Violence at work / Duncan Chappell, Vittorio Di Martino.- 3η εκδ.- Geneva : ILO, 2006.- xxiv, 360 σ. ISBN: 978-92-2-117948-1 (5697)

Violence on the job : a guidebook for labor and management / Labor Occupational Health Program (LOHP).- Berkeley : University of California, c1997.- vi, 106 σ. (6033)

Workplace bullying : what we know, who is to blame, and what can we do? / Charlotte Rayner, Helge Hoel, Cary L. Cooper.- London : Taylor & Francis, c2002.- xiii, 208 σ. ISBN: 0-415-24063-8 (5151, 5337)

Workplace bullying, working environment and health / Gabriel Oxenstierna, ...[et.al.], Industrial health, 2012, (50), σ. 180-188

Workplace mobbing in academe : reports from twenty uni-

versities / Kenneth Westhues (ed.).- Lewiston, New York : The Edwin Mellen Press, c2004.- viii, 410 σ. ISBN: 0-7734-5977-4 (5422)

Η άσκηση βίας στο εργασιακό περιβάλλον : κοινότητα πραγματικότητας απαξίωσης της αξιοπρέπειας των εργαζομένων / Γρ. Παντελόγλου, Επιθεώρηση εργασιακών σχέσεων, 2005, (37), σ. 15-38

Βία στην εργασία: η κλασική περίπτωση με τις ληστείες σε βάρος τραπεζών/ Στάθης Χαρίτος, Δημόσιος τομέας, 2000, (160), σ. 30-33

Εννοιολογικοί ορισμοί και αιτιολογικοί παράγοντες της ψυχολογικής βίας στην εργασία : ο ρόλος τους στην αξιολόγηση

της επικινδυνότητας του φαινομένου mobbing / Δ. Τούκας, Μ. Δελιχάς, Α. Καραγεωργίου, Αρχαία Ελληνικής Ιατρικής, 2012, 29(2), σ. 162-173

Ηθική παρενόχληση στο χώρο εργασίας / Marie-France Hirigoyen ; Ασπασία Σιγάλα (μετ.).- Αθήνα : Πατάκη, c2002.- 374 σ. ISBN: 960-16-0537-1 (6315)

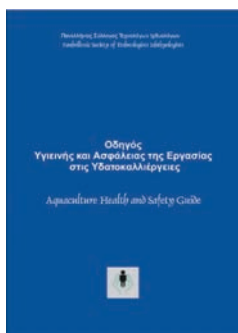
Το σύνδρομο «Mobbing» στην εργασία / Σπύρος Δρίβας, Διηλεκτρικά και χημικές βιομηχανίες, Σεπτ.-Οκτ. 2002, σ. 8-9

Η παρενόχληση και ο σεβασμός των δικαιωμάτων των εργαζομένων / Σοφία Τσιραμπίδου, Οικονομικός ταχυδρόμος, 2002, 31(2517), σ. 46-47

ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Επιμέλεια: Σπύρος Δοντάς

Οδηγός Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας στις Υδατοκαλλιέργειες

Συγγραφέας: Συλλογικό

Έκδοση: Πανελλήνιος Σύλλογος Τεχνολόγων Ιχθυολόγων

Σελίδες: 44

Έκδοση: 2003

ISBN: 960-87795-0-2

Ο Πανελλήνιος Σύλλογος Τεχνολόγων Ιχθυολόγων (ΠΑ.Σ.Τ.Ι.) εξέδωσε σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή τον παρόντα Οδηγό που φιλοδοξεί να

προσφέρει χρήσιμες γνώσεις στους απασχολούμενους στη θαλασσοκαλλιέργεια (π.χ. ιχθυο-, χελο-, οστρακοκαλλιέργεια, αλιεία) σε θέματα επαγγελματικής υγείας και ασφάλειας. Το κείμενο επιμερίζεται σε γενικούς κανόνες εργασίας για την επιχείρηση, τους εργαζόμενους

ή τους εξωτερικούς συνεργάτες, σε οδηγίες για διαφορετικές εργασίες (π.χ. καταδυτικές εργασίες, εργασίες με φιάλες ή ανυψωτικά μηχανήματα κ.ά.) και σε οδηγίες για την αντιμετώπιση μεγάλων ομάδων κινδύνων (π.χ. κινδύνων από φυσικούς, χημικούς ή βιολογικούς παράγοντες). Σε κάθε «οδηγία» περιγράφονται οι δραστηριότητες όπου απαντώνται οι συγκεκριμένοι κίνδυνοι, αναλύονται οι κίνδυνοι αυτοί και προτείνονται μέτρα για την αποφυγή τους. Στα παραρτήματα της έκδοσης περιέχονται ιδιαίτερα διαφωτιστικά σχέδια και οδηγίες για πρώτες βοήθειες. Η έκδοση συγχρηματοδοτήθηκε από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία.

Η έκδοση διατίθεται και ηλεκτρονικά στη διεύθυνση:

http://www.elinyae.gr/el/lib_file_upload/aquaculture%20health%20and%20safety%20guide%202003%20.1355227970375.pdf

Health and Safety on Fishing Boats

Συγγραφέας: Συλλογικό

Έκδοση: Commission de la santé et de la sécurité du travail (CSST) du Québec

Σελίδες: 47

Έκδοση: 2008

ISBN: 978-2-550-53732-8

Η Επιτροπή για την Υγεία και την Ασφάλεια της Εργασίας (CSST) του Κεμπέκ (Καναδάς) προσφέρει στους εργαζόμενους στον κλάδο της αλιείας μια ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα έκδοση με αντικείμενο τους κινδύνους για

την υγεία και την ασφάλεια.

Το πρώτο μέρος του κειμένου αναφέρεται σε γενικότερους κινδύνους ή εργασίες (π.χ. στον ηλεκτρισμό, στη φωτιά, στα εργαλεία, στο θόρυβο, στα επικίνδυνα υλικά, στις εργασίες στο μηχανοστάσιο κ.λπ.). Το δεύτερο, παρουσιάζει τους κινδύνους από συγκεκριμένες μορφές αλιείας (π.χ. την αλιεία με μηχανότρατα, την αλιεία με κιούρτους κ.λπ.). Και στα δύο μέρη, τα παραδείγματα συνοδεύονται από τα κατάλληλα μέτρα πρόληψης. Εξαιρετική η εικονογράφηση, που καθιστά κατανοητούς τόσο τους κινδύνους, όσο και τα μέτρα προστασίας.

Η έκδοση διατίθεται και ηλεκτρονικά στη διεύθυνση:
http://www.csst.qc.ca/en/publications/Documents/DC_200_6251_A_web.pdf

Εκπαιδευτικά προγράμματα που υλοποιούνται από τα Κ.Ε.Κ. του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.

Το Κ.Ε.Κ. ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε., στο πλαίσιο των καταστατικών του αρχών, διενεργεί σεμινάρια κατάρτισης **εργοδοτών, εργαζομένων και ελεύθερων επαγγελματιών**, στοχεύοντας στην επιμόρφωση και την υποκίνησή τους στην εφαρμογή κανόνων και καλών πρακτικών Επαγγελματικής Υγείας και Ασφάλειας (Υ&Α). Τα σεμινάρια επαναλαμβάνονται, καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, σε όλα τα παραρτήματα του Κ.Ε.Κ. ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. Ενδεικτικοί τύποι σεμιναρίων είναι οι ακόλουθοι:

- **Ενδοεπιχειρησιακά Σεμινάρια.** Η διάρκειά τους ποικίλλει. Καθορίζεται από τις προτεραιότητες και τα θεματικά πεδία, στα οποία η κάθε επιχείρηση επιθυμεί να δώσει βαρύτητα. Το βασικό πακέτο ενδοεπιχειρησιακού προγράμματος είναι 4ωρης διάρκειας και περιλαμβάνει τα εξής αντικείμενα: γενικά θέματα Υ&Α, πυροπροστασία, ηλεκτρικός κίνδυνος, εργονομία-μυοσκελετικές παθήσεις.

Το πρόγραμμα αυτό είναι μεταβλητό και μπορεί να προσαρμοστεί στις ανάγκες της επιχείρησης, καλύπτοντας ποικίλα θεματικά πεδία. Κατόπιν αιτήματος από την επιχείρηση και σχετικής συνεννόησης, **παρέχεται και υπηρεσία επί τόπου επίσκεψης κλιμακίου εμπειρογνομώνων του Ινστιτούτου**, οι οποίοι παρατηρούν το χώρο εργασίας, εντοπίζουν τις ανάγκες εκπαίδευσης και συλλέγουν υλικό, προκειμένου η εκπαίδευση να είναι το δυνατόν προσαρμοσμένη στις ανάγκες και την καθημερινότητα της επιχείρησης.

- **Τεχνικών Ασφάλειας αποφοίτων ΑΕΙ¹ διάρκειας 100 ωρών** με τίτλο «**Υγιεινή & Ασφάλεια - Πρόληψη Ατυχημάτων**». Απευθύνεται σε στελέχη επιχειρήσεων και ελεύθερους επαγγελματίες, οι οποίοι στοχεύουν στην ανάληψη καθηκόντων Τεχνικού Ασφάλειας σε **Βιομηχανίες**. Το περιεχόμενο του προγράμματος καλύπτει τις απαιτήσεις του Ν. 3144/03, εγκρίνεται από το Συμβούλιο Υ&Α της Εργασίας (Σ.Υ.Α.Ε.) του Υπουργείου Εργασίας, ενώ με το πέρας του, **χορηγείται βεβαίωση παρακολούθησης, που αποτελεί αποδεικτικό για μείωση της απαιτούμενης προϋπηρεσίας για ανάληψη των καθηκόντων Τεχνικού Ασφάλειας, για μεν τους αποφοίτους Πανεπιστημίων από δύο (2) σε ένα (1) έτος, για δε τους αποφοίτους ΤΕΙ από πέντε (5) σε δύο (2) έτη από κτήσεως του βασικού τίτλου σπουδών (πτυχίου).**

- **Τεχνικών Ασφάλειας αποφοίτων ΑΕΙ¹ διάρκειας 100 ωρών** με τίτλο «**Υγιεινή & Ασφάλεια - Πρόληψη Ατυχημάτων στα Τεχνικά Έργα**». Απευθύνεται σε στελέχη τεχνικών εταιρειών και ελεύθερους επαγγελματίες, οι οποίοι στοχεύουν στην ανάληψη καθηκόντων Τεχνικού Ασφάλειας σε **Τεχνικά Έργα**. Για τα συγκεκριμένα σεμινάρια ισχύουν οι ίδιες προϋποθέσεις, ενώ χορηγούνται ίδιου τύπου βεβαιώσεις παρακολούθησης με τα σεμινάρια Βιομηχανίας.

- **Εργοδοτών επιχειρήσεων Β' και Γ' κατηγορίας επικινδυνότητας διάρκειας 35 και 10 ωρών** αντίστοιχα, με θέμα «**Ο Εργοδότης ως Τεχνικός Ασφάλειας**». Στόχος του προγράμματος είναι η επιμόρφωση εργοδοτών μικρών επιχειρήσεων (< από 50 εργαζομένους) στην ανάληψη καθηκόντων Τεχνικού Ασφάλειας στις επιχειρήσεις που διατηρούν. Τα σεμινάρια εγκρίνονται, ως προς το περιεχόμενο και τις προϋποθέσεις υλοποίησης από το Σ.Υ.Α.Ε., **ενώ χορηγείται βεβαίωση παρακολούθησης, που αποτελεί αποδεικτικό προσόντων για ανάληψη καθηκόντων Τεχνικού Ασφάλειας.**

- **Σεμινάρια Επιτροπών Υ&Α της Εργασίας (Ε.Υ.Α.Ε.), διάρκειας 20 ωρών**, με τίτλο «**Υ&Α της Εργασίας - Ο ρόλος των Ε.Υ.Α.Ε.**». Τα σεμινάρια αφορούν μέλη εκλεγμένων Επιτροπών Υ&Α επιχειρήσεων και σκοπό έχουν την ενημέρωσή τους για θέματα Υ&Α της Εργασίας, ώστε να τους καταστήσει ικανούς αργωγούς της επιχείρησης και του Τεχνικού Ασφάλειας, στην εφαρμογή κανόνων που προάγουν την ασφάλεια και την υγεία στους εργασιακούς χώρους.

- **Επιμορφωτικά σεμινάρια σε θέματα επαγγελματικής υγείας, διάρκειας 20 ή 30 ωρών**, με τίτλο «**Επαγγελματική Υγεία**». Απευθύνονται σε ιατρούς όλων των ειδικοτήτων και σκοπό έχουν την ενημέρωσή τους για το θεσμό του Ιατρού Εργασίας και τα ζητήματα Υγιεινής & Υγείας της Εργασίας.

- **Εξειδικευμένα μικρής διάρκειας (10 ωρών).** Στοχεύουν στην εκπαίδευση των ενδιαφερομένων σε συγκεκριμένα προεπιλεγμένα θεματικά πεδία. Τα σεμινάρια εκτελούνται σε ολιγομελή τμήματα που δεν ξεπερνούν τους 15 εκπαιδευόμενους. Ενδεικτικοί τύποι εξειδικευμένων σεμιναρίων μικρής διάρκειας είναι οι ακόλουθοι:

- «**Χρήση Ανυψωτικών Μηχανημάτων-Περονοφόρα**» (ενδεικτικά θέματα εισηγήσεων: νομοθεσία, έλεγχοι ανυψωτικών μηχανημάτων, περονοφόρα, χειρισμός και ασφάλεια περονοφόρων κ.λπ.).

- «**Πρώτες Βοήθειες**» (ενδεικτικά θέματα εισηγήσεων: βασική υποστήριξη ζωής, αυτόματα εξωτερικά σπινίδωση, κατάγματα, τραυματισμοί κεφαλής κ.λπ.).

- «**Εργονομία**» (ενδεικτικά θέματα εισηγήσεων: χειρωνακτική διακίνηση φορτίων, μέθοδοι εκτίμησης κινδύνων, εργονομικοί παράγοντες κ.λπ.).

- «**Γραπτή Εκτίμηση Επαγγελματικού Κινδύνου**» (ενδεικτικά θέματα εισηγήσεων: μεθοδολογία εκτίμησης κινδύνων, λίστες ελέγχου, διακρίβωση κινδύνων Υ&Α - ποσοτικός προσδιορισμός, σχεδιασμός παρεμβάσεων-λήψη μέτρων κ.λπ.).

- «**ΣΑΥ - ΦΑΥ**» (ενδεικτικά θέματα εισηγήσεων: μεθοδολογία σύνταξης ΣΑΥ-ΦΑΥ, υποχρεώσεις παραγόντων τεχνικού έργου, προετοιμασία εργοταξίου, μέτρα προστασίας ανά φάση του έργου κ.λπ.).

1. Σύμφωνα με το ν.2916/2001, τα ελληνικά Πανεπιστήμια, τα Πολυτεχνεία και τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Τ.Ε.Ι.) χαρακτηρίζονται ως Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.Ε.Ι.)

Πληροφορίες για συμμετοχή στα σεμινάρια στην ιστοσελίδα του Ινστιτούτου <http://www.elinyae.gr> και στις κατά τόπους γραμματείες των Κ.Ε.Κ.

ΑΘΗΝΑ: Λιοσίων 143 και Θειροσίου 6, Πλατεία Αττικής, Τηλ.: 210 8200136, 210 8200111, 210 8200139, φαξ: 210 8200103

ΘΕΣ/ΝΙΚΗ: 26ης Οκτωβρίου 90, Περιοχή Σφαραγία, Porto Center, ΓΓ κτήριο, 1ος όροφος. Τηλ.: 2310 501020, 2310 501033, φαξ: 2310 501055

ΙΩΑΝΝΙΝΑ: Καπλάνη 7, Τηλ.: 26510 83290, φαξ: 26510 83294

ΤΡΙΠΟΛΗ: Γρ. Λαμπράκη και Σπηλιωτοπούλου 1, Πλρ. Κολλοκοτρώνη, Τηλ.: 2710 221100, φαξ: 2710 221122

ΒΟΛΟΣ: Αθαμάνας 33 και Κωλέτη, Τηλ.: 24210 91670, φαξ: 24210 91671

ΚΟΜΟΤΗΝΗ: Αιβίνης Ιωαννίδου 9 & Γ. Μανούδη, Τηλ./φαξ: 25310 84603

ΗΡΑΚΛΕΙΟ: Λεωφ. Ανδρ. Παπανδρέου 61, Τηλ. 2810 215220, φαξ: 2810 215221

<http://www.elinyae.gr>